

Gheorghe Andrei Neagu

Moartea sobolanului

Editura ZEDAX

GHEORGHE ANDREI NEAGU

MOARTEA ȘOBOLANULUI

GHEORGHE ANDREI NEAGU

**MOARTEA
ȘOBOLANULUI**

Editura Zedax
Focșani - 2010

Lector de specialitate: Mircea HERIVAN

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NEAGU, GHEORGHE ANDREI
Moartea șobolanului / Gheorghe Andrei Neagu

Editura **Zedax**, Focșani. Format A5; 110 pagini

ISBN 973-97370-3-X

Tipar: **S.C. ATEC S.R.L. Focșani**
Tel.: 0723-218.950, 0740-133.316
www.atec-group.ro
e-mail: info@atec-group.ro

Tehnoredactare și copertă: **Adrian Mirodone**

CUVÂNT ÎNAINTE

Ca, autor, Gheorghe Neagu pare să fie un nonconformist de o factură mai aparte, care nu i-a adus o recunoaștere în rândul publicului cititor și a masei largi de critici literari. Remarcat de Nicolae Manolescu în România Literară a anilor '80, când afirma: "credeam că reportajul literar a murit de la Geo Bogza, și când colo, după 25 de ani, iată-l apărând în scrierile lui Gheorghe Neagu..." autorul își fixează sfera de preocupări în lumea aparent firească, stăpânită de fantasmă și situații à la Mircea Eliade, dar tratate într-o manieră absolut personală. Aflat la a IV-a carte, autorul își permite să persifleze ideea că nu a existat literatură de sertar. Marea parte din nuvelele din acest volum, au stat în așteptare la editurile Albatros, Junimea și Cartea Românească.

Personal l-am cunoscut pe autor, ca publicist și eseist la revista **Contemporanul** fiind alături de ostracizatul Adrian Păunescu în aceeași pagină, pentru ca mai apoi, în calitatea mea de secretar general de redacție, să-l cunosc într-un cerc de literați, grupați în jurul lui Alfred Neagu și Mircea Sântimbreanu. Chiar și Marin Preda a dorit să-l publice în anul morții sale, fiind așteptat zadarnic la Focșani spre a lansa **Cel mai iubit dintre pământeni** și pentru a discuta cu autorul, ultimele demersuri în favoarea publicării volumului **Arme și Lopeți** pierdut și regăsit de autor în biroul marelui dispărut. Nu știu de ce Gheorghe Neagu nu a revenit asupra publicării romanului, Dar revenind asupra volumului de față, nu pot să nu remarc unele preocupări de stilizare à la André Gide în **Anodină** sau **Orificii**, sau ca în proza lui Céline. Am spus doar afinități, pentru că lumea lui Gheorghe Neagu este mai aproape de percepția extrem de ar-

Gheorghe Andrei Neagu

gumentată și de bogată în exprimări ce țin de o personalitate inconfundabilă. Cititorul avizat, va găsi în cuprinsul acestui volum o mare parte din preocupările și angoasele societății umane, exprimate în momente de criză, cu o măiestrie rar întâlnită.

Mircea HERIVAN

ANODINĂ

Sar scuturat din pat de frica acestei Anodine. Parcă m-ar fi lovit fulgerător. Titir poate fi și pentru mine omul acelor mlaștini, care stă cocoțat pe patul moale și cu ochii stinși de somn.

Anodino' Și ce s-ar întâmpla dacă aș încerca să nu-i mai spun c-o iubesc. Am spus atâtoră te iubesc, încât e dureros s-o mai spun și Ei.

Când jocul începuse, era patos, iar mai apoi, când n-avea nume, era frică, frica stupidă a cărnii ce nu se vroia bolnavă, dar se dăruia plăcerii, acolo, pe marginea aceea de pat, cu ochii ațintiți prin geamul șurei țărănești, să vadă, să vadă bine când vor sosi tatăl sau mama necunoscutei, de vis-à-vis, de la nuntă. Iar mai târziu, geamătul mă răpuse, mă regăseam cu fraza în ochii numelui Ei, pe care-am uitat cum o cheamă. Frugal, pe alt pat, când mama ei gemea așisderea bolnavă, pe un alt pat, sub alt tavan, când ea tăcea și eu voiam să geamă, și când mă auzisem gemând, spunându-i și ei te iubesc. Și s-a putut. Și mai apoi, când ea mă rugă să-i fac sfârlează copilului său și când îmi încălzise mâna rebegită între picioarele primitoare, și apoi să-i întreb bărbatul, de Damian, preotul din Damian Leprosul, și când ea mi-l arată acolo, în capul scării de la intrarea blocului, pecetluidu-mi buzele cu un preludiv al uscării cărpei pe becul încălzit după miezul nopții. Și apoi, când sălbatic la 19 ani, sărisem să-i pecetluiesc, la rându-i, buzele. Și când gemea de durerea sacrificiului și când îi spuneam mirat și nervos te iubesc. Și mai apoi, când de multe ori mai spuseseam astfel, pentru ca în cele din urmă să ajung în fața altarului, pentru ca în sfârșit să dispar.

Sau poate că l-am spus în toate limbile pământului, sau poate pentru că l-am spus când trebuia întărită regula și când nu trebuia. Ce rost mai avea?! De ce să-i spun te iubesc? Pentru ce? Și apoi știi bine că nu-

Gheorghe Andrei Neagu

mi place să aud, că m-am săturat de vorbe și că sunt iritat, când îmi spui și-mi recunoști meritele pentru care te-ai lăsat convinsă să te iubesc.

Sunt dificil? Te cred și eu. Când eram mic, îmi plăcea să dorm cu mama, pentru ca mai apoi să-mi placă să dorm cu tine, oricare ai fi tu, dar mă bucur că ești așa cum ești Tu și nu alta.

Și tot din lumea amintirilor mele mă mai surprind că-mi plăcea să vorbesc și să mă asculte lumea aceea, ca o mulțime îndobitocită de vorbe și că acum aș vrea să vă adun pe toate în tine și să vorbesc, pentru că toate aveți același temei și totuși alte și alte forme și pentru că pe toate le vreau în tine.

Anodină?! E poate pentru alții, dar pentru că eu mă cred lângă ceea ce poate fi însăși ziua de ieri sau de mâine, pentru mine, nu.

Și când istovit mă reșez în patul verde, Titir mă fulgeră cu aripile lui de om care stă sprijinit într-o undiță și nu prinde nimic. Pe când eu mă sprijin în Te iubesc și nu prind nimic. Sau poate îmi ceri să-ți spun aceste vorbe, doar așa pentru ca tu să fii mulțumită, când nimeni nu doarește de fapt să spună decât într-un târziu, după ultimul geamăt, când îți trebuie apa cu sau fără săpun, dar mai întotdeauna cu. Sau când pleci cu speranțele toate și mă lași cu un pol și un pateu de ficat pentru două săptămâni, știind că în drum voi fi oprit de coloanele negre, luxos de negre și negru de negre, ale Mercedes-urilor, când chiar dacă voi întârzia, ele tot vor trece — implacabil șirag — oprindu-mă la intersecția plină de nervii celor ce mereu sunt alegătorii ce niciodată n-aleg.

Anodin. Când plec și mă strigi să-mi spui că am uitat noaptea trecută să-ți spun te iubesc și eu știam că n-am spus-o de sete sau de plăcere sau de foame. Și când cail mureau de altă foame în Buzău, iar în Săgeata, Mînză și Gălbinași oamenii beau apă sărată, înjurând când nu mai aveau coceni, dând cailor apă sărată ca lacrima pământului. Și parcă tot nisipul adunat atunci în mine îl frământam între buci zgârâindu-mă, în timp ce dinții îmi crățineau pâinea plină cu același nisip, cumpărată cu o săptămână în urmă de la un vânzător prăpădit, cu palmele crăpate și unghiile negre. Și știam că atunci când am să mă întorc, toate cucoanele acelea care-mi spuneau Ce bine arăți, domnule!, căci eram bronzat, doareu și ele același te iubesc, dar nu de la mine și mie-mi era silă să le-o spun.

Sau că mă întindeam din nou cu o femeie, care mă irita arătându-mi piciorul până aproape de dosul arămiu, pârjolit de soare și de dorință, care vroia și tot nu de la mine, același te iubesc. Anodin?!

Moartea șobolanului

Anodin, când tocmai plecam spre școală și mi se părea că mi-am uitat pantofii cu tocurile nefăcute, iar tu îmi spuneai TU, fiind o EA de atunci, sau eventual mama, că abia în armată voi fi om și că eu am aflat că acolo nu poate fi vorba de așa ceva. Când mă sculam cu trupul mirosind a sudoare de sub tun și-mi explicau despre avantajul modernizării armatei, apoi mai făceau sute de metri de alergări cu masca pe figură și târâșuri combinate, sau poate mii. Iar EA mă iubea și-mi spunea lucrul acesta, dar bani nu mi-a dat decât o singură dată când i-am spus c-o voi lua de soție.

Anodin. Când TU nu mi-ai dat niciodată. Și nici telefon nu vrei să-mi dai pentru că te costă și nu au ce mânca ai tăi, care trăiesc numai cu pensia bătrânului tată ce nu mai poate munci. Sau pentru că vrei să vii în București și nu poți să repeți jocul pentru faptul că pur și simplu nu te-ai culcat cu șoferul unui ministru sau pentru că rudele tale încă n-au venit să-ți pună o pilă.

Și-atunci să-ți spun te iubesc. Pentru ce? Așa, ca să mă aflu în treabă? De ce zâmbiți?

Nu eu am făcut cărări pentru furnici și nici nu mă născusem când voi erați. Ați ucis atunci, pentru mai binele de mai târziu, când ne ucidem doar pentru a trăi. Și-atunci pentru ce să-ți spun te iubesc?! Pentru ce?

Eram copil, când tata-mi aducea carne și pește proaspăt, acolo, într-o comună uitată-n Moldova. Și erau bune.

Anodin. Și tu vrei să-ți spun că te iubesc. Nu-ți ajunge că te cuprind în brațele mele și te ocrotesc cu trupul meu și că fără să vreau mă topesc de beție. Oare nu e deajuns?

Și Titir își va aduce copiii. Un milion de copii, un milion de undițe, care nu vor prinde nimic, pentru că pur și simplu apele sunt poluate. Dar ei știu și nu cred că i-ar deranja dacă le-aș striga dintr-o căruță plină cu pește, că acolo nu este nimic. Nu. Ar sta mai departe în undiță și din nou ar vota fără să ceară nimic sau...

Iar Titir?!

De ce mă întrerupi? E numele lui. De unde știi tu? Are undițe? Are.

Stă și așteaptă, știind dinainte că nu va prinde nimic. Stă, și ce dacă? În orice caz, eu să fiu ca el, n-aș cere să-mi spună te iubesc, le-aș crede pe cuvânt. Pe toate le-am crezut și pe Ana și pe Rodica și pe Tatiana și pe Tania, Bertha și pe Jeane și pe... ajunge, știu! Și tocmai de aceea n-am să pot spune încă odată Te iubesc !

Anodin. Profanarea nu o vreau cu tine. Cu tine vreau mușchiul

Gheorghe Andrei Neagu

verde al pădurii cu frunza veștedă, căzută, și cu cerul albastru sau înrou-rat de lacrima ochilor tăi scăldați de plăcere. Sau când gemi nebună pe cuvertura mamei sau a tatei, nu știu precis, cuvertura verde, dată moș-tenire. Acolo vreau ziua zilei de mâine.

Anodin. E dreptul lor să-și spună de câte ori simt plăcerea să se convingă prin auz, te iubesc!. Eu nu am nevoie de așa ceva!

Îmi spui că am pieptul păros, dar nu știi că am coastele rupte așa de tare, încât de doi ani se străduiesc să-l găsească pe făptaș, și n-au dat de el, așa că nu mă mai strânge în brațe așa de tare!

Îți aduci aminte când ți-am adus flori în gară? Cred că eram stupid. Tu nu știai că eu, cu cinci garoafe trăiam două zile. Acum știi, dar îți place camera mea cu cinci sute de lei și nu-ți place că nu am acces și la baie. Mie nu numai că nu-mi place, dar mi-e și frică. Dacă o să ai un copil? Pleci pe naiba în lume! Anodin. N-ai unde pleca. Să-ți spună te iubesc, un oarecare care-ți aduce seara parale și tu să-i spui că ești fericită?

De-aceea Titir stă cu un milion de copii să prindă pește și iarăși vo-tează.

Nu-mi stoarce coșii, știi că nu-mi place! A, nu! Nu pentru că mă doare și că n-aș fi bărbat. Dar pentru ce să mă doară? Folosește cuiva? Despre femei și dragoste, despre coși și durere.

Anodin. Al milionulea am să fiu eu, adică nu, Titir. Eu voi fi celălalt. Și mlaștina din fața lui va fi și-n fața mea, iar atunci când te vei culca pe florile pajiștei mele, ai să te uzi de-a lungul spinării și n-are să-ți placă.

Titir știe ce face când și-a luat scaun de-acasă. Am să-mi iau și eu, poate un balansoar. E dreptul meu, anodin, dar există! Și undița. Da, un-diță să-mi cumperi tu. Cu ea n-am să prind nimic, nici măcar acel Te iu-besc. Te asigur! Și totuși vreau sau mai bine zis am nevoie de un balansoar și-o undiță, Anodin...

București, 1995

OUL BICEFAL

Buldozerul se opinti pentru ultima oară în stâlpul metalic, scoțând un fum gros pe țeava teșită. Enervat, buldozeristul își încleștă mâna pe levier, ambalând motorul. Stâlpul ceda cu greutate. Cabina din vârful lui se balansă vibrând, gata să cadă peste lama buldozerului într-un nor de găinaț uscat, puf și pene amestecate cu paie.

— Oprește, strigă Cosmin agitându-și brațele. Mirat, buldozeristul reduse motoarele, oprindu-și avântul.

— Sunt pui și ouă, zise Cosmin apropiindu-se de grămada de sfărâmături.

Buldozeristul nu spuse nimic. Își scoase capul prin geam privind-și cu ciudă victima.

Printre scândurile desfăcute o aripă cu tulle vibra. Într-un colț al mormanului, o dâră gălbuie se prelingea pe sub găinațul pulverizat, lipind penele într-un cocoloș disgrățios.

Cu fața marcată de silă și de milă, Cosmin ridica unul după altul resturile de lemn sfărâmat. Cu fiecare scândură, cu fiecare bucățiță înlăturată, devenea martorul unui gest de cruzime gratuită. Fără apărare, trei perechi de pui, neacoperiți încă de pene, fuseseră prinse în vârtejul distructiv de lemn și carton asfaltat. Din ouăle din care încă nu ieșiseră puii, gălbenușurile se scurseră într-un amestec de coji sfărâmate și materiale strivite.

— Hei omule, mă mai ții mult?! spuse buldozeristul nerăbdător să-și termine treaba.

— Așteaptă. Doar nu vrei să treci peste fapăturile astea nevinovate.

— Dacă erau nevinovate, nu trebuia să mă pui să le distrug, nu se lăsă buldozeristul.

Gheorghe Andrei Neagu

Cosmin nu-i răspunse. Ce-i putea spune. Că n-ar fi vrut, că nu se putea altfel. Degeaba. Continuă să răscolească printre dărâmături extrăgând cu grijă bucăți de lemn. Într-un unghi format ca prin minune de scândurile prăbușite, stătea un pui cu aripile cuprinse de un tremurat ușor. Mâna lui Cosmin se înfioră la atingerea trupului minuscul și fierbinte. Cu infinite precauții îl scoase și-l duse în mâinile făcute căuș, la gură. Cu buzele țuguiate suflă peste tuleiele alburii.

Un tremur îi străbătu trupul. Se aplecă deasupra mormanului de dărâmături, continuând să înlătore obstacolele că-i stăteau în cale. Căuta noi vietăți ce-ar mai fi putut fi salvate. Zadarnic. Totul părea strivit.

Într-un ungher, un ou ciudat rămăsese la fel de întreg, ca atunci când fusese ouat. Un ou bicefal?! Cu infinite precauții, Cosmin lăsă puiul din mână, apucând cu vârful degetelor oul cu două sfere distincte, atât de distincte de parcă ar fi fost două capete. Nici până astăzi n-ar fi putut explica de ce i-a venit să-i spună; oul bicefal.

Buldozeristul își pierduse răbdarea. Trase de portiera metalică a cabinei, ambală motorul și spuse:

— Crezi că pentru ouăle tale pot să aștept o lună? Dă-te la o parte, mai zise, pornind spre marginea mormanului de sfărâmături. Cosmin se feri cu oul într-o mână, înșfăcând în cealaltă mână puiul abandonat pentru câteva clipe, depărtându-se fără a spune vreun cuvânt. Buldozeristul înjură printre dinți și-și înfipse lama cu furie, răsturnând, amestecând totul.

Zgribulindu-se la auzul trosnetelor, Cosmin se depărtă, să nu mai fie părtaș la distrugere. Ajunse în fața ușii biroului său, căznindu-se cu clanța ușii, fără a-și slobozi mâinile ocupate.

Intră, punând pe birou și puiul zgribulit și oul bicefal, sub privirile intrigate ale colegilor.

— Le-am salvat din calea buldozerului, spuse Cosmin, ca scuză menită să lămurească și să liniștească.

Ceialți nu-i spuseră nimic. Îl priveau intrigați că încerca să găsească o explicație. Cosmin își scoase fularul de la gât și-l petrecu în jurul puiului zgribulit.

Oul, ciudatul ou, îl puse în servieta diplomat de pe biroul plin cu hârtoage. Puiul își petrecuse o pieleț albicioasă peste ochii tremurători, picotind de oboseală și de frig. Trupul i se înclina tot mai mult pe o parte.

Cosmin îl privi cu îngrijorare. Primăvara fusee înșelătoare. Porumbeii își depuseseră ouăle într-o vreme în care nici măcar ciorile nu îndrăzniseră s-o facă.

Moartea șobolanului

— Ia-ți mortăciunea dintre noi! îi spuse unul dintre colegi.

Într-adevăr, puiul murise.

Ceea ce păruse a fi o înfiorare a trupului a fost de fapt tremurul dinaintea sfârșitului. Cosmin îl înveli într-o coală de hârtie, își apucă servieta diplomat în cealaltă mână și ieși fără un cuvânt.

Gestul salvator se dovedise zadarnic. Aruncă la pubelă corpul neânsuflețit c-o strângere de inimă. Se îndreptă năucit spre stația de tramvai. Era pustie. Ciudat de pustie. O ploaie rece-și începuse colinda, golind străzile.

Venit pe neașteptate, un sunet puternic ca un bubuit, însoțit de o lumină roșie violentă, îl scoase pentru o clipă din reverie.

Primul tunet al primăverii? Nici nu avu timp să-și contureze gândul când alt zgomot, la fel de puternic, de fier zdrobit și scrâșnet de tramvai, îl coplesii.

Treceau stații după stații. Nimeni nu urca, nimeni nu cobora.

Cosmin se uita absent la picăturile de ploaie ce se prelingeau pe geamul înnegrit de vreme și de nepăsare. Deodată își dădu seama că trecuse de stația la care cobora de obicei. Trecea acum prin locuri pe care niciodată nu le văzuse. Coborî la nimereală la prima stație, fără să-i pese de ploaia imperturbabilă, sub privirile nedumerite ale vatmanului somnolent și indiferent. Se grăbi să traverseze, încercând să se adăpostească sub streășina unui balcon ruginit, de deasupra unei uși scorojite. Ploaia părea să nu se oprească, iar vântul ștergea cu rafale umede pereții sub care s-ar fi putut afla vreun adăpost. Ștergându-și fața cu mâneca hainei, împinse ușa cu spatele zgribulit de frig și de umezeală. Se deschise cu un scârțâit lugubru, spre un coridor întunecat și lung.

— Apropie-te și închide ușa! Este curent, se auzi o voce de undeva de la capătul coridorului.

Cosmin împinse ușa, rămânând pentru câteva clipe nemișcat. Întunericul era atât de profund și liniștea atât de perfectă încât nu cuteza să respire. Rămase așa o bună bucată de vreme, încercând să-și obișnuiască privirile cu întunericul.

— Apropie-te! se auzi din nou vocea, rostogolindu-și îndemnul prin întunericul lipicios și compact.

Deodată, Cosmin își sesiză vârfulurile pantofilor. O lumină iradia din pardoseala coridorului, deslușind calea ce-o avea de străbătut. Șovăind, își mișcă picioarele, scrutând cu încordare fiecare palmă de teren pe care avea s-o străbată. Lumina se intensificase. Părea o pâlpâire nefirească,

însoțindu-i mersul șovăielnic, dându-i curaj.

Deodată, într-o latură a coridorului, o ușă întredeschisă dezvăluie un șir de trepte luminate de feștila unei candelă.

— Hai îndrăznește! Îl îndemnă vocea stranie.

Cosmin își îndreptă privirile spre vârful picioarelor, vrând să se convingă de faptul că lumina nu-l părăsise. Era acolo. Inexplicabilă, continua să-l însoțească.

Pas cu pas urcă treptele roase de străvechi folosiri, până ajunse într-o anticameră la capătul scării ciudate. Așezată în fața unei mese din răchită împletită, o femeie stătea cufundată în penumbră și în norul de fum pe care îl scotea luleaua uriașă, fumegândă.

— Ia loc, îi spuse arătându-i cu mâna fotoliul de răchită din fața ei.

Cosmin o privi cu uimire și se așeză în tăcere, vizavi de masa pe care mâna osoasă a femeii strângea luleaua înegrită.

— Mulțumesc, zise el.

— Scoate oul din servietă, îi spuse femeia.

Uimit, Cosmin își apucă diplomatul și-l strânse la piept. Nu-și putu ascunde uimirea:

— Dar de unde știți? bâigui uimit.

Ea izbucni într-un râs hârșit, sufocat imediat de o tuse lugubră. Cosmin își privi servieta. Lumina ciudată părea să izvorască dinlăuntrul ei, într-o curgere densă, de parc-ar fi vrut să se adune într-o băltoacă ce nu se forma, în realitate, niciodată. Însăpăimântat, deschise diplomatul, ferindu-se de atingerea curgerii luminiscente.

— Nu te speria, îl îndemnă femeia văzându-i ezitarea în gestul de a întinde mâna spre oul ce strălucea intermitent cu pulsații regulate, de metronom.

Cosmin întinse mâna, hotărât să-și ducă gestul până la capăt și să scape de ciudățenia în care singur se vârâse.

O căldură ciudată învăluia coaja oului, dând senzația unei mișcări pulsatorii, cu toate că în realitate oul era la fel cu orice ou normal. Îl depuse la iușeală pe masa de răchită așteptându-se la cine știe ce fenomen straniu. Dar nu se întâmplă nimic. Oul își încetă pulsațiile luminiscente, imediat ce contactul cu mâna încetă.

— Oul îți aparține. De câte ori îl vei avea, te va lumina. Lumina va curge în calea ta călăuzindu-ți pașii. De fapt, te așteptam. Cosmin o privi uimit. Nu putea înțelege.

— Da, te așteptam. Doar noi te aleseserăm.

Moartea sobolanului

— Care noi?

— Ai răbdare. Eu sunt doar cea care te-a chemat până aici. Ești așteptat. Ceilalți te așteaptă, îi spuse ea arătându-i cu o mână ușa din spate. Un chip în vârstă, plin de trăsături ce-i trădau vârsta. Părul scurt și înspicat îi contura ca un halou nefiresc fața ovală.

Cosmin se ridică în tăcere și se îndreptă spre ușă ca hipnotizat. Se trezi în fața unui alt șir de trepte ce coborau. Sclipiri luminescente se roteau prin aer dând penumbra necesară dezvăluirilor. Pas cu pas, Cosmin descoperi că se afla în fața unor personaje ce păreau a nu se sinchisi de înaintarea lui spre interior.

Când a pătruns în salonul misterios, nimeni nu l-a luat în seamă. Se aștepta ca privirile să i se acomodeze cu întunericul. Dimpotrivă. Văzul i se împuțina, iar asta nu făcea decât să-l înspăimânte. Deodată, de parcă cineva și-ar fi dat seama de ceea ce i se întâmpla, a fost întâmpinat de o persoană pe care abia o putea distinge. Ținea între degete una dintre steluțele plutoare. A rămas ținut locului, așteptând. Mâna luminată s-a întins spre fruntea lui, atingându-i una dintre orbite. Brusc, ochiul i-a fost cuprins de o usturime insuportabilă și o căldură nesuferită l-a făcut să încerce a-și retrage capul. Degeaba. Era ca paralizat. Nu putea să facă nici o mișcare, dar a descoperit cu uimire că începuse să distingă din ce în ce mai clar formele care-l înconjurau. Curând usturimea-i dispăru, iar căldura deveni suportabilă. O altă luminiță călătoare poposi în același chip în cealaltă orbită. Văzul i se limpezea cu rapiditate, iar în scurt timp a putut distinge toate detaliile. Încă nu-și putea da seama de chipurile pe care le zărea, de parcă n-ar fi avut identitate. Cineva îi puse o mână pe umăr. A tresărit și a întors capul. Dar nu. A fost o iluzie. Abia a putut distinge chipul unei făpturi ce spunea ceva ce putea să însemne să se dezbrace. Și-a scos haina cu mișcări mecanice, în vreme ce alte făpturi se apropiaseră ajutând. Gol, a fost luat de mână și dus spre ceea ce părea să fie un pat. Era extrem de scund cu o blană ca de urs. L-au invitat să se întindă.

Privirile-i scrutau un tavan fără sfârșit prin care mii de lumini rătăcitoare pătrundeau nestingherite până peste Cosmin.

A simțit blana de urs mișcându-se și brusc, s-a trezit înlănțuit de două labe păroase, imense. Însăpăimântat a deschis gura să strige. Un sunet slab, vătuit, era perceput de mintea lui ca fiind strigătul de spaimă și de apărare în fața acestei ciudățenii. Frisoanele-i cuprinseră trupul aflat într-o luptă disperată cu animalul ce-i răpise atât de neașteptat libertatea. Zadarnic. Dihania nu-și slobozea strânsoarea. Îl trecuseră nădușile. Sim-

Gheorghe Andrei Neagu

tea cum se sufocă. Apoi n-a mai simțit nimic o bună bucată de vreme. Când și-a revenit, o puzderie de lumini se roteau într-un vârtej deasupra lui de parcă ar fi vrut să se unească într-un soare. Mâini puternice i se înfipseră în brațele vlăguite, fixându-i-le cu forță și tandrețe, de marginea patului. A simțit sub pielea spatelui o suprafață metalică rece, semn că blana sau animalul ce-l chinuise, dispăruse. Cineva părea că-i umblă prin măruntaie, cu mâini de gheață bolborosind din când în când ceva, ce nu putea înțelege. Și-a văzut servieta deschisă. Oul bicefal pluti o vreme suspendat între ochii lui de împrumut și cerul straniu de deasupra, după care coborâ spre acea parte a trupului, pe care n-o putea privi. De fapt nu plutea, ci era purtat cu grijă, ba chiar cu venerație de mâini necunoscute ale căror mânuși însângerate au trecut cu lentoare prin fața ochilor. Apoi a simțit o fierbințeală bizară cuprinzându-l, până când a simțit că a început să fiarbă. Din când în când, cineva se uita în ochii lui, cu unelte inedite. Undeva, în apropierea capului, simțea respirația unui mecanism care putea să aparțină uneia dintre făpturile ce-l iscodeau încontinuu. Fierbințeala i se răspândea lent în trupul cuprins de frisoane. Apoi mișcarea încetă. Simțea o plutire, aidoma păsărilor mari în căutarea locului original. Ceva îl chema să zboare, să plece, să scape din chingile cu care fusese imobilizat. A încercat să-și miște brațele. Zadarnic. Trupul îi rămânea ținut. Eliberarea pe care o dorea a venit cu încetineală. Abia atunci când era gata să renunțe, a simțit că poate ieși, să-și lepede pielea și oasele și trupul, ca într-o imensă și ciudată năpârlire. S-a ridicat ușor, ca un fulg, încercând să se dumirească asupra stării sale. Căldura devenise o povară. O simțea scurgându-se ca un lichid extrem de fierbinte. Vedea cum picături din trup se preling sub masa pe care stătea întins. Acela îi era trupul? Iar el, o mică sferă luminoasă. În atingere cu celelalte sfere se simțea bine. Acoperișul de deasupra, părea să se încingă tot mai mult. A văzut cum o gaură crește în betonul transparent. Părea că o forță mai presus de înțelegerea lui, îl roade clipă de clipă, devorându-l. Spărtura creștea de parcă acoperișul ar fi fost o coală de hârtie așezată deasupra unei flăcări. Marginile i se înnegreau și se distanțau. Și atunci a simțit chemarea! Toate sferile se îndreptau spre golul deschis deasupra. Și-a privit încă o dată trupul, de parcă și-ar fi luat rămas bun și a plecat însoțit de celelalte sfere luminoase. Un întuneric rece, care se cerea luminat.

Focșani, 1984

MOARTEA ȘOBOLANULUI

Astăzi, pe când stăteam pe scaunul nu prea curat al W.C.-ului, plătit lunar către madam Radu, proprietăreasa mea, am observat ceva deosebit. Aveam încă din iarna trecută o crăpătură în colțul zidului, făcută anume, pentru scurgerea apei atunci când îngheța rezervorul. Casa era veche, poate din timpul pașoptiștilor și nimeni nu se mai îngrijise de ea. D-na Radu fusese proprietăreasă înainte de naționalizare, acuma fiind doar chiriașă, cu o pensie ce nu depășea 250-300 lei pe lună.

Pentru că la cei șaptezeci și patru de ani câți îi avea îi murise bărbatul, fost farmacist regal înainte și mai apoi laborant la o fabrică de ciment, dar și salahor în gară, și după ce-i murise fiul, inginer la Barajul de la hidrocentrala Bicaz, care-și satisfăcea stagiul militar în perioada construcției, acum, într-una din camere stăteam eu, plătindu-i o chirie de trei sute de lei lunar. Bineînțeles că aveam acces și la toaleta cu pricina. Scaunul era întotdeauna murdar, dar nu pentru că l-ar fi murdărit cineva, ci pentru că praful intra mereu pe fereastra spartă, iar eu nu mă învrednicisem să-i înlocuiesc geamul.

Întotdeauna stăteam pe scaun îndelung și mă gândeam la cine știe ce. De data asta nu mă gândeam decât la modul de a scăpa de durerile de stomac din ultima vreme. Ulcerul recidivase după cheful ce-l făcusem la căsătoria civilă a spiritului meu. Și cum stăteam așa, așteptând să-mi mai treacă durerile, prin crăpătura aceea din ciment se ivi mai întâi o bucată de carne rasă, crudă, ca de copil abia născut, găurită, ce se mișca de-a lungul și de-a latul găurii. Mirat și curios peste măsură, am continuat să stau nemișcat privind cu atenție. Și-atunci am văzut că erau două găuri în masa aceea de carne crudă, ce se mișcau adulmecând. Peste-o secundă-două, am văzut cum carnea devine din ce în ce mai vioaie și se ri-

Gheorghe Andrei Neagu

dică mai mult și mai mult din crăpătură, crescând în fața ochilor. Și pe măsură ce se ivea, firicele de păr, la început mai blonde și mai scurte, apoi mai lungi și mai sure, au început să apară acoperind acea parte de trup ce-o denumim în mod obișnuit bot. Două mustăți gri-cenușii, lungi, laterale, se vedeau deslușit prin crăpătură. De sub ele, niște dinți lunguiți și albi se mișcau fără încetare rozând cimentul putrezit de umezeală.

M-am ridicat de pe scaun scârbit. Din elasticul de la chiloți am început să trag afară o șuviță. Din reverul hainei mi-am scos un ac cu gămălie. L-am îndoit de la mijloc în formă de V. Am legat firul de cauciuc de degetul mare și de arătătorul mâinii stângi. Șobolanul rodea mai departe. Era nesătul. Îi știam culcușul în altă parte și oricâtă otravă i-am pus, nu s-a atins de ea. Acum se părea că am oarecare șanse să-l prind.

Orificiul se mărea puțin câte puțin. Am întins corzile praștiei improvizate. Vârful ascuțit al cangei speram să-i vină de hac șobolanului. Am îndoit alte două bolduri ce le mai aveam în reverul hainei. De multe ori când ea îmi curăța haina, se înțepa în ele și își aducea aminte că mă rugase să nu le mai port la rever. Dar tot de-atâtea ori se trezea că boldurile erau în același loc, neschimbate. Și nu știu de ce, le purtam, dar mă simțeam mai în siguranță când știam că aveam ceva înțepător cu mine. De câteva ori, chiar le-am folosit. Atunci când un șezut de femeie mare, gras, nesimțitor, se urca pe șoldurile mele, când stăteam în autobuz în picioare, sau pe umărul meu, când aveam și eu fericirea unui loc, și nu se mai dezlipea, scoteam boldul de la rever și înțepam. Gestul surprindea. Era nou. Inedit. Și nimeni nu vroia să creadă că aș fi fost în stare de așa ceva. Apoi, târându-și buclele ceva mai încolo, o ea pufnind de ciudă, îmi elibera trupul. Erau aceleași șezuturi care, atunci când se sculau de pe scaunele lucioase ale tramvaiului lăsaus dâre lungi de transpirație în urmă. Erau aceleași șezuturi pe care în clipele mele de bărbat, aș fi vrut să le mân-gâi.

Șobolanul rodea în timpul ăsta crăpătura, lărgind-o și mai mult. Stăteam nemișcat, ținându-mi răsufarea și gândindu-mă unde să-l lovesc. Vedeam botul țuguiat cu pielea aceea tumefiată din vârful lui, străbătută de găurele, mișcându-se fără odihnă și distrugând. Nici nu-mi ridicasem pantalonii la loc, stând cu ei pe vine, la pândă. Șobolanul lucra de zor. Am început să frec boldurile în vârful V -ului, de partea emailată a scaunului, ascuțindu-le. Auzind zgomot, șobolanul s-a oprit. M-am oprit și eu. Am întins mâna dreaptă în dreptul spărturii și am rămas nemișcat.

Mă durea șira spinării, iar scaunul îmi intra dureros în mușchii șe-

Moartea șobolanului

zutului. Șobolanul, nemaiauzind nici un zgomot, se liniști. Începu să roadă mai departe. Mustățile-i lungi, ieșeau afară cu totul. Încă puțin și aveau să-i apară și ochii. Mă gândeam dacă e bine să-l omor sau nu. Îmi veneau idei milostive. Dar nici nu puteam uita convulsiile oamenilor din Ciurma lui Camus. Și-atunci o ură nelămurită, ciudată, începu să-mi cuprindă sufletul. Din nou am întins elasticul. Ochii ca două mărgele mici, fără sprâncene, se zăreau ca niște negi pe blana cenușie. Am ochit îndelung și am tras. Un zvâcnet, un chițait prelung, urmat de altele mai scurte și câteva picături de sânge țâșniră din ochiul ce-l nimerisem. Asta însemna pentru mine izbânda.

Înfrigurat am așezat pe elastic al doilea V din boldul nichelat. Totul se petrecuse în fracțiuni de secundă. Încă nu-i dispăruse capul, când am slobozit a doua bucată de metal lucitor. Acesta s-a înfipt ca-ntr-o masă amorfă chiar în botul hidos, între nări, umplându-l de sânge. Și botul dispăru. Chițaituri și mișcări zvâcolite s-auzeau din crăpătura aceea. Fără să-mi dezleg elasticul de la mâna stângă, m-am ridicat de pe W.C. Mi-am tras pantalonii. Stătusem acolo degeaba. Ar fi fost inutil să trag apa. Apoi, așezând boldul al treilea pe scaunul W.C.-ului, am ieșit să caut toporul. Zvâcolirile se mai auzeau încă. M-am întors. Am izbit cu toporul. Printre sfărâmurile de zid, se zărea trupul șobolanului în convulsii. Scuipându-mi în palme, icnind, l-am lovit. Tăișul îl sfârtecă în două cu un pârâit, ca o ghilotină. Apoi, cu un vâtrai am luat șobolanul ucis, aruncându-l în closet și am tras apa. Dârele sângerii le-am șters cu piciorul. Într-un târziu, c-o mistrie și niște ciment furat de la un șantier învecinat, reparam stricăciunea făcută. Mă încălzisem și haina trebuia s-o arunc. M-am dezbrăcat mulțumit de treaba făcută și-am început să mănânc. Îmi era o foame cumplită. Și-ntr-un târziu mi-am dat seama că nu mă spălasem pe mâini.

Stomacul mi se contractă brusc. Din instinct m-am apăsă cu palma pe abdomen, așteptând să apară durerea violentă. Dar nu urmă nici o durere, ci doar o greață imensă, urmată de o fierbințeală ce urca prin coșul pieptului spre gură, năvălind în afară.

Un lichid sărat, vâscos, fierbinte nu mai avea loc în mine. Și roșu. Mă umpleam de roșu, ce curgea pe pardoseală. Nu mai avea rost să-mi spăl mâinile. O amețeală ușoară și o senzație de ușurare mă cuprinseseră. Am intrat în dormitor și m-am așezat pe bătrâna canapea. M-am așezat jos, apoi m-am întins de-a binelea. Nici cald nu mai era, nici trupul nu-l mai simțeam greu.

Gheorghe Andrei Neagu

Vag, de departe se auzeau voci. Și parcă țipete. Parcă...

* * *

— Stai bunică, unde pleci?

O voce de bărbat, calmă și imperativă totodată, ascunsă de perdeaua albastră din stânga mea, liniștea sau se lupta cu un geamăt și din când în când cu zgomotul de arcuri metalice.

Bunică? Ce bunică? Dar eu?

Stomacul continua să mă doară, dar altfel decât până acum. O durere, mai mult ca o arsură, la limita suportabilului, doar cât să mă vaiet cu voce tare. O fac în gând.

Din nas, un tub subțire, cu același lichid roșu, se târăște până undeva, sub marginea dreaptă a patului. Mai departe, un zid, în aceeași culoare albastră ca perdeaua din stânga. Și pași de vată și zgomot de lucruri așezate pe noptiere metalice. Și din când în când, tocurile ascuțite ale unor papuci de damă sfredelind mozaicul.

Mâna stângă mi-e legată de pat. Un ac gros de seringă, pătruns pe jumătate sub piele, continuă un alt tub prin care același lichid roșu îmi intră în trup. Aș vrea să vorbesc. Ce să vorbesc? E foarte limpede că sunt într-un spital. Cum să strig? Hei? Alo? Sau să gem și eu ca bunica de alături? Și ce să spun? Nu mi-e foame, nu mi-e sete. Mă doare tot abdomenul. Ridic cearceaful. Sunt acoperit cu un pansament mare, plin de sânge, negru, uscat.

Perdeaua din stânga e scurtă, până la înălțimea patului. Pe sub ea văd pașii de vată. Pantaloni albi și adidași albi. Nu vreau să vină spre mine tocurile acelea ascuțite care îmi intră în creier. Așa că tac. Închid ochii și tac.

Când mă trezesc din nou, e întuneric. O lumină sumbră, lumina de veghe mă înconjoară. E cald. Cearceafurile mi s-au lipit de trup și dedesubt și deasupra. Și deodată, zarvă. Alți pași, alte voci se opresc pe rând la fiecare pat. Sunt patru, poate cinci. N-are importanță. Eu sunt ultimul. Deschid ochii și aștept.

— Ei, s-a trezit pacientul nostru!

Medicul înalt, cărunt, ridică cearceaful de deasupra mea.

— Cum te simți? mă întreabă, apăsându-mă ușor peste pansament.

— Mă doare...

— Sigur că te doare. Zi mersi că te doare... Ia spune-mi tinere, cum

Moartea șobolanului

Dumnezeu ai reușit să te capeți cu așa o gaură în stomac? De când operezi n-am văzut așa o trăznaie. Ce sfântul ai mâncat?

— A... păi... un șobolan.

— Ha, ha, ha! e bună, zise, dând a lehamite din mână, depărtându-se.

Tocurile subțiri, metalice, rămân în urmă, să-mi aranjeze cearcefurile. Nu vreau să mă atingă. Degete ascuțite ca tocurile. Le privesc furios, mormăind nemulțumit. Șobolanul din mine murise.

Șobolanul murise... Șobolanul murise...

București, 1973

CĂRĂBUȘI ÎNSÂNGERAȚI

M-am trezit înconjurat de o căldură sufocantă. Florile din livadă își scuturară ultimele petale. Fructe minuscule mijeau pe sub frunze, răspunzând chemării cireșelor de mai, ce așteptau sărutul soarelui să-și îmbujoreze pielița sub care se strângeau sevele și aromele timpurii. E mai, mi-am zis, deschizând larg fereastra. O boare fierbinte năvăli prin geamul camerei. De undeva, din văzduh, se năpusti către mine o gănganie zburătoare.

Zbor de vietate năucită, zbor orb și greoi, lipsit de văz și orientare, lovindu-mă în frunte. A căzut cu un pocnet sec pe hârtia din fața mea. Avea chitina înroșită și labele greoaie.

Mersul îi lăsa o dâră sângerie ciudată.

Fruntea mă ustura. Mi-am atins-o cu podul palmei și m-am speriat. O urmă de sânge se întipărise în palma deschisă. M-am repezit la oglindă. Aceeași pată pe frunte. Am deschis robinetul și m-am spălat cu grijă, răcorindu-mă.

N-a mai rămas nimic. Intrigat, am privit din nou coala de hârtie. Cărbușul nu mai era. Doar urmele de sânge. Am mai apucat să văd cum, ajuns pe marginea pervazului, cărbușul se prăbuși în afară.

Aerul de mai continua să mă ispitească. Așa că am lăsat în continuare fereastra deschisă. M-am trezit în cameră cu încă două, trei coleoptere. Zburau la fel de năucite și de însângerate. Câteva n-au mai avut puterea sau cheful să iasă din încăpere. S-au oprit în jurul veiozei mele și-au rămas nemișcate.

Mi-am scos lupa și-am început să le privesc. Aceleași chitine însângerate, aceleași lăbuțe năclăite. Scârbit, m-am repezit să închid fereastra. „Aer am vrut, aer am găsit”, mi-am zis, hotărându-mă să ies eu însumi

Moartea șobolanului

din camera sufocantă.

În grădinița din fața casei, printre stânjeneii înfloriți, simțeam foșgăiala coleopterelor obosite. Nu m-am oprit. Am ieșit în stradă, hotărât să-mi pierd timpul în afara orașului. Am luat un tramvai ce mă ducea până undeva la marginea orașului. De acolo m-am urcat într-un autobuz suburban și am mers până la ștrandul care nu-și deschisese porțile încă. Am coborât și m-am simțit mai liniștit. Jur împrejur, nici țipenie de om. O liniște totală și deplină. M-am îndepărtat fără nici o țintă, de poarta ștrandului. Era dărâmată.

Ceea ce fusese cândva o alee, era acum doar un loc prăfos, cu frunze putrezite și bătucite de ploii și de vânt.

Am pătruns fără nici o greutate și m-am trezit în fața singurului bazin pe care-l știam din vremurile caniculare. Era gol. Adică nu. Pe fundul lui, într-o băltoacă roșiatică foșgăiau milioane de cărăbuși. Cohorte imense păreau că-și găsiseră aici sfârșitul. M-am uitat mai cu atenție, și mi-am dat seama că nu toți erau morți. Din când în când, unii încercau să se cațere pe crusta groasă și imobilă a celor nemișcați. O viermuială insolită, un zgomot surd și o vârtoare lentă se desfășura sub privirile mele uluite. Totul părea atât de straniu și de nemilos, încât m-a cuprins teama.

Cum de nu observasem nimic până atunci? Am plecat cu un fior rece, de-a lungul șirei spinării. Ce văzusem mă alarmase peste măsură. Nu mai fusesem martor la o asemenea invazie de coleoptere. Faptul că pe drumul de întoarcere, sub căldura soarelui primăvăratec, nu se mai zăreau nici un fel de zburătoare, mă mai liniști întrucâtva.

Am ajuns acasă destul de târziu. Mi se făcuse foame. După prânz m-am întins, așa cum nu făceam de obicei și am adormit. M-am trezit pe înserat. Am deschis geamul din nou, sperând s-apuc ceva din răcoarea primăvăratecă și m-am trezit iar cu o mulțime de cărăbuși. De parcă ar fi așteptat deschiderea ferestrei, gata de atac. După o clipă de bâlbâială, timp în care mi se umpluse camera, am reușit să-nchid fereastra. Auzeam pocnetul celor ce se repeziseră fără noroc, în sticla rezistentă. Pe cei din cameră, am început să-i vânez. Zburau greoi și neândemânatec, zburau ca netoții spre veioza aprinsă, căzându-mi în mână. Îi prindeam și-i aruncam în paharul golit de ceai, astupându-l cu farfurioara.

Așa, i-am putut privi atent. Aveau aceeași culoare sângerie și aceeași năclăială. Timpul pierdut cu prinderea lor, m-a făcut să nu-mi dau seama că a coborât întunericul. Am lăsat baltă observațiile asupra cărăbușilor și am ieșit afară cu paharul în mână.

Gheorghe Andrei Neagu

Țineam strâns farfuria care le asigura prizonieratul. Abia când am fost sigur, că orice posibilitate de întoarcere era exclusă, am ridicat-o. M-am așteptat să-și ia zborul imediat. Dar nu. Cu mare greutate s-au lăsat pe caldarâm. Apoi am descoperit puzderie de făpturi mișunând în penumbra serii. Din când în când își luau zborul și se îndreptau greoi, pe sub nasul meu, spre lumina becului din colțul străzii. Becul abia de se mai zărea. S-aruncau orbește spre el. Părea că un blestem picase pe existența acestor făpturi, silindu-le să-și caute un loc în lumina aprinsă. Am încercat să privesc și spre alte lumini, mai îndepărtate, dar mi-a fost imposibil. O pulbere întunecată încețoșase totul. Un nor uriaș invadase orașul, întunecându-l nefiresc. Vecinii ieșiseră pe străzi.

Stăteam și asistam într-o mușenie ciudată, la invazia nefirească și sinistră.

Fiecare pas pe care îndrăzneam să-l facem era un supliciu. Sub tălpi trozneau zeci de trupuri chitinoase, umplându-ne cu o mângă alunecoasă și perfidă. Am intrat în casă. Am mai prins câțiva cărăbuși pătrunși odată cu mine pe ușă, și n-am mai avut curiozitatea să-i studiez. I-am dat pradă paharului, punând farfuriuara deasupra. Apoi m-am așezat la geam. Vroiam să văd sfârșitul acestei invazii. Senzația de frică nu mă părăsise. Iar atunci când becul explodează și strada se cufundă în întuneric, frica s-a transformat în groază. Toți cărăbușii s-au îndreptat spre ferestrele luminoase. Undeva, departe în oraș, părea că arde ceva ca un rug uriaș. Prin marea de trupuri în zbor, apucam să zăresc, câte o pală de lumină roșiatică. Apoi n-am mai zărit nimic. Trupurile cărăbușilor adunate la fereastră deveniseră atât de înghesuie încât mă făcură să renunț. Mă săturasem să tot privesc la burțile lor inelare, roșietice, îngălbenindu-mi sticla ferestrei, o sfidare la adresa neputinței mele de a înțelege.

Stăteam în întuneric și mă gândeam la o soluție. Brusc mi-a venit ideea salvatoare. Am apucat o canistră cu benzină, am ieșit pe stradă fără să-mi pese de trupurile strivite sub pantofi, și am vărsat-o pe caldarâm. Apoi i-am dat foc, așteptând. De parcă nu le-ar fi păsat, cărăbușii se repezeau în lumina flăcărilor, alimentându-se cu trupurile lor. Îngrozit, am dat să m-apropii. Căldura devenise atât de puternică, încât orice apropiere era exclusă.

Chitina ardea pârâind, sub efectul benzinei. Mi-am luat canistra și am fugit. Privind pe fereastră, am văzut cu groază cum focul se întetea. Apoi a început să se prelingă aidoma unei lave incandescente spre rigola stradală.

Moartea șobolanului

Flăcările hăpăiau norii de insecte ce se aruncau la pieire. Un miros insuportabil se degaja sufocant. Mi-am dat seama că nu fusesem singura persoană care recursese la acest mijloc de salvare, când alte lumini, de la alte focuri, mai apropiate, se întrezăreau de-a lungul străzii. Ciudat era doar numărul mare de cărăbuși care continuau să se arunce în flăcări.

Primele raze de soare, ne-au găsit pe toți privind la această sinucidere în masă, așteptând cu groază ca focul să se extindă. Soarele a potolit setea de zbor, aruncând lumină deasupra rugurilor întunecate. Am ieșit din nou afară, privindu-ne unii pe alții cu spaimă. Rigolele fumegau sufocant, iar gurile de canal se înfundaseră cu o cenușă solzoasă. Pe fețele unora dintre noi, un zâmbet nefiresc și șui, luase locul muțeniei înspăimântate.

Deodată, din senin, un tunet s-auzi deasupra capului. Am tresărit, apoi m-am bucurat. Nori de ploaie s-adunau grăbiți. Odată cu primele picături, am părăsit curtea și am intrat la adăpostul locuinței. M-am întors din nou la pahar și am constatat la prizonierii mei o agitație nefirească. Încercau să evadeze. De parcă le-ar fi dispărut amorțeala din trup. Am lăsat pe unul din ei să iasă și l-am strivit cu cartea pe care o pusesem la îndemână.

Câteva urme roșietice de sânge mai rămăseseră pe geam. Ploaia spăla orașul, răcorindu-l.

Roman, 1985

CASA

La început a măsurat cu pas liniștit conturul. Apoi au venit lucrătorii. În câteva zile fundația era gata. Pe terenul viran, mormanele de pietre, sacii cu ciment, cărămizile, dispăreau din stivele orânduite, transformându-se. Ziduri obișnuite, spații delimitate, goluri pentru uși, ferestre, se conturau cu iuțeală, sub mâinile meșterilor. În mijlocul lor, el se plimba cu pași nesiguri mângâind din când în când cu degetele, pereții netencuiți. Atât la venire, cât și la plecare, lucrătorii îi strângeau mâna, cu chipul surâzând. Dăduseră peste un client pretențios, care știa ce vrea. Lor nu le rămăsese decât să arate ce pot. Casa aceasta avea să fie un fel de mândrie a lor.

Înainte de sfârșitul verii îi puseseră acoperișul. Apoi începură tenucielile. Toamna îi găsiseră cu tâmplăria așezată la locul ei. Apoi, iarna se așeză stăpână peste maidanul plin de resturile rămase de la șantierul improvizat. Zăpada acoperise, nivelase, uniformizase. Gunoaiele și potecile, pietrișul, capetele de scânduri, gropile și grămezile, abia se mai zăreau de sub mantaua albă. El plecase.

Apoi reveni odată cu primăvara. Același pas nesigur, aceleași mișcări prudente, de admirație și de percepere a spațiului cu mâinile. Zilnic, după amiaza, măsura cu pasul, desfunda cu târnăcopul în diverse direcții, dând contur grădinii. Din loc în loc, el, străinul acelor locuri, începu să sape.

Măsurând adâncimea gropilor cu coada hârlețului, străinul așeza bulumaci fasonați, încropind un gard pe măsura casei abia ridicate. Vecinii se întrebau, se mirau, dar nu îndrăzneau să intervină cu ceva. O singură dată unul dintre ei întrebese dacă-i poate fi de folos cu ceva, dar...

— Nu, n-am nevoie de nimic, fu răspunsul, care puse capăt oricăror intenții binevoitoare. Se mulțumiră să-l vadă muncind și să-i măsoare din ochi zbaterele.

Moartea șobolanului

Apoi, la vremea cireșelor, vecinii se pomeniră chemați la nuntă. Cu straturile de flori izbucnite în culoare, casa strălucind de curățenie, el, străinul, îi invita la petrecere. Vecinii veniră mai mult de curiozitate decât bucuroși de invitație. Poate aveau să afle totuși ceva ca la nuntă.

În pragul casei, perechea le strângea mâinile, în vreme ce o bătrânică le lua darurile, așezându-le pe măsuța din hol.

— Bine ați venit, le spunea el, surâzând, în vreme de mireasa se lăsa sărutată pe obraji, sfoasă.

Muzica unui magnetofon crea ambianta necesară clipei solemne. Nu se dansa, dar toată lumea era bine dispusă. Glumele și voia bună se încrucișau cu dezinvoltură pe deasupra meselor îmbelșugate. Vinul ușor și de bună calitate dezlegase și inimile cele mai tăcute.

Când totul se termină și plecară și ultimii invitați, el se ridică de la masă, fără a observa că în fața lui, chiar pe marginea mesei era o sticlă de apă minerală. O atinse fără voie. Zgomotul sticlei răsturnate îl împietri. Lacrimi mari îi șiroiră brusc pe obraz. Bătrâna se repezi să-l consoleze:

— A fost frumos, maică. Nu s-a întâmplat nimic și nu și-a dat seama nimeni de nimic.

Mireasa începu să strângă apa cursă din sticla răsturnată salvând extinderea catastrofei.

Bătrâna îi prinse capul în mâini:

— A fost bine, băiatul meu, înțelegi?

El nu răspunse. Cu privirile fixe, stranii, murmură nedeslușit:

— De-ar fi să mor în clipa asta și tot aș vrea să văd. Spune-mi mamă, ea e frumoasă?! Cum arată?

Bătrâna îl privi cu durere, reluând:

— Ți-am mai spus. E subțire cu părul auriu și ochii negri. E mlădioasă și e puțin mai scundă ca tine.

— O, cât de mult aș vrea să văd, zise el, cuprinzându-și capul în mâini cu disperare.

Așezată pe un scaun, mireasa se ridică fără zgomot. Se apropie și-l prinse de mână.

— Vino, te rog să vii. Ești bărbatul meu.

El o urmă încrezător. Mâna i se încleștase disperată de mâna ei. În momentul acela-i era singura călăuză. O urmă de senin se așeza ușor pe fața răvășită de durere a celui care nu văzuse niciodată cum arată o floare, un fruct, o casă, o femeie.

Focșani, 1989

UCIGAȘUL DE VISE

Din cauza arșiței, traversele fumegau. Călătorii se întrebau: când vor izbucni flăcările. Un rest de țigară aprins, ardea printre ele, în atmosfera supraîncălzită. Din difuzoare izbucni moleșită o voce, anunțând sosirea trenului.

Mulțimea se îndrepta cu încetineală, formând șiruri uleioase, negrăbite să se urce-n tren.

Iar în valul mișcător, cu o valiză neagră uriașă, se strecura privind neliniștită, o bătrânică. De parcă nu i-ar fi păsat de căldura înăbușitoare. Purta peste părul albit, o băsmăluță colorată. Valiza îi îngreuna mișcările mai mult decât vipia moleșitoare. Din când în când o mai lăsa jos și o târa pe roțile atașate de fundul geamantanului.

Urcată în tren se așeză în compartimentul gol, răsuflând ușurată. Nu-i plăcea singurătatea, am dedus după felul cum mă privi.

— Mergeți departe? mă întrebă deschis fără ocolișuri, dornică de sporovăială.

— La Constanța, i-am răspuns sec, fără a-i încuraja pofta de vorbă.

— Înseamnă că schimbați la Buzău, preciză ea, ca o cunoscătoare, așteptând de la mine confirmarea. N-am zis nimic. Îmi era prea cald. Fusesem nevoit să plec, iar o călătorie pe asemenea căldură îmi era destul de neplăcută și mai ales greu de suportat. De parcă i-ar fi fost milă de starea mea sufletească, bătrâna mă lăsă în pace.

Iar când ușa compartimentului se deschise lăsând să intre un alt bărbat, se bucură. Drumul lung era mai ușor dacă avea cu cine sporovăi.

— Mergeți departe? îl întrebă ea pe bărbat.

— Doar la Focșani. De aceea am ales personalul. E o distanță scurtă.

Moartea șobolanului

— Eu merg întotdeauna cu personalul. E mai puțină lume și mai puțin grăbită. Fumați?

— Da, dar de ce mă întrebați?

— Fumați, dacă vă face plăcere! Îmi place mirosul de tutun. Al meu nu s-a lăsat, din cauza mea. Trage din pipă numai ca să-mi facă mie plăcere.

— Bună ziua, se auzi din cadrul ușii deschise vocea unei tinere femei, întrerupându-le conversația.

— Bună ziua dragă, bună ziua, îi răspunse băbuța înveselită la gândul de-a avea încă un însoțitor. Mai mult, o femeie avea mult mai multe de spus altei femei, decât un bărbat.

— Și cum îți spuneam, poți să fumezi fără grijă, își continuă bătrâna gândul.

Bărbatul își scoase un pachet de Snagov.

— Fumați? zise el către bătrână.

— M-a ferit Dumnezeu, se apără ea cu amândouă mâinile, în fața pachetului întins.

— Dar dumneavoastră? își continuă el invitația.

— Mulțumesc, nu, îi răspunse sec femeia nou venită, deschizându-și ostentativ o revistă în care își cufundă privirile.

Bărbatul își aprinse țigara, trăgând cu sete câteva fumuri ce umplură compartimentul.

— Ei, așa mai zic și eu că merg cu un bărbat! Am mai multă siguranță. N-am încredere în cei care n-au nici un viciu. Nu sunt sinceri.

Bărbatul îi zâmbi. Părea plină de înțelepciunea unei vieți trăită fără nici un fel de opreliști.

— Mergeți la copii, la București? Întrebă el mai mult ca să-i facă plăcere, decât din curiozitate.

— Da de unde! Merg la băi. Al meu mă trimite în fiecare an la Herculeane.

Dac-ar fi fost mai tânăr aș fi bănuț că mă trimite ca să rămână cu una, dar așa, mă trimite ca să mai scape de gura mea. Ei, maică, nu-i prea vorbăreț. Copii n-am avut că nu i-am putut face, dar am crescut o mulțime de copii din cartier. Dacă mergi și întrebi de Mama Maria, mă știe întreg cartierul. Ce zic eu un cartier, o jumătate din oraș. Am legănat doctori, ingineri, și scuzați-mă, derbedei, cu aceeași dragoste. Părinții la serviciu și Mama Maria cu ei. Aveam și câte trei, patru deodată. Al meu se bucura că-l lăsam în pace. Tare-aș fi vrut să am și eu. Câteodată plân-

Gheorghe Andrei Neagu

geam ca o proastă de nenorocul meu, dar acum nu mai plâng. Uite, acum, când am plecat, toți s-au adunat să-mi aducă ceva. Ciocolăți, bani, tot felul de fleacuri femeiești, rochii și mărgelile de-alea scumpe, care mai de care. Așa fac în fiecare an. De-abia pot să le car. Dar n-am spus nimic. Georgel ar fi pus mâna pe volan și m-ar fi dus până acolo. Dar eu știu că n-are cum. Cu rația de benzină de-abia poate să mă ducă la spital când mi-e rău.

— Dar soțul cu ce se ocupă? o întrerupse bărbatul a cărui țigară se stinse la jumătate din cauza tutunului cioturos, ce se încăpățâna să nu ardă.

— Uite vezi, de aia al meu fumează pipă. Ia țigările, le sfărâmă și le arde liniștit. Și-așa nu mai găsești tutun de pipă. Al meu a fost profesor, profesor la liceul de construcții, completă bătrâna.

Bărbatul n-o mai întrebă nimic. Își scoase o altă țigară, pe care o frecă între degete pentru a-i înmuia eventualele cioturi.

Tânăra continua să-și răsfoiască revista, neluând seama la conversația lor. Căldura din compartiment devenise de-a dreptul înăbușitoare. Mama Maria deschise fereastra, după ce-și desbrobodise capul, lăsându-și părul albit în bătaia vântului și a zăngănitului roților de tren.

— Tăcă-tăcă, tăcă-tăcă, uite așa se duc și zilele noastre. Ca mâine veți fi ca mine.

— Cum ca dumneata? zise bărbatul ipocrit.

— Așa ca mine, bătrân ca mine.

— Oho, aș vrea să fiu ca matale. Câți ani ai?

— Încă puțin și fac șaptezeci, zise ea cu nedisimulată mândrie.

— Păi cum, dumneavoastră mai adăugați?! Toate femeile se străduiesc să mai scadă, iar dumneavoastră...

— Dragul meu, prefer să se zică de mine, uite o bătrânică frumoasă, decât uite-o și pe asta cum o face pe tinerica! Nu mi-a plăcut niciodată să fiu ridicolă. Mă simt mai bine când arăt ca o bătrână ce s-a ținut bine, decât ca altceva...

Ascultam sporovăiala ei și mă bucuram că nu mă implicasem în tainele vieții, pe care cu atâta nonșalanță ne-o relatea. Bărbatul continua să fumeze ascultând sau prefăcându-se că ascultă cu bunăvoință spovedania simpaticii bătrâne. Nu mai aveam mult până la Focșani. Bărbatul cobora înaintea mea și presimțeam că voi deveni eu ținta spovedaniilor cu care Mama Maria îl asaltase pe el. Într-adevăr, după ce trecurăm de Mărășești, bărbatul se ridică, își apucă valiza diplomat, apoi luându-și și rămas bun,

Moartea șobolanului

coborî. Mă așteptam ca să-mi adreseze un cuvânt. Dar spre norocul meu mă lăsă în pace. Bătrâna nici nu privea spre mine, cu toate că eu o priveam destul de direct. Probabil că avea să converseze cu tânăra care-i era mai apropiată pentru astfel de lucruri. Așteptam, fără nici un rezultat. Tânăra continua să fie tăcută. Frunzărea cu aceeași atenție paginile revistei. Strădania ei mi s-a părut curioasă la început, apoi am început să mă obișnuiesc.

Eu nici măcar asta nu făceam și tot nu scosesem un cuvânt. Nu mai aveam mult. Trebuia să cobor la Buzău. Umbrele înserării au început a se prelinge în compartiment. N-aveam încotro, nu era tren direct spre litoral, iar singura posibilitate de a ajunge acolo, era cu schimbare la Buzău. Așa că, după ce am trecut de halta Bobocu m-am ridicat, mi-am luat sacoșa de voiaj din plasa de bagaje, am spus bună seara și-am ieșit din compartiment. Nu mi-a răspuns nimeni. Intrigat, le-am privit prin geamul ușii pe care abia o închisesem. Cele două femei nu se sinchisură. De parcă nu m-ar fi văzut. Curios, am mai deschis odată ușa compartimentului. Nici o reacție. Am mai spus odată bună seara ba chiar și la revedere și, nimic! Am plecat uluit. Așa ceva nu mi se întâmplase. M-am repezit la toaletă. M-am privit în oglindă. Eram eu, cel dintotdeauna. Trenul începu să încetinească. Intra în gară. Pe coridorul vagonului, se auzi un strigăt.

— Dați-mi, dați-mi voie, îi este rău! Dar nimeni nu se mișcă, Mama Maria vroia să dea ajutor, dar nu putea trece de călători. Precis că este foarte bolnav scoase cineva un strigăt de spaimă. În jur, spațiul se eliberează. Toți se fereau privind cu teamă. Nimeni nu se grăbea să-l ajute. Bătrâna se apropie, de corpul căzut pe coridor.

— Dragul mamei, zise ea ridicându-i cu o mână capul ce se lovise de linoleum. Îl privi cu atenție în albul ochilor bănuind despre ce-ar fi vorba. Chiar dacă trupul nu-i era scuturat de frisoanele specifice, la câte văzuse ea și din câte aflase de la viață, își dădu seama că era epileptic. Nimeni nu-i putea face nimic. Nici un doctor înpreajmă. În vremea asta tânăra din compartiment, rămasă singură, își scoase cu precauție capul pe culoarul aglomerat. O zări pe bătrână printre picioarele călătorilor, aplecată deasupra tânărului căzut. Înșfăcă valiza neagră cu o energie pe care nu i-ai fi putut-o bănui. Apoi se îndreptă cu iuțeală spre celălalt capăt al coridorului.

— Oameni buni, dați-mi o mână de ajutor, se auzi glasul bătrânei. Călătorii rămași se priviră stânjeniți.

— Trebuie să-l cobor aici. Din câte înțeleg, aici trebuia să coboare.

Ajutați-mă vă rog, insistă ea cu îndărădnicie.

Câțiva călători apucară de trupul celui căzut. Bătrâna ridicând sa-coșa acestuia, coborî la rându-i pe peronul plin de lume. Îl întinseră pe una din băncile de pe peron. Bătrâna își apropie urechea de pieptul lui, ascultându-i bătăile inimii. Le auzi distinct, regulat. Nu-i nici o primejdie își spuse ea, dând să plece spre trenul din care coborâse. Dar trenul pornise, fără ca ea să-și fi putut da seama. Privi în urma trenului ce se îndepărta până când, abia de mai zări luminile aprinse din spatele garniturii. Acum ce mă fac? Bagajele mele! îi fulgeră prin suflet grozăvia în care intrase fără voie. Iaca pozna își mai zise ea, lipindu-și cu tristețe palmele una de alta în poalele fustei ușoare de vară. Tânăruț gemu. Bătrâna îl privi cu compătimire. Eh tinere dac-ai ști... Tânăruț gemu din nou, în vreme ce Mama Maria se repezi la ciușmeaua de pe peron să-i aducă în baticul de pe cap, răcoarea strânsă cu grijă de fibrele țesăturii. Compresa trebuie să-i facă bine, gândi ea. Căldura asta-i de vină zise oftând. Merse încă o dată la ciușmea, muie din nou broboada și se întoarse vânturând-o c-o mișcare de rotație în aerul încins, răcorind-o cât mai mult. Apoi așteptă. Așteptă să-și revină...

Călătorii treceau pe lângă ei, îi priveau și clătinau din cap. Deodată bolnavul își mișcă o mână gemând. Mama Maria se aplecă deasupra lui, gata să-i surprindă orice cuvânt.

— Constanța... Maria... Constanța... rosti cu greutate, în inconștiența lui, tânărul.

Înduioșată, bătrâna îl mângâie pe frunte. Săracul, cine știe ce Marie l-o fi așteptând la Constanța. Nu-i nimic! O să mă urc cu el în trenul de Constanța. O să-i explic controlorului, o să-i explice și el când își va reveni, căci trebuie să-și revină, dar cel puțin fac o treabă bună. Bagajele! Mă va răsplăti cel de sus. Noroc să banii-s la mine, în buzunarul fustei. La Herculane mă pot duce și după aceea. Doar nu-s cu bilet. Gazdele n-au decît să mă aștepte, gândi ea luând hotărârea de a se ruga de cineva s-o ajute să urce în trenul de Constanța.

Găsi doi călători binevoitori. Ajunși într-un compartiment liber, bătrâna îl întinse pe o banchetă apoi se așeză și, ostenită de drum, ațipi. Noaptea se instalase de-a binelea, iar în lumina slabă de pe coridor, o tânără cu un geamantan negru imens, își căuta loc într-un compartiment mai liber, în vreme ce trenul se apropia de Făurei. Sătulă de căutare, zărind bărbatul întins pe banchetă, tânăra se gândi că n-ar greși dacă l-ar ruga să se scoale, să-i facă și ei loc. Trenul încetineea. Intra în gară.

Moartea șobolanului

Tânăra trase de mânerul ușii. Pe bancheta de vizavi zări deodată pe bătrâna pe care credea c-o lăsase în trenul din care tocmai coborâse, la Buzău. Moțăia sau se prefăcea că doarme, pentru că la zgomotul ușii începu să se miște. Trenul oprise. Fără a mai deschide ușa compartimentului, tânăra se năpusti spre ușa de la coborâre. Nu avea de gând să coboare de partea luminată a gării, căci putea fi văzută. Coborî pe partea cealaltă a trenului, profitând de întuneric. Dintr-un salt fu jos, cu ochii ațintiți în urmă, să vadă dacă bătrâna o recunoscuse. Trebuia să treacă mai repede de șinele de cale ferată și să se piardă în noapte. Apucă valiza cu ochii măriți de spaimă pășind pe șinele căii ferate alăturate, dar..

Un marfar trecu tocmai atunci în plină viteză și tânăra dispăru sub roți. Nimeni nu auzi strigătul de groază al tinerei dispărută în noapte pentru totdeauna...

* * *

Când și cât am ațipit nu știu. M-am trezit după un timp la zgomotul produs de închiderea ușii compartimentului. Intrase pășind timid o tânără zveltă și grațioasă.

Întreaga-i făptură degaja un ceva, un fel de a fi ce-ți impunea o atitudine mai mult decât binevoitoare.

— Bună seara, murmură ea închizând ușa compartimentului.

— Bună seara, i-am răspuns eu, cuprins brusc de o sfială inexplicabilă.

S-a îndreptat spre locul de la geam, în diagonală cu locul meu, de parcă și-ar fi cerut scuze că nimerise în același compartiment cu mine.

— Permiteți, a mai șoptit trecând prin fața mea.

— Desigur, domnișoară. Îmi face chiar plăcere. Știți, suport mai greu singurătatea, m-am pomenit mințind cu o seninătate și un firesc pe care nu mi l-aș fi putut bănuși mai înainte. Ea se așeză ca-ntr-o plutire ciudată. Își strânse genunchii, acoperindu-i cu fusta lungă și mătăsoasă. O priveam tăcut purtând în ochi dorința de a vorbi, de a comunica.

— Mergeți departe? am îndrăznit eu într-un târziu.

— La Constanța, spuse ea firesc.

— Și eu tot acolo, am rostit cu o bucurie nedisimulată. Sper să nu vă deranjeze prea mult compania mea. Obişnuiesc să vorbesc mult, am continuat să mint, dând glas pornirii mele sufletești și nu felului meu de a fi.

Gheorghe Andrei Neagu

— Nu mă deranjează deloc. Abia trece timpul mai repede.

Atât mi-a fost deajuns. Am început să-i spun vrute și nevrute, de parcă ne-am fi cunoscut de când lumea. Iar această senzație punea stăpânire din ce în ce mai mult pe ființa mea. Cu cât conversam mai mult, cu atât aveam senzația că o mai întâlneam undeva. De la o vreme îmi simțeam făptura chinându-se sub povara acestui simțământ. O ușoară stânjenală punea stăpânire pe rostirea fluentă a gândurilor mele. Curând nu m-am mai putut stăpâni și am întrebat:

— Cum vă numiți domnișoară?

— Maria. Dar de ce întrebați?

M-am gândit să-i ascund frământările mele, dar m-am trezit rostind:

— Trăiesc cu impresia că v-am mai întâlnit undeva.

Ea roși puternic. Un tremur ușor al buzelor îi trădă emoția.

— Și eu cred asta, murmură ea privindu-mă de-a dreptul în ochi, reducându-mă la tăcere. Trenul se opri undeva, într-o gară. Iar atunci când tăcerea noastră devenise apăsătoare, odată cu pornirea trenului, am realizat că Maria cea din fața mea, semăna cu Mama Maria. Am privit-o cu spaimă aproape, dar n-am fost observat. Nu, nu mai eram în stare să mai pricep nimic. Bătrânică era Maria? Era peste putință! Era peste puterile mele de înțelegere! Am părăsit nedumerit compartimentul. Voiam să lămuiesc, să mă liniștesc și să judec. Pe coridor nu era nimeni. Priveam din când în când, spre locul unde era Maria. Mi-am aprins o țigară.

O priveam și nu mai știam ce să cred.

De parcă mi-ar fi înțeles gândul, Maria se ridică și veni lângă mine. Am așteptat-o cu nerăbdare. Voiam să-i spun... Voiam să-i vorbesc... Și n-am putut rosti nici un cuvânt. Am întins mâna și i-am atins umărul. I-am simțit trupul înfiorându-se. Nu s-a retras. Privea tăcută prin întunericul nopții spre luminile din depărtare. Când mi-am retras mâna, am simțit că trenul își încetinise mersul. De parcă cineva ar fi tras semnalul de alarmă. Frecarea roților se prelungi ca un strigăt. Îmi imaginam ce scânteii erau sub roți. Din șocul frânării, Maria căzuse în brațele mele. Eu însumi era să mă prăbușesc.

Din vagoane se auziră strigăte de spaimă.

Toată lumea ieși pe coridor. În vagonul nostru nu erau călători. Am deschis geamul. Ne opriam undeva unde nu se zărea nici o urmă de viață. În lungul garniturii, aidoma nouă, călătorii își scosese curioși

Moartea șobolanului

capul prin geamurile deschise. Apoi s-a stins lumina. Toate vagoanele fură cuprinse de întuneric. Se zăreau doar flăcările brichetelor sau ale chibriturilor aprinzându-se în interiorul vagoanelor. Mi-am aprins o altă țigară. Maria își reluu poziția din fața geamului. Am privit-o. Mi s-a părut că plânge. N-am îndrăznit s-o întreb. De-a lungul coridorului călătorii începuseră a presupune. Părerii diferite. Afară același întuneric. Iar garnitura zăcea în aceeași nemișcare.

— Eu cobor să văd ce s-a întâmplat. Pur și simplu nu suport să nu știu ce-i cu mine, am rostit îndreptându-mă spre unul din capetele coridorului.

— Vin cu tine, spuse ea cu voce șoptită.

Măinile noastre s-au întâlnit în întuneric. Nu trebuia să ne rătăcim, sau ne simțeam bine așa. Era greu de spus. Am ajuns la ușă, am apăsător pe maneta de deschidere și am văzut că era blocată.

— Ce-i de făcut? murmură ea.

Nu i-am răspuns. Am strâns-o mai tare de mână și ne-am întors ajungând aproximativ în locul pe care-l părăsisem. Între timp călătorii se liniștiseră. Intraseră iar în compartimente, continuându-și presupunerile. Am aprins din nou bricheta. Ne-am regăsit compartimentul, dar îmi dispăruse cheful de-a mă mai întoarce înauntru. Fără a-i da drumul mâinii, am tras-o după mine. De fapt n-a trebuit să fac acest lucru. Ea mă înțelese și dorea să mă urmeze. Am simțit acest lucru. Ne-am îndreptat spre celălalt capăt al vagonului. Era chiar capătul trenului. Am ajuns la ușă, am apăsător clanța și... din nou blocată. Începusem să-mi pierd calmul.

— Mai încerc și aici, am zis îndreptându-mă spre ușa prin care de obicei se trecea dintr-un vagon în altul și care la capăt de tren se închidea cu un lanț și un lacăt. Bâjbâind pe întuneric n-am găsit lanțul. Nu-mi venea să cred. Am aprins bricheta și am constatat același lucru. Am tras de mânerul ușii culisante. S-a deschis de parcă toate lucrurile normale trebuiau să fie anormale. Aerul nopții ne întâmpină liniștit. Același întuneric și nemișcare.

— Riscăm?! am întrebat-o.

Mi-a răspuns cu o strângere de mână.

Am sărit în pietrișul ascuțit dintre traverse. I-am simțit duritatea în tălpi. Mi-am dat seama că înălțimea era mare. S-a aplecat și s-a lăsat luată în brațe. Avea trupul mai încordat decât al meu. L-am simțit când s-a lipit de mine tremurând ușor. Pentru o clipă ameișem. Ne-am revenit

Gheorghe Andrei Neagu

din surpriză destul de greu și ne-am luat de mână ca la început. Apoi am ieșit dintre șinele de cale ferată cu gândul să ne îndreptăm spre locomotivă. Din când în când priveam la ferestrele vagoanelor. Întunericul lor era tulburat de licărirea vreunei țigări. Cineva întrebă:

— Pe unde ați coborât?

— Pe la capătul trenului, i-am răspuns laconic dându-mi seama că și ei aveau ușile blocate. Ne continuăm drumul, ghicind denivelările terenului cu vârful picioarelor. Curând am ajuns la locomotivă.

— Hei!, am strigat. Nici un răspuns. Am mai strigat de câteva ori fără nici un rezultat. Atunci am luat o piatră găsită pe pipăite și am lovit în metalul locomotivei. Nici un răspuns. La lumina nelipsitei mele brichete, am dibuit treptele spre mecanic. Am strigat din nou, lovind cu palma în sticla geamului fierbinte. Nici un răspuns. Ea mă aștepta.

— Nu-i nimeni, i-am zis coborând.

Înțelesese fără să-i spun. Am tăcut înspăimântat.

Nu-mi puteam explica nici asta, pe lângă celelalte lucruri ce se adunaseră în sufletul meu de-a lungul zilei. Căldura ei mă liniștea. Ne-am îndreptat spre capătul trenului.

— Mergem, ne luăm bagajele și plecăm. Părăsim trenul ăsta blestemat. Trebuie să găsim un sat, o casă. Nu s-a sfârșit lumea cu asta, i-am zis cu hotărâre, în vreme ce ne deplasam spre coada trenului. Când ajunsesem la jumătate o voce din noapte întrebă:

— Ați aflat ceva?

Nu am răspuns. De parcă ar fi vrut să ne pedepsească pentru asta, trenul porni. Plecă la fel de brusc după cum oprise. Luminile nu se aprinseră decât după ce s-a îndepărtat mult de noi. Ne-am privit în tăcere, fără a regreta cu adevărat pierderea locurilor și a bagajelor. Am pornit în urma lui fără să ne spunem un cuvânt.

Ieșise luna. Se înseninase și un vânt răcoros cu miros de grâu copt, năvălea peste trupurile noastre înfierbântate. O sprijineam atent. Traversese străluceau mat, în lumina lunii, ajutându-ne să le dibuim mai ușor. Mergeam fără grabă, de parcă am fi vrut ca drumul să nu se mai sfârșească. Deodată ea se împiedică. Era să cadă. N-am lăsat-o. Am luat-o de umeri și am oprit-o. Apoi nu i-am mai dat drumul. N-am mai putut. Pur și simplu n-am putut. Trupurile dogoreau în nemișcarea ce ne cuprinsese. Ne-am luat în brațe cu disperarea unei minunate regăsiri. De parcă ne-am fi căutat toată viața. Doar nevoia de aer, ne-a făcut să ne reamintim că existăm. Ne-am desprins și ne-am continuat drumul atenți la orice

Moartea șobolanului

zgomot. Dar nimic. Mergeam fără oprire sperând să dăm peste ceva care să ne poată lămuri. Am început să simțim oboseala. Ceasurile de mers, într-o liniște nefirească, treceau pe lângă noi fără să le simțim curgerea. Și nici un semn de viață. Nici un tren care să mai treacă, nici un lătrat de câine. Alături de Maria, de tăcerea ei, mă simțeam liniștit și mai ales puternic. Mi se părea că nu există primejdie de care să mă tem. Continuam să merg încredințat că nimic neplăcut nu mi s-ar fi putut întâmpla. Timpul trecea pe nesimțite. Deodată, de undeva se auzi un murmur neclar, ca o rumoare minerală, ciudată. Ceva luminos clipi la orizont semănând cu fulgerele unei îndepărtate furtuni. Ne-am oprit. Mâna ei tremura în căușul palmei mele. I-am strâns-o în semn de liniștire. De acolo, de unde zărisem fulgerul, zarea începuse să se lumineze ușor. Nu se zărea de fapt nici o lumină în adevăratul sens al cuvântului, ci doar un fel de tivire ca, o ceață luminoasă în beznă văzduhului spuzit de stele. Părea că luna-și primește lumina înapoi, din oglinda unui lac îndepărtat, cufundat într-o noapte veșnică. Nedumeriți, ne-am continuat drumul. Trebuia să ajungem neapărat, acolo. Era singura noastră șansă de a da de viață și de a ne lămuri. Simțeam această nevoie de împăcare a sufletului și nu voiam s-o înspăimânt și pe Maria cu întrebările ce mă chinuiau și ale căror răspunsuri ar fi putut să mă facă să înțeleg ceea ce văzusem, sau poate credeam că văzusem. Poate ajungând în zarea luminată crepuscular aveam să aflu, aveam să mă liniștesc.

* * *

Profesorul Brumaru se sculă cu o durere neînțeleasă de ceafă. Bătrânețea își spuse el, ridicându-se, cu mișcări leneșe, din așternutul mototolit de somnul agitat, pe care-l avusese peste noapte. Dormea stăpânit de vise prostesti, pe care acum, treaz fiind, nu le mai putea povesti. O visase pe Maria luptându-se în împrejurări ciudate, cu tot felul de monștri. Pentru ce, în ce împrejurări, nu-și putea aminti. Asta înseamnă că trebuie să se întoarcă băbuța mea, își zise profesorul încercând o explicație.

Cu părul alb, la cei peste șaptezeci de ani, se arăta stăpân pe trupul lui. Munca îl menținuse până după ieșirea la pensie. Faptul că Maria nu-i dăruise copii, era pentru el o continuă neîmpăcare. Încercase să-l consoleze printr-o grijă excesivă. Secretul vieții lor, care nu mai era de mult un secret pentru o bună parte din oraș era Maria. Ea veghease fericirea lui și-a tuturor celor care au avut nevoie de ea. În cartier i se spunea de la

o vreme Mama Maria. Ea care nu fusese niciodată mamă, se bucura pentru cei cărora le fusese ca o adevărată mamă.

Brumaru se îndreptă surâzând spre baie. Era sub impresia aducerilor aminte, când auzi soneria. Apucă un prosop, se șterse de spumă, îndreptându-se spre ușa de la intrare. Niciodată nu ar fi permis pe cineva într-o stare ce ar fi trădat neglijența. Își trecu la repezeală mâna prin păr, își trase pantalonii peste pijama și își acoperi bluza cu un halat de casă din mătase, pe care Maria i-l alesese înainte de a pleca la Herculane. Avea întotdeauna grijă să-i cumpere câte ceva, înainte de a părăsi, pentru câteva zile chiar, liniștea căminului lor.

În fața ușii stătea un civil și un plutonier de miliție.

— Aici locuiește tovarășa Maria Brumaru? se adresă civilul cu blândețe în glas, profesorului.

— Da, dar nu e acasă, preciză bătrânul profesor deschizând larg ușa, poftind cu un gest al mâinii pe cei doi, să-i pășească pragul casei. Bărbații intrară cu sfială. Sufrageria era mobilată cu gust. Profesorul își făcuse din ea, cabinet de lucru, unde-și mai pierdea orele printre cărțile bibliotecii ce-i împodobea pereții. Se așezară tăcuți. Profesorul întrebător, musafirii stânjeniți. Nu știau cum să înceapă.

— Dacă nu vă supărați, ne puteti spune unde se află soția dumneavoastră, acum? întrebă civilul.

— Desigur. Este plecată la băi, la Herculane.

— De mult? se interesă el.

— De câteva zile. În fiecare an face la fel. Abia așteaptă să plece, dar odată plecată nu stă mai mult de o săptămână. Dorul de casă o aduce înapoi, lămuri profesorul cu liniștea firească a omului obișnuit cu tipicul celui de lângă sine.

— Ați putea recunoaște vreun lucru cu care a plecat? îl întrebă milițianul cu o voce ce trăda nerăbdare și profesionalism.

— Desigur, chiar eu am ajutat-o să-și înghesuie lucrurile, în valiza neagră pe care abia am reușit s-o închid.

Plutonierul scoase din servieta de piele pe care o ținea pe genunchi, un șirag de mărgele rupt, un batic negru cu trandafiri presărați într-un chenar albăstrui, sobru și elegant.

Bătrânul apucă obiectele, plecându-și privirile. Înțelese că ceva neplăcut se întâmplase și că prezența lor se datora acestui lucru. Recunoscă mărgelele dăruite de Silviu, inginerul crescut de ei, câteva zile înainte de plecare. Baticul îl cumpărase chiar el.

Moartea șobolanului

Rosti sfârșit:

— Sunt ale Mariei...

Plutonierul așteaptă câteva clipe, apoi spuse:

— Din păcate s-a întâmplat un lucru nu tocmai plăcut.

— Bănuiesc, altfel nu veneați, zise încet, profesorul.

— Soția dumneavoastră a suferit un accident. Se pare că a vrut să schimbe trenul și nu a fost atentă la trecerea unui marfar. A fost lovită din plin, zise civilul, oprindu-se la geamătul bătrânului.

— Un singur lucru ne face să ne gândim că nu este în regulă, zise plutonierul. Unde ați spus că a plecat?

Profesorul nu le răpunse. Cu ochii ficși, privind imobil printre firele de păr căzute pe frunte, nu mai rosti nici un cuvânt.

— La Herculane? Îngână ca un ecou civilul așteptând de la bătrân confirmarea. După un timp acesta-și clătină capul afirmativ.

— Păi atunci ce căuta la Făurei? se întrebă plutonierul nedumerit. Bătrânul își ridică privirile. Ochii prinseră a-i străluci. Apoi, de parcă brusc i s-ar fi aprins în suflet o speranță, îi privi pe cei doi rostind:

— Poate nu e ea. Dacă astea le-ați găsit la Făurei, nu e ea. N-avea ce căuta acolo. Din Bacău spre Herculane, se trece numai prin București. Pe acolo trece de fiecare dată. Schimbă numai trenul. Poate nu e ea, ce ziceți?

Cu o mină încurcată civilul spuse:

— Și totuși actele de identitate, buletinul, vreau să zic, este al dumneaei. Altfel nu știam cine este și nici unde stă.

— Da aveți dreptate, conchise bătrânul gârbovindu-se brusc.

— Din nefericire nu vă putem chema la identificare. N-a mai rămas mare lucru. Numai dacă sunteți destul de curajos.

— Desigur, murmură el ridicându-se în picioare. Desigur, mai repetă îndreptându-se spre baie.

Cei doi îl priviră neliniștiți. Auziră zgomotul apei curgând și se calmară. Intrase în baie pentru a se răcori. Se temea de un infarct. Fusese prevenit de medic de mai multe ori. I se dăduseră chiar și calmante, pe care arareori le folosise. Acum luă o doză dublă. Se privi în oglindă și se muștră. Dacă l-ar fi văzut Maria nu l-ar fi lăsat așa. Era bărbat sau ce era.

Gândul la vorbele ei, îi făcu bine. Ieși ceva mai stăpân pe sine.

— Trebuie să fac cele convenite, zise el cu voce gravă, semn că-și revenise pe deplin. Unde este?

— Tot ce a mai rămas este la morga orașului. Vă însoțim, zise civilul.

Gheorghe Andrei Neagu

— Vă mulțumesc. Numai cât să-mi pun ceva pe mine, spuse el, părăsind sufrageria.

E tare bătrân păru să spună privirile plutonierului așteptându-l. Ședeau păstrând tăcerea, apăsați ei înșiși de durerea purtată cu atâta demnitate. Profesorul se întoarse repede. Își pusese un sacou închis peste cămașa albă, la care nu mai adăugase cravata, așa cum obișnuia întotdeauna. Ieșiră. Jos îi aștepta o mașină. Drumul până la morgă îl făcură în tăcere.

Profesorul își frământa mâinile. Palmele i se umeziseră, iar neastâmpărul lor se transmitea întregului corp. Când automobilul se opri, trupul îi era cuprins de frisoane. Soarele își continua revărsarea peste pământul încins. Intrară fără a fi opriți de portarul spitalului. Ajunși în subsolul camerelor frigorifice, îl găsiră pe autopsier închizând una din ușile prin care tocmai introdusese un cadavru.

— Bună ziua, spuse plutonierul.

— Bună, le răspunse plictisit acesta. Iar ați venit?

— Da doctore. Știți în problema identificării Mariei Brumaru. Cea de la Făurei. Ți-am adus-o ieri în sacul acela...

— Ah, da... Deschise ușa unei alte despărțituri. Scoase un sac din pânză cauciucată.

— De fapt n-a rămas cine știe ce. Un picior de la genunchi în jos, câteva degete și fragmentele din îmbrăcămintea ce a mai putut fi recuperată, preciză el în vreme ce dezlega gura sacului. Îi răsturnă conținutul pe masa acoperită cu tablă zincată. Fragmente din ceea ce fusese odată un trup, se împrăștiară înghețate, scoțând un zgomot sec, pe tabla curată. Profesorul scoase un geamăt.

— Pantoful, paaantoooful! Apoi nu mai zise nimic. Rămase rigid cu ochii ieșiți din orbite, în vreme ce plutonierul se uita la pantoful căzut laolaltă cu ce mai era în sac, pe masa zincată. Nu înțelegea mare lucru. Îl luă și-l așeză cu talpa întoarsă pe laba piciorului rămasă ca prin minune întregă. Era mărimea potrivită. Medicul, care văzuse destule în viața lui, se repezise în ajutorul profesorului Brumaru. Îl așezară pe scaun strângând conținutul în sac. Curând profesorul își reveni. Ceru apă. Bău un pahar întreg, răsuflă adânc, cu greutate, după care așteptă cu privirile mirate o întrebare fără răspuns. După un timp șopti:

— Pantoful...

— Ce-i cu pantoful?! Întrebă civilul.

— Nu este al Mariei!

Moartea șobolanului

Îl priviră stupefiați.

* * *

Ne-am continuat drumul în întunericul nopții urmând să ne apropiem de luminile întrezărite. Parcă stăteam pe loc. Zarea luminată, rămânea tot atât de îndepărtată ca și până atunci. Mă așteptam să văd fulgere, dar nimic. Mă așteptam să apară nori, care să acopere cerul spuzit de stele, dar nimic. Totul părea cuprins de o ciudată încremenire. Zarea luminată era singurul semn, că undeva în spațiu era viață, sau cel puțin așa credeam.

— Am obosit, spuse Maria cu glas șoptit, de parcă s-ar fi jenat să-și recunoască oboseala.

— Să ne așezăm puțin, am consimțit, așezându-mă. Rostirea ei mă făcu să realizez că eram eu însumi obosit. Ne-am așezat pe șina lucioasă de cale ferată. Era fierbinte. Nu ne îndoiam că era și curată. Trecerea atâtor roți de tren o lustruiseră de-a lungul timpului, fără a-i da răgazul necesar oxidării. Numai faptul că de atâta vreme nu se arătase nici un tren, mi se părea curios. Trebuia, de mult să se ivească lumina zorilor. Mergeam de patru ceasuri și ar fi fost timpul să se lumineze de ziuă. Dar acestea erau temerile mele și nu trebuia s-o sperii pe Maria. Am cuprins-o pe după umeri. Avea trupul fierbinte. Din când în când percepeam un tremur ușor trecându-i prin trup, însoțit de un oftat abia deslușit.

— Cum te mai simți? am întrebat-o.

— Mai bine. Era mai greu dacă eram singură, a spus ea cu glas convingător.

Era mai bine dacă nu coboram mi-am zis eu în gând, fără a rosti cu voce tare acest lucru. Dar degeaba mă mai lamentam acum. Trebuia să ne ridicăm și să plecăm mai departe.

— Gata? am întrebat-o.

S-a ridicat fără să-mi răspundă. Cred că era foarte obosită, dar se temea să mi-o spună, de frică să n-o părăsesc, sau din dorința de a-mi fi alături în toată absurditatea aceasta. Ne continuarm drumul, călăuziți de strălucirea mată a traverselor și a luminii crepusculare ce tinea depărtatul orizont nocturn. În câteva ceasuri trebuia să ajungem. Numai dacă ar rezista, îmi ziceam privind-o cu îngrijorare. Îi lăsasem mâinile libere, pentru ca să se poată mișca mai ușor. O vedeam bine. Lumina stelelor și a lunii îi estompa trăsăturile făcând-o și mai frumoasă. Am lăsat-o să

Gheorghe Andrei Neagu

meargă înaintea mea cu câțiva pași. De parcă i-ar fi fost teamă să nu se depărteze prea mult, se opri. Am ajuns-o. Mă luă de braț, căutând sprijin. M-am bucurat. Ne-am continuat drumul în tăcere. După câțva timp am simțit că ostenesc. Ea nu spunea nimic. Avea o rezistență ieșită din comun. Am îndrăznit să-i spun totuși.

— Ne mai așezăm puțin?

— Da, mi-a răspuns așezându-se. Șinele de cale ferată erau mai fierbinți. Părea că odată cu trecerea timpului, fierul acumulasese căldura lunii și a stelelor. Zorile se încăpățâneau să apară, deși trecuseră atâtea ceasuri. Mi-am privit ceasul. Mergea. Se făcuse aproape ora 8. Deasupra noastră era același cer înstelat și aceeași lună. Mai mult, mi-am dat seama că poziția lor rămăsese neschimbată. Începusem să fiu cuprins de panică. Atâta nefiresc devenise apăsător și amenințător.

— Pornim? zise ea cu glas liniștit ridicându-se.

Oare dacă ar fi știut că mie însumi a început să-mi fie teamă, cum ar fi reacționat?

Am pornit, cu îndârjire furioasă, gata să înghițim distanța blestemată până la lumina ce se încăpățâna să rămână depărtată.

* * *

Profesorul Brumaru ieși din subsolul clădirii calm. Cei doi îl însoțiră până la intrarea în policlinică fără nici un cuvânt. Se urcară în mașina încinsă de soare, cu mișcări de somnambuli. Nimănu-i venea la îndemână să deschidă o fereastră spre cele întâmplare. Stânjeneala pusese stăpânire pe toți, deopotrivă. Mașina își continua drumul prin aerul fierbinte, mirosind a asfalt și a oraș încins. Trecură prin centrul orașului aproape pustiu la acea oră, spre sediul miliției municipale. Tăcerea continuă. Intrară în biroul plutonierului. În cameră se aflau trei birouri, din care unul era ocupat de un sergent maior ce se chinuia cu o mașină de scris.

— Te-a căutat șeful, îi spuse sergentul, plutonierului de cum îl văzu.

— Bine, o să mă duc imediat ce termin. E urgent?

— Nu știu, zise acesta continuând să-și caute literele în tastatura mașinii.

— Luați loc, se adresă civilul bătrânului, luând el însuși un scaun. Profesorul se așeză taciturn.

— Va trebui totuși, să încheiem un proces-verbal. Actele sunt în

Moartea șobolanului

fond ale soției dumneavoastră, iar legea ne cere să întocmim o serie de formalități, zise plutonierul pe ton de scuză, continuând să scoată din sertare tot felul de formulare. Apoi începu să le completeze cu un scris caligrafic. Profesorul fu invitat să le citească și să le semneze. Semnă fără a citi. Când toate actele fură întocmite civilul se ridică în picioare, pentru a-și lua rămas bun.

— Dacă doriți puteți cere incinerarea. E omenește să vreți acest lucru. V-am eliberat și actele necesare, zise el întinzându-i niște hârtii.

Profesorul se ridică, întinzând mâna cu greutate după ele. Se gârbovise, iar pe tenul livid se ghiceau eforturile făcute pentru a fi stăpân pe sine.

— Vă oferim mașina noastră, zise civilul deschizându-i ușa.

— Vă mulțumesc, zise bătrânul, lăsându-se condus până la mașină. Ținea în mână hârtiile și tot nu-i venea să creadă că i se întâmplase o asemenea tragedie. În adâncul sufletului, îndoiala se transforma treptat în speranță. Pantoful nu e al ei continua să se repete în adâncul ființei lui. Nu e ea. Ea nu putea să-mi facă așa ceva se trezi el murmurând de parcă ar fi vrut s-o scuze. Șoferul îi auzise murmurul nedeslușit. Își întoarse privirile către el:

— Ați spus ceva?

— Nu, nu. Nimic! preciză cu greutate, reintrând în mușenia de mai înainte.

Curând ajunse în fața blocului. Coborâ din mașină strângând mâna șoferului. Pașii îl purtau aproape fără voie spre apartamentul pustiu. Părea că visează. Bine dar sunt un ucigaș de vise. Refuz să visez își spuse el îndreptându-și spinarea.

* * *

Mergeam de mai bine de zece ore. Îngrijorarea mea devenise o povară. Îmi simțeam capul plesnind de gânduri care mai de care de neînțelese. Cerul continua să fie nemișcat. Stelele rămăseseră în același loc, luna lumina cu aceeași intensitate traversele căii ferate, iar lumina din zare, la fel de îndepărtată. Ne continuam drumul în tăcere. Eu din ce în ce mai greu, Maria la fel de hotărâtă ca la început, cu o tenacitate suspectă. Mă surprindeam adeseori, privind-o altfel decât o privisem până atunci.

Deodată, când aproape că nu mai suportam să tac, am observat

Gheorghe Andrei Neagu

că strălucirea șinelor de cale ferată în bătaia lunii se estompa brusc. Mi-am dat seama că șinele dispăruseră.

Ne-am oprit nedumeriți. De pe ultima traversă pipăiam cu privirile, ba chiar și cu tălpile pantofilor, fără nici un folos. Se sfârșise. Nici urmă de vreo cale ferată. Dar trenul?

— Și trenul?, o auzii pe Maria spunând.

Am privit-o uluit.

— Care tren?

— Cum care tren băiatule? îmi zise ea cu glas schimbat.

Am tăcut și n-am mai putut rosti nici un cuvânt. Mâinile-mi căutau un punct de sprijin în pietrișul fierbinte. De parcă vroiam să mă frigă, să mă trezească. Dimpotrivă, m-am cufundat tot mai mult în bezna nopții. Am apucat să-i mai rostesc o dată numele.

— Maria...

Imaginea chipului înconjurat de stelele văzduhului, a fost ultima legătură conștientă cu mine însumi.

* * *

Bătrâna privea consternată. Nu înțelegea nimic din toată bolboreala tânărului. Se vede că m-am înșelat. Nu-i numai epilepsia. Ar fi trebuit să-și revină de atunci. Și mereu mi-a rostit numele. Sau, mă rog, nu al meu, ci al celeilalte Marii. Doamne cât e de bolnav. Dar oricum nu-mi pare rău! Ce s-ar fi făcut fără mine își mai zise ea gata să mai surprindă ceva din delirul celui ce dădea semne că-și va reveni din lunga-i cădere.

Și într-adevăr, nu multă vreme după asta, tânărul deschise ochii de-a binelea.

— Ei, te-ai trezit? îl întrebă cu nedisimulată bucurie Mama Maria.

Tânărul se ridică anevoie în capul oaselor, fără a-i răspunde. Privi buimăcit în jurul lui. Își ridică privirile spre plasa de bagaje. Se liniști. Sacoșa era la locul ei. Își duse mâna la fruntea umezită de atâtea comprese, neînțelegând prea bine ce i se întâmplase.

— Unde mă aflu? rosti el cu privirile rătăcite spre geamul acoperit de întunericul de afară.

— Tu băiete, te află pe drumul cel bun. Mai avem puțin și coborâm la Constanta. De mine-i mai rău, zise bătrâna oftând. În loc să ajung la Herculane, uite unde merg, mai adăuga ea. Am privit-o îndelung. O văzusem aievea prin tot ce trecusem. Eu eram tânărul care o chinuse fără

Moartea șobolanului

voia lui și numai eu eram vinovat de cele întâmplate.

— Vă rog să ma scuzați, am îngăimat rușinat de buimăceala mea, ce nu-și mai avea nici o justificare atâta vreme cât redevenisem eu însumi.

Ea îmi zâmbi înțelegătoare. Surâsul ei blajin mă făcu să răsufli ușurat. Nu mă condamna. Am privit din nou spre plasa de bagaje.

— Dar valiza? m-am trezit întrebându-o.

— Eh, o să merg la București. Probabil că acum o fi la biroul de bagaje pierdute. Am pățit așa ceva c-o umbrelă, zise ea forțându-se să pară indiferentă. Important este ca tu să ajungi la Maria, la Constanța, zise ea zâmbindu-mi șagalnic.

Am roșit și am rostit totuși:

— Care Marie?

— Las că știi dumneata care. Toată noaptea ai pomenit-o. Poate și de asta nu-mi pare rău că te-am ajutat. Mai greu îmi va fi să mă întorc acasă. Că de băi nu mai poate fi vorba, zise ea înveselită.

— Ba o să mergeți și la băi, m-am grăbit eu s-o asigur. Iar pe Maria, pe Maria, o s-o cunoașteți cândva.

Nu trebuia s-o îndispun pe această bătrână simpatică, cu neîncrederele mele. Dacă ea spunea că există o Marie, poate că așa a fost. Eu nu-mi aduceam aminte de nimic. Iar durerea de cap mă obliga să fiu conciliant. Iar despre Maria, ah da, despre Maria parcă începusem să-mi amintesc ceva. Putea fi adevărat oare ceea ce mi se întâmplase? Putea tot atât de bine să mi se fi năzărit. Odată cu liniștirea durerilor din ceafă, imaginea ei denevea tot mai clară.

Am zărit-o aplecându-se îngrijorată deasupra frunții mele.

— Și ea știe de boala dumitale? îmi întrerupse ea gândurile.

— Nu. Care boală? am întrebat-o eu nedumerit.

— Că doar nu e prima dată când pățești așa ceva, zise bătrâna cu voce tainică.

— Vă jur că nu știu ce mi s-a întâmplat. N-am mai pățit așa ceva niciodată, m-am grăbit eu s-o asigur cu toată sinceritatea.

M-a privit lung, contrariată de ceea ce-i spusese. Apoi am simțit că m-a crezut. M-am bucurat în sinea mea, pentru că era adevărat. Așa ceva nu mi se mai întâmplase. Mama Maria fusese alături de mine, un străin, la fel de bună ca Maria mea. Și singura răsplată pentru aceasta era s-o fac părtașă și la bucuriile vieții mele. Dacă Maria exista trebuia s-o bucur.

Gheorghe Andrei Neagu

De parcă mi-ar fi ghicit gândurile, bătrâna îmi zâmbi, liniștându-mă. Întunericul nopții începu să se destrame.

Am deschis geamul. Răcoarea dimineții îmi făcea bine. Obosită Mama Maria mă privea mulțumită.

* * *

Când bătrânul profesor deschise ușa apartamentului auzi apa de la bucătărie curgând și zgomot de farfurii așezate în chiuveta smălțuită. Nu-i venea a crede. Lăsă ușa de la intrare deschisă. Pașii îl purtară spre bucătărie. Ochii îi ieșiseră din orbite zărind-o.

— Tu aici? Îngăimă el înainte de a se prăbuși. Mama Maria întoarse capul zâmbind, pentru ca imediat după aceea, zâmbetul să-i înghețe, transformându-se în spaimă și îngrijorare.

Își scutură mâinile de apa rece și se îndreptă spre bărbatul căzut. Încercă să-l ridice. Era greu, dar nu peste puterile ei. Reuși să-l târască pe canapeaua din sufragerie. Îi scoase haina și îi ascultă inima. Bătea nebunește. Alergă spre dulapul cu medicamente. Picăturile nu-i puteau fi administrate. Gura bătrânului profesor era încleștată. O descleștă. Apoi se așează să-și tragă sufletul, așteptând efectul valerianei.

După zgomotul ce-i pătrundea în apartament, își dădu seama că ușa rămăsese deschisă. Se îndreptă s-o închidă. Pe hol zări hârtiile, pe care soțul ei le ținuse în mână. Le ridică, își luă ochelarii, apoi pe măsură ce le citea, o spaimă cumplită o cuprindea:

— Dumnezeu, ce tragedie! Certificat de deces pentru mine?! Ce s-o fi întâmplat? bâigui în neștire. Apoi încercă să găsească o explicație. Desigur, păi cum altfel? Ce grozăvie! Cine și-ar fi putut închipui? Deci hoața a fost lovită de tren. De aceea a ieșit val vârtej din compartimentul în care intrasem cu tânărul acela. Dar cum puteam să-l las? Cine ar fi putut bănuși că era atât de bolnav. Aproape tot timpul delira. Dacă moare al meu... Doamne, asta să-ți fie răsplata pentru binele ce l-am făcut? Nu trebuia să cobor la Buzău. N-ar fi murit, e adevărat. Dar oricum e prea târziu să mai regret. Trebuie să am grijă de el, zise ea lăsând hârtiile să cadă pe masa din sufragerie.

Pe canapea, bătrânul Brumaru începu să-și revină. Maria răsuflă ușurată. Cu pași repezi se mișca înapoi și-ncolo pregătind câte ceva.

Îi puse pe frunte o compresă rece. Profesorul tresări și-și deschise ochii.

Moartea șobolanului

— Ești aici, murmură el cu vocea obosită.

— Desigur, dragul meu, desigur, se grăbi ea să-i răspundă.

— Deci am avut dreptate. Pantoful nu era al tău. Sunt un ucigaș de vise.

— Lasă asta, fii liniștit, se grăbi ea să-l potolească dându-i paharul cu picături.

Îl susținu, ajutându-l să-și ridice capul și să soarbă conținutul paharului. Apoi îl văzu cum ațipește zâmbind. Se bucură ca atunci când o sărutase prima dată.

Odobesti, 1988

NINSORI

Iarna fusese ușoară. Petice de gheață. Petice de zăpadă. Crâmpie de alb pe negru. Apoi soarele. Vesel, proaspăt, gata să se întreacă pe sine în lăcomie. Și petele fug. Sau nu, nu fug. Sunt sorbite de razele soarelui. Și negrul se-ntinde. În ramuri, în tulpini și-n mugurii ce nu s-au desfăcut încă. Apoi lumină. Și muguri înflorind. Ca dintr-o noapte adâncă, strălucesc izvoarele. Apoi gonesc spre tainice chemări.

Merg obosit. Nu, moleșit. Căldura-nmoaie atât de plăcut oasele biciuite de frigul trecut.

Pașii mă poartă cu greu. Nu ei. Eu îi port. Sau cine mai poate ști, care pe cine mai poartă. Oricum sunt acolo unde lumina încă mai poate să-mi aducă căldura.

Sunt sub flori. Am fost sub muguri, sub crengile negre și aștept verdele vieții, frunzele. Iar pașii se duc și mă duc. Pământul se lasă călcat și-mi răcorește privirea. Iar pașii se bucură de mine și eu de reavănuț rânii văioagelor umbrite. Pământul mustește. Și-n fiecare zi sunt tot mai însetat. Iar setea mă face bărbat. Tot mai bărbat. Și-atunci de ce marionetă? O fi umbra mea? Poate. O port peste tot. Și lumea râde. Și eu nu știu dacă ea e marionetă.

Se lasă pe spate când vreau eu. Mă vrea, să joc. Eu sunt marioneta. Și-atunci mai sunt bărbat? Pentru că zilele trec. Și verdele frunzelor izbucnește-n lemnul ramurilor sărutate de soare. Din negru țâșnește viața. Iar albul a rămas doar o amintire. Iar eu tot amintire pentru marioneta mea. Ba nu. Nici măcar atât. Eu nu pot fi o amintire. Marioneta da. De aceea o port legată de mine. Pentru că eu n-am umbră. Oamenii văd și râd. Și marioneta râde. Atunci când o mișc. Și din nou am senzația că ea mă silește pe mine. Iar eu sunt tot mai mult jocul marionetei mele. De

Moartea șobolanului

cine râde lumea? De mine? Sau de ea. Oricum zilele trec.

Iar pașii mă poartă prin aceleași locuri umbroase. Ba nu. Sunt altele. Și tot atât de materne. Doresc maternitatea? Nu știu. Dar caut aceleași văioage întunecate.

Și iat-o. S-a desprins din mine. O mână, apoi alta. Și pielea se lasă sărutată. De mâini?

Iar marioneta nu-i. Nici lumea. Sunt eu și mâinile Ei. Mă gustă și-mi redau umbra. În locul marionetei? Sau în locul meu. Eu sunt eu însumi.

Iar Ea? Ea...

Zilele trec. Și pașii mei. Și verdele frunzelor e tot mai intens. Negrul matern dă viață mereu și dispore. Iarba-l ascunde. Verde, verde, verde. Doar pașii mei flămânzi de maternitate. Doar ei. O găsesc prin aceleași văioage. Cu aceleași curgeri cristaline. Și pașii se bucură.

Sărut cu tălpile răcoarea pământului. Și ea-mi primește sărutul.

Simt înfiorarea în tulburarea izvoarelor. Mă înfior la rându-mi. Și tălpile. Iar marioneta? Nu-i. Eu sunt. Zi cu zi am crescut. Am devenit mai bărbat. Iar gustul pământului matern mă doare. Mă răscolește tot mai mult. Eu sunt bărbatul. Și-mi răsfir tălpile peste maternitatea răcoroasă. E neagră. E ultimul negru-n marea de verde. Verdele vieții.

Și trupul mi se înfioră. Iar marioneta-i o umbră. Mai bine spus, o amintire. Deci sunt bărbat. Am o umbră. Sau umbra mă are pe mine? Nu. Nu trebuie. Eu sunt bărbatul cu umbră. Eu am umbră. Eu am.

Pe naiba. Eu am nevoie de Ea. De Ea. Mi-e necesară. Ce sunt fără ea? O trecere? Da. O trecere prin spațiu și timp. Și nu vreau să fiu o umbră. Nu vreau să am umbră. Dar vreau să fie Ea. Ea=umbra. Umbra care să-mi ascundă neputința. Iar pașii mei să-și găsească răcoarea în maternitatea umbrei. Când văioagele vor dispărea sub verdele vieții. Când curgerile vor înceta. Eu însumi să pot fi Ea. Sau Ea să-mi dea umbra care să-mi acopere neputința.

Și pretutindeni să găsesc răcoare. Răcoarea sufletului însetat. Și a trupului înfierbântat. A tălpilor fierbinți de căutare. Și a dorințelor mele. Și a bărbăției mele. Trebuie să-mi bucur încă tălpile, de răcoarea văioagelor umede.

— Doamne! Ce-i asta? Negrul se întrerupe brusc.

Pete de aur și de lumină. Pete de negru strălucitor.

Aur și negru. Arămiu și roșu. Și toate-n mișcare.

Se mișcă maternitatea? Nu. Nu-i ea. E-o salamandră. Își caută locuri umbroase. Și ea? Ea nu. Nu-i trebuie. Ea. Ea e doar o salamandră.

Gheorghe Andrei Neagu

O greoaie și nedorită salamandră.

Și talpa piciorului meu. Da. Piciorului meu. Talpa s-abate peste culorile în mișcare. Strivește. Strivește cu ură. Ba nu. E disperare și spaimă. Spaima de culori? Desigur. Nu mai vreau culori. Vreau puritatea negrului matern.

Și talpa-și continuă strivirea. Urzicături dureroase-o străbat. Mă cutremur și cad. Pe fundul văioagei e bine.

Mă cufund în răcoarea pământului. Deasupra e cerul.

Și frunzele. Da frunzele. Frunzele. Frunzele se înroșesc brusc și cad. M-acopăr de frunze. De foarte multe frunze. Și cerul pălește. Iar frunzele cad. În trup, răcoarea pătrunde tot mai adânc. Tot mai adânc.

O simt alunecându-mi de-a lungul picioarelor. Iar frunzele cad. Și-s crengile goale. Tot mai goale. Și mai negre. Ce negre... De parcă văioaga s-ar fi urcat spre cer. Iar eu tot mai rece. Și frunzele cad. De parcă ar vrea să-mi dăruiască pe veci maternitatea.

Și dorm.

Câtva timp a fulguit cu fulgi mari și pufoși. Cerul nu avea contur. Parcă se lăsase pe acoperișuri. Ba chiar pe străzi.

Blocurile înalte-și pierdeau înălțimile în marea de fulgi. Și de cer. Păreau că se-mpreunează. Ha, ha. Blocurile merg în cer. Ideea mi s-a părut năstrușnică. Bărbații aveau cușma de nea. Dacă aveau capul descoperit. Femeile nu. Și nu-mi pot explica asta. Nici atunci, nici acum.

Apoi străzile se uniră cu străzile. Își împrumutau lumina de la zăpada așternută pe ele. Și umezeala, tot de acolo. Bărbații nu mai aveau cușme. Părul se pleoștea. Se lipea umed și greu de capetele înghețate. Încet se lăsa o pâclă. Era atât de deasă, atât de deasă. Nu puteai vedea urmele pașilor. Oamenii erau doar siluete. Femeile nu se mai vedeau. Plămâni se sufocau.

Iar ochii mei se măreau. Se măreau și lăcrimau. Și-atunci am văzut. Da. Atunci, abia atunci, am văzut. Capetele oamenilor creșteau. Fiecare avea capul mai mare decât înainte. Și-n jurul lui, un halou. De parc-ar fi fost sfinți. Ochii mă usturau. Și ceața, oh, ceața. Ceața care mă împiedica să mă dumiresc. Dar nu era vorba de nici o lămurire. Capetele oamenilor erau mai mari. Cu mult mai mari ca de obicei. Mi-am spus că era din cauza luminii. Dar seara erau și mai mari.

Mă frământam și nu găseam un răspuns. Atunci au venit păsările. Mici, negre și cu guler. Cu guler lucios. Cu atât mai lucios cu cât ceața își

Moartea șobolanului

sporea opacitatea.

Păsările negre se apropiau. Aureola le făcea penajul mai strălucitor.

Apoi au apărut femeile. Purtau sub paltoane ceva ce nu se putea ascunde. Părea că maternitatea însăși își căutase adăpost. Paltoanele abia se mai țineau. Nasturii stăteau să plesnească. Maternitatea-și găsisse adăpost? Nu știam ce să cred. Nu știam la ce să mă uit. La păsări? La femei? La păsări. Se așezau pe capetele bărbaților. Crescuseră. Ședeau ca pe niște uriașe baloane. Bărbații le lăsau. Încăpeau mai multe deodată. Și părul? Da, părul căzuse.

Capetele umflate străluceau. În zăpada căzută, urme. Urme de pași și de păr. Și ceață. Ceață groasă și grea. Femeile abia se mai puteau mișca. Le priveam și nu înțelegeam. Pe reverul paltonului meu rămăsese o suviță. Mă gândila. Am dat cu mâna. Mi-am atins obrazul. Capul îmi crescuse.

Era mai mare decât spatele. Umerii erau sub fălci. Nici nu bănuisem. Deci și eu. Și mie. De ce nu.

Doar sunt bărbat. Numai că nu-mi dau seama de ce nu-mi găsesc buzunarele. Mi-e frig. Degetele-mi sunt de tablă. Nu le pot îndoi. Mă dor. Și buzunarele nu-s.

Ba sunt. Mult depărtate de mine. De parcă ceva le-ar fi depărtat. Bine că pot privi. Cred că numai eu. Ba nu. Și ceilalți. Își duc din când în când mâinile la cap. Parcă-s de pitici. Degetele sunt mici și înghețate. La fel ca ale mele. Nici nu pot acoperi urechile. Urechile-s mari. Mai mari decât capul. Ca niște evantaie.

Nici o mașină nu circulă. Capetele mari. Nu mai încap înăuntru. Nici în clădiri. Și ceața continuă. Unde-i soarele? Privirile se ridică spre cerul nevăzut.

Tot nu se vedea. Iar trupul e obosit. Al meu e și mai mare. Eu sunt bărbat. De ce mă umflu? Nu-s femeie.

Ne uităm unii la alții. Nu ne mirăm. Suntem îngroziți.

Ne deosebim? Nu. Nimic nu ne deosebește. Doar eu sunt diferit. Se feresc de mine. Ei au numai capetele mari. Eu și trupul. Și calc tot mai greu. Mă dor labele picioarelor. Picioarele-mi sunt mici. Și mâinile. Numai capul și trunchiul. Eu și femeile avem pașii mici. Femeile s-ar putea rostogoli. Mai ales că paltoanele ne-au rămas de prisos. Sunt ca niște eșarfe. Nici vorbă să ne-ajungă.

Gheorghe Andrei Neagu

Mă îngrozesc? Nu. Nu sunt îngrozit. Doar obosit.

Nici nu știu de ce mai merg. De ce? Dar unde să stau? Nu încap nici căieri. Casele-s pustii. Toți suntem în ceață. Iar păsările-s pe noi. Ghearele lor stau în pielea noastră. Ca mâinile unui copil strângând un balon. Păsările-s mici. Din cauza mărimii noastre. Eu nu le simt ghearele. De fapt eu nu mai simt dacă am păsări. Nu toți au. Și toți ne umflăm. Nu mai ochii ne rămân la fel. Abia de mai vedem. Au început să se umfle și ceilalți bărbați. Nu se mai feresc de mine.

Suntem la fel. I-ar păsările s-au înmulțit. Ne mișcăm tot mai greu. Unele femei nu. S-au prăbușit. Zăpada se topește sub ele. Și bălțește. Zăpada se-nmoaie.

Porțiuni se asfalt și de borduri apar de sub nea. Iar noi nu ne putem odihni. Continuăm să ne deplasăm. Haotic, dar ne deplasăm. Și cât de mult aș vrea să stau. Să mă odihnesc. Dar unde?

Bănci nu-s. Dar trotuare? Borduri? Sunt. Atunci de ce n-aș sta. Și-așa picioarele au ajuns ca niște protuberanțe. Cred că m-aș putea da de-a dura. Dar m-aș uda. Zăpada-i terciuită. Pașii noștri. Și ceața. Ceața ce nu se mai termină. Parcă sufocă văzduhul. Și zăpada. Și noi. Aerul nu ne mai ajunge. Iar păsările ne ciugulesc. Le-o fi foame. Apar din ceață și ne ciugulesc.

Nu le simțim. Le vedem unii la alții. Ciocurile se-nfundă în masa umflată. Pielea intră-nlăuntru. Apoi revine.

Poate dacă s-ar sparge. Poate ne-am desumfla.

Eu n-am curajul s-o fac. Poate că nu-i bine. Aștept păsările. Ele trebuie să știe. Neapărat. Ele au instinctul nealterat. Sunt coțofene. Nu mi-e teamă. Și nici nu le simt. Niciunul din noi nu simte. Așteptăm. Ne-nvăluie ceața. Nici aureola nu se mai vede. Nu ne mai poate cuprinde. Doar păsările-și continuă ciugulitul. Ce-or fi găsit? Deodată simt ceva ca o ușurare. O mare ușurare. Un lichid mi se prelinge pe frunte. Îmi ridic mâna. N-ajung. Și curgerea continuă. Picură pe trotuarul umezit. M-așteptam să fie sânge. Nu-i. E limfă? Nu-i. Habar n-am ce poate fi. Se scurge neconținut. Și alții văd și simt la fel. Dar nu se pot pipăi. Privesc unii la alții și se liniștesc. Și eu. De fapt nici n-am fost neliniștit. Eram liniștit. Tot timpul am fost. Lichidul s-amestecă-n balta ce curge spre gura de canal.

Iar ceața-i mai subțire. Poate se ridică. Da. Se ridică.

Zăpada s-a dus. Doar noi ne amestecăm scurgerile cu urmele ei. Zăpada nu-i. Iar păsările-au dispărut.

Moartea șobolanului

De undeva, știri. Se anunță cu voce răgușită încetarea bombardamentului atomic. Supraviețuitorii să se prezinte... Nu înțeleg unde. Nici nu încerc să înțeleg. Târziu, mă alătur celor care merg într-una, în aceeași direcție.

Trifești, 1982

SALVATORUL

Tăcerea zbârcise pământul. De undeva, din înălțimile cerului, pământul arăta ca pielea unui șarpe bătrân, înainte de năpârlire. Tranșeele săpate, întrețesute, ivite din teamă și necesitate, vrâstau carnea pământului. Văioagele acoperite cândva de ierburi, ca niște lănci minuscule izvorâte din preaplinul acvaticelor straturi de suprafață, își umpluseră șanțurile cu apa nesorbită de rădăcinile plantelor carbonizate în tumultul înclășărilor.

O pâclă densă pomăda în acea dimineață obrazul îmbătrânitei țarini, ascunzând privirilor protuberanțele mușuroaielor făcute de geniști. Câte un crater de obuz crăpase fața câmpiei, umplându-se cu vărsat de război, izvorât din preaplinul unor dușmăanii de neânțeles. Iar în toate acestea nici o mișcare.

Câte un ciot scrumit de căldura unei explozii, fumeaga mocnit în dimineața pâcloasă de parcă ar fi vrut să amintească tuturor, că viața există. De undeva, dintr-un străfund de pământ, radia căldură o sobiță improvizată într-un butoi dezafectat al diviziei de tancuri, risipite-n imensitățile zărilor. În jurul ei, doi soldați moțâiau de-ampicioarele, așteptând ceva ce-n cugetul lor nu luase nici un contur. Rămași fără comandanți, fără camarazi, soldații se străduiau să-și miște trupurile amortite, înfășurate-n postavul zdrențuit și umezit al uniformelor. Din trupul lor ieșeau aburi. Pe față, urmele ultimei bătălii, mai persistau. Din când în când, tușeau. Gazele de luptă îi atinseseră ușor, iar fumul sobei le intra în ochii înroșiți de nesomn. Din când în când mai aruncau în interiorul butoiului, bucăți de plastic, sau recipiente combustibile, aflate în ceea ce se adăpostise cândva în adăpostul comandamentului diviziei. Tavanul din traverse și scânduri groase era spart într-un colț de un obuz de mare calibru.

Moartea șobolanului

Pământul se scursese peste băncile din fundul adăpostului, lăsând privirii drum liber spre cerul plumburiu al dimineții tăcute.

— Oare s-au retras? rosti cu greutate unul dintre ei. Celălalt nu-i răspunse. Hainele grele de apă, îi stânjeneau mișcărilor. Zdrencălele pantalonilor lăsa să se vadă dâre de sânge închegat de-a lungul pulpelor, până în bocancii năclăiți de noroiul câmpiei. Se scărpină cu unghiile netăiate în creștetul capului, prinzând sub ele mătreață umezită, apoi le privi gânditor. Mai aruncă un bidonaș de ulei din carton presat, făcând focul să zvâcnească sporit între pereții adăpostului.

— Habar n-am, răspunse el într-un târziu, aplecându-se deasupra șireturilor jilăvite.

Mișcarea-l făcu să scoată un geamăt ușor, un oftat.

— Te doare? îl întrebă celălalt.

Răspunsul nu veni. Preocupat să-și dezlege bocancii din strânsoarea șireturilor, soldatul se căznea în tăcere să-și elibereze picioarele.

Fiecare se trezea cu gândurile lui și gândul fiecăruia rememora filmul grozăviei ce abia trecuse.

Acum totul era schimbat. După ultimul atac, pământul rămăsese pustiu. Numai cei neângropați mai puteau fi găsiți în locuri ascunse privirilor.

— Mă duc să văd ce-i pe-afară, zise soldatul, nemulțumit de tăcerea din adăpost.

Se cățăără cu mișcări obosite și precaute pe malul tranșeii.

Căuta o mișcare. Degeaba. În pustiul cețos, nici un sunet și nici o mișcare. Desprins de buza tranșeii se ridică într-un cot, apoi în genunchi. Nimic.

Apoi în picioare. După câțiva pași, nici un zgomot, nici o mișcare. Se întoarse.

În adăpost, celălalt reușise să se descâlțeze. Cu labelle picioarelor mânjite de sânge, se întinse gemând pe pământul mustind de apă.

— Ce ai?

— Nimic.

— Cum nimic, ce nu văd cum arăți? Faci pe nebunul. Nu mă cunoști, nu te cunosc, dar suntem oameni.

— Dacă am fi fost oameni n-am fi ajuns aici, mormăi furios celălalt, încercând să se ridice. Zadarnic.

— Să te ajut, zise soldatul, apucându-l cu hotărâre.

— Lasă, se împotrivi moale, lăsându-se apucat de braț.

Ieșiră cu greu din adăpost, târându-se peste peretele tranșelor măcinate de apă.

Același văzduh vătuit îi primi indiferent, tăcut.

Ocolind gropile, soldații păseau la întâmplare, spre un drum necunoscut. Tot ce-și mai aminteau, era locul de unde apăruseră dușmanii. De aceea o luară în partea opusă, fără a fi siguri că e bine. Urme de tancuri se întretăiau fără nici o noimă. Din loc în loc, câte un tanc carbonizat, mut și imobil trebuia ocolit. O teamă nedeslușită se cuibărea în sufletul lor, așteptându-se în orice clipă la apariția unui vrăjmaș. Dar nu. Nimic nu părea potrivit.

— Mi-e foame, spuse cel rănit, după o vreme.

— Te cred. Și mie mi-e al dracului de foame. Poate că în tancul de colo o fi ceva, zise el. Se cățăără prin turela deschisă. Celălalt rămase pe loc, păstrându-și cu greu echilibrul. Renunță. Se așeză pe pământul clisos, mijindu-și ochii prin ceață, spre tancul dușman. Camaradul întârzia. Poate că n-a găsit ce trebuia și mai caută gândi el privindu-și bocancii deschizați, cu șireturile ghemuite înlăuntrul lor. Era obosit. O schijă îl rănise în mușchii fesieri, iar sângele i se prelinse când pe un crac, când pe altul. Ai bucele mari, camarade! îi spuse unul când schija îi ciuruisese turul pantalonilor. Au fost ultimele lui cuvinte. O altă schijă sau un glonte, cine ar mai fi stat să cerceteze și să afle, îi retezase jumătatea dreaptă a grumazului. Sângele îl înecă imediat, încremenindu-i zâmbetul zeflemitor pe buze. Bolborosi ceva, horcăi și se stinse zvârcolit.

Apoi nu mai știu nimic. Leșină. Când se trezi, constată că se putea mișca. Nu-și putea da seama cât zăcuse acolo. Se târâse spre prima tranșee, spre primul adăpost. Aici îl găsisese cel pe care acuma-l aștepta să vină. Și nu mai venea.

Începu să se îngrijoreze de-a binelea. Nu se putuse așeza ca tot omul și se așeză pe burtă, de parc-ar fi fost la instrucție. Iar celălalt tot nu se arăta.

În sfârșit, deasupra turelei afumate, se arătă un braț ce-și căuta sprijin. Apoi umărul și capul.

Se chinuia să tragă ceva. Ceva ce încă nu se putea desluși. Abia când se săltă cu șezutul deasupra capacului turelei, se putea ghici conturul unui trup, pe care acesta se chinuia să-l scoată și să-l aducă cu sine.

Curând, de acolo de jos, soldatul își dădu seama că trupul celălalt, era al unui tanchist dușman. Recunoscuse salopeta neagră, îmbibată cu ulei. Nu-și putea închipui pentru ce se căznise atâta cu el. Era un dușman.

Moartea șobolanului

El însuși era rănit. Și nici tanchistul nu părea a fi altfel. Ce-avea să se facă ăla cu doi răniți, acum, gândi el încercând să se ridice și să-i iasă în în-tâmpinare.

— L-am adus. Era acolo, înlăuntru, vlăguit și gata să-și dea duhul, zise el lăsându-și povara să cadă la pământ. Tanchistul gemu în cădere, rostind ceva neânțeleles.

— Și ce-ai să faci cu el?

— Ceea ce am să fac și cu tine. O să vă car pe rând până când voi da de-un post de prim ajutor.

— Ai înebunit. De unde atâta putere?

— N-ai teamă camarade. Am făcut eu altele și mai și. Sunt voinic.

— Dar flămând și istovit, îl întrerupse cu îngrijorare în glas celălalt, ridicându-se cu greutate de la pământ.

— Lasă, nu-mi duce grija. Uite, ai grijă de el până mă întorc. Am zărit acolo niște conserve extra. Mâncăm și o pornim la drum, mai adăugă el depărtându-se.

Tanchistul gemu din nou, deschizând ochii.

— Te-a scos dracul în calea noastră, zise soldatul apropiindu-se anevoie de el.

Tanchistul se răsuci pe o parte. Bâjbâi cu mâna de parcă voia să constate dacă-i întreg. Tremurând de efort, scoase la iveală un pistol.

— La dracu! mai apucă să zică soldatul în vreme ce glonte le îi străpunse țeasta apropiată la o distanță imprudentă de tanchistul dușman. Trupul îi zvâcni ușor, înțepenind după un tremurat ca de păianjen strivit. Dinspre tanc, celălalt se întorcea alergând cu mâinile pline de conserve. Tanchistul rămăsese nemișcat, epuizat, după efort. Mâna-i căzuse-n glia mustindă, scăpând pistolul.

Apropiindu-se soldatul înțelese. Nu era greu de priceput.

— Câine! Câine! Canalie spurcată, zise soldatul scăpând cutiile din mână, în vreme ce-l lovea pe tanchist cu picioarele. Degeaba. Acesta nu mai mișca. Apoi soldatul începu să plângă.

— Tanchist nenorocit. De ce nu te-am căutat mai înainte, zise el scotocindu-l acum fără nici un folos.

În afară de pistol nu mai avea nici o armă. Îl răsturnă cu fața în sus, și-l scuipea peste bluzonul năclăit de noroi.

— Nu puteai crăpa fără el? zise soldatul, văzându-l nemișcat. Dar se înșelă. Tanchistul, cu fața nămolită, gemu înfundat.

— A, n-ai murit canalie, zise soldatul, trântindu-i un picior în coaste.

Tanchistul scoase un urlat prelung.

Pe gura deschisă începu să i se prelingă mai întâi un firicel de sânge, care se amestecă cu noroiul pe la colțul gurii. Pe soldat îl apucă mila. Își șterse cu dosul palmei lacrimile, smârcâind din nas.

Apoi, după ce-și desfundă nările, îl aburcă în spinare și porni clătinat să se depărteze de locul devenit nepriitor. De conserve nici nu mai putea fi vorba. Abia de-și putu înghesui în buzunare două dintre ele. Restul le abandonă în clisa frământată a locului. Curând se pierdu în zare. În urma lor, nemișcarea stranie puse stăpânire pe întinderile răscolite. Pas cu pas, cei doi se târau prin locuri ce nu se deosebeau cu nimic de cele pe care abia le părăsiseră. Chiar dacă lipseau tranșeele, nu lipseau gropile făcute de explozii și mașinile de război întepenite.

Tanchistul gemea atunci când soldatul se poticnea icnind la o nouă trecere a pământului sfârtecat, lăsându-se purtat de spinarea nădușită de efort. Curând acesta se opri, lăsând trupul tanchistului să cadă. Căzătura îl trezi. Mormăi ceva într-o limbă neânțeleasă, după care își roti ochii cu spaimă de jur împrejur.

— Taci dracului, mormăi soldatul, scoțându-și din buzunarele uniformei o țigară umezită, scotocindu-se zadarnic să dea peste chibrituri. Tanchistul îi înțelese strădaniile. Mâinile i se întinseră anevoios spre buzunarul de la piept al bluzei vestonului, dând la iveală o brichetă nichelată. Dar degetele albite de efort nu putură da naștere flăcării râvnite. I-o întinse soldatului. Acesta, după ce-l privise atent, i-o luă și-și aprinse țigara jilăvită. Trase fum după fum cu setea celui care de mult își dorise lucrul acesta. Apoi întinzându-se pe pământ, cu fața spre cerul plumburiu, soldatul răsuflă adânc, până la geamăt. Tanchistul bolborisi ceva în limba lui, la fel de neânțeles ca și până atunci. Soldatul întoarse capul spre tanchist, exprimându-și nedumerirea prin strângerea umerilor. Pământul i se lipise de spinare, răcorindu-i trupul încins. Atunci tanchistul își întinse mâna spre buzele întredeschise, mimând fumatul.

— Aha! se dumeri în sfârșit soldatul, întinzându-i țigara cu jarul aprins.

Tanchistul o apucă lacom și o duse la buzele întredeschise, trăgând cu sete.

Apoi soldatul întinse mâna după țigară. Tanchistul se prefăcu că nu-l observă.

— Ia te uită, canalia, zise soldatul, trăgându-l de mâneca salopetei. Dă-mi înapoi țigara, maimuțoiule, îi mai zise el, smucindu-l de mână cu

Moartea șobolanului

hotărâre.

Tanchistul se împotrivi, rostind câteva cuvinte la fel de neînțelese ca și până atunci. Soldatul nu se lăsă. Din împotrivirea tanchistului, soldatul înțelese că trebuie să-l forțeze. Îl prinse hotărât de piept și-i luă țigara dintre degetele slăbite. Restul de țigară se rupsesse la capăt. Înfuriat soldatul îl împinse pe tanchist cu putere, lipindu-l de pământul clisos, cu forță. Acesta gemu de durere.

Soldatul se înduioșă.

— Păcat de țigară. Mai puteam trage câteva fumuri, zise, reținând cu unghiile capătul destrămat al țigării. Păcat, mai zise el, trăgând un ultim fum de țigară până la arderea buzelor. Apoi se ridică, îl aruncă din nou pe tanchist în spinare și o porni clătinându-se spre zările fără contur. Ceața rămăsese la fel de deasă ca și până atunci. Undeva, într-un loc ne-definit al cerului, ea devenise mai lucitoare, semn că acolo s-ar fi putut afla soarele. Soldatul n-avea ochi pentru asta. Trebuia să meargă cu orice preț. Tanchistul rănit îl îngreuna mult, iar noaptea avea să vină curând.

Mersul îi devenise greoi. Forțele începură să nu-i mai ajungă. Se opriră din nou.

— Eh, ce mă fac eu cu tine, dușmane, zise soldatul cu obidă, privind-și povara.

Își aminti de conservele din buzunar. Scoase una dintre ele și o desfăcu cu baioneta. Era cârnat cu fasole.

Cu vârful baionetei, se puse pe înfulecat. Sesiză privirea tanchistului, oprită lacom pe mâinile lui.

Se rușină. Îi întinse cutia zicând:

— Na și ție. Dar baioneta nu ți-o dau drăguțele. N-ai decât să-ți bagi râțul în ea. Descurcă-te cum poți, că altfel ai putea să-mi vii de hac.

Tanchistul își deschise gura atât cât îi permisesse fălcile și dădu drumul conservei în cavitatea larg deschisă, înecându-se instantaneu. O bună parte din conservă i se vărsă pe față și pe piept.

— Porc lacom și nesimțit, conchise soldatul, scuipând cu dispreț în țărâna umedei câmpii. Îl încerca regretul că nu-i dăduse baioneta, ca să evite fasolea risipită.

Așteptă ca să se liniștească. Apoi îl aburcă din nou, ridicându-l cu mai multă greutate decât până atunci, semn că oboseala îl doboră. Pas cu pas, străbătea același teren, devenit mai puțin accidentat. Mai aveau puțin și părăseau terenul luptelor înverșunate. Mersul îi devenea mai sprinten.

Gheorghe Andrei Neagu

Voia să se sfârșească odată. Tanchistul i se părea mai ușor. Nu putea să-l lase să moară. Era și el om. Iar oamenii se ajută între ei.

Din când în când se oprea, își așeza mai bine povara pe umerii oboșiți, apoi răsufând adânc de câteva ori, își continua mersul. Până la urmă se opri. Îl așeză pe tanchist pe pământ, prinzându-i fața lividă, cu ochii închiși, așezându-se alături.

Îl miră fața imobilă. Se aplecă asupra lui încercând să se dumi-rească. Tanchistul nu mai răsufă. Amărât își cuprinse fața în palme. Percepu un zgomot de voci și de pași clefăiți pe terenul mustos. Își ridică privirile plin de speranță. Erau soldați dușmani. Încremeni cotropit de spaimă și de zădărnicie.

— Doamne și cât m-am străduit...

Pârâitul automatului curmă gândul soldatului într-o limbă pe care o înțelegeau cu toții.

Patrula dușmană își continuă drumul, impasibilă la ultimele zvâcniri ale omului agonizând cu priviri nedumerite în pământul clisos lângă trupul tanchistului.

Aceeași ceață lăptoasă, îmbrăcă totul în jur. Soarele se încăpățâna să nu apară în acel loc de încrâncenată ură.

Focșani, 1985

NELINIȘTE

— Dacă mai stăteam, începeam să vibrez la fel cu profesorul, conchise Tatulici cutremurându-și umerii într-un spasm.

— Prostii. Am încercat de-atâtea ori să mă las cuprins de transcendentalismul lui și n-am reușit. Cred mai degrabă în hipnoză, îi spuse Alexandru sorbind din sticluța plată de coniac, de care nu se despărțea niciodată.

Se întorceau de la una din întâlnirile cercului intim, cu păreri confuze și inhibitorii. N-ajunseseră niciodată la o comuniune de simțiri. Cercurile nu erau permise.

Obosiți de exercițiile spirituale își spălau mintea cu fleacuri.

— Ce-ar spune nevastă-ta despre întâlnirile noastre? își continuă Alexandru picurarea neâncrederii.

— Știu și eu?

— De ce nu o încerci?

— Cum?

— Prefă-te mort cu intensitatea cerută de mentorii noștri măcar câteva ore și-ai să vezi, îi sugeră Tatulici.

— E o idee, dar cred că am nevoie de ajutor să pot fi mai convingător.

— Și dacă descoperi partea neplăcută a jocului?

— Cu orice risc. De acord? licitează Alexandru.

— Pe riscul tău, consimți Tatulici, atent la pietonii imprudenți apăruiți în lumina farurilor.

Motorul toarce ușor. Mașina o cumpăraseră cu ajutorul unuia dintre inițiații puterii, membru de vază a centrului transcendențial. Curând ajunseră în fața blocului.

Gheorghe Andrei Neagu

— Hai vii?! Întrebă îndemnându-l Alexandru pe Tatulici înainte de a deschide portiera.

— Și dacă te vei trăda? Începu să se eschiveze Tatulici.

— Vom vedea oricum. Ne vom distra pe cinste conchise Alexandru, ducând iar sticluța la gura uscată.

— Atunci cu Necunoscutul înainte!

Coboară amândoi, înaintând prin covorul de lumină aruncat de geamurile apartamentelor, spre ușa de la intrare a blocului, amuzându-se pe tăcute la gândul fetei ce-aveau s-o joace nevinovatei femei. Le deschise chiar ea, minunându-se că-i vede atât de devreme acasă.

— Nu mă simt prea bine, îi spuse Alexandru mimând suferința pe chipu-i transfigurat cu șiretenie.

— Ți-am spus să nu mai bei, încearcă ea pățimaș, dar neconvingător. Alexandru se așeză cu greutate mimată pe scaunul din sufragerie, scoțând un geamăt profund atât de natural, încât îl impresionează până și pe Tatulici.

— Ți-e chiar atât de rău Alexandre? îl întrebă și el.

— Da, tare rău, confirmă acesta sprijinindu-și capul pe umărul prietenului.

— Să te întinzi puțin pe canapea, spuse femeia vădit îngrijorată.

— Numai un pic, consimți el lungindu-se cu mișcări de bolnav.

Tatulici o privi cu coada ochiului, așteptând un semn care să-i trădeze neliniștea.

Alexandru gemea încetșor, fără ameliorarea stării de boală. Se întoarse pe-o parte, cu spatele la cameră.

Femeia îl înveli cu pledul și se îndreaptă spre bucătărie cu gândul să-i facă un ceai.

Rămas singur cu Alexandru, Tatulici își trase un scaun la căpătâiul simulantului.

— Hai că ne-ai băgat în sperieți. Păcat că nu-s de față și colegii. Ar fi avut ce vedea. Atâta transpunere mai rar mi-a fost dat să văd. Dar acum, gata cu gluma, conchide el, punându-i mâna pe umăr și scuturându-l ușor, ca pentru a-l trezi.

— Alexandre, termină! insistă el cu fermitate dar fără folos. Acesta nu se mișcă, iar în nemișcarea lui nu se întrezărea nici măcar o urmă de respirație.

Speriat, Tatulici îi dezveli trupul și-l trase de umăr spre sine. Alexandru se întoarse flasc, fără împotrivire.

— Gata mă Alexandre, ajunge! Îl imploră Tatulici într-o ultimă în-

Moartea sobolanului

cercare, plină de amărăciune.

Femeia intră pe ușă, cu ceașca de ceai aburind în cumpănire. Tatulici o privi cu spaimă și vinovăție.

Fără a-și opri mersul, ea îl înțelese. Așeză ceașca pe masa din sufragerie, străduindu-se să nu-și dea drumul la plâns.

— Cheamă salvarea, băigui Tatulici vlăguit.

Docilă și înspăimântată, femeia pășește mecanic spre colțul camerei unde era telefonul.

După un timp ce li se părea că nu se mai sfârșește, soneria de la intrare zbârnâie strident și prelung. Tatulici se repezi să deschidă. Medicul intră întrebând din mers:

— Care-i?

Dar întrebarea nu-și mai avea sens. Trupul nemișcat a lui Alexandru nu mai lăsă nici o îndoială.

Medicul îl examinează la repezeală, așezând în zona inimii stetoscopul scos precipitat din gentuță. Se ridică apoi cu calm profesional spunând:

— Îmi pare rău. Nu mai este nimic de făcut. Va trebui să vină medicul legist și ceilalți pentru formele necesare. Îmi pare rău, mai zise, îndreptându-se spre ieșire. Cei doi îl priveau nemișcați. Parcă nu le venea a crede, că lor li se spusese așa ceva.

Mai sperau ca doctorul să revină, să-l consulte din nou, să le spună că nu e adevărat. Dar medicul îi părăsise, lăsându-i fără un cuvânt, proștiți, pe trotuarul din fața blocului. Sfârșită de durere și neînțelegere, femeia se îndreaptă spre ușa de la intrare. Tatulici o urmă mut, vinovat clătînându-și trupul cuprins de remușcări. Ar fi vrut să aibă puterea să-i spună cum începuse totul.

Intrară în apartament doborâți de durere și spaimă.

Canapeaua din sufragerie era goală.

Se opriră în mijlocul încăperii. Nu-și veneau în fire. Alexandru nu era nicăieri.

— Poate-i în bucătărie, zise brusc femeia.

— Este? întrebă Tatulici cu glas tremurat.

— Nu, veni răspunsul ei, înainte de a-și face apariția în holul despărțitor și de a se repezi în dormitor. Căutară cu disperare în dulap, în balcon, sub pat, în cămară. Dispăruse.

Tatulici se repezi pe scări, căutând răspunsul în mulțimea ce se plimba pe strada lipsită de griji. Nu-l zări. Se întoarse transpirat și înspăimântat. Se așeză sfârșit pe același scaun pe care mai stătuse la căpătâiul dispărutului, încercând să curme jocul absurd. Cu glasul stins rosti:

Gheorghe Andrei Neagu

— Bănuaim eu.

— Ce spui? Întrebă femeia străduindu-se să-i înțeleagă rostirea în speranța că va desluși ceva.

— Bănuiam eu că ceva nu-i în regulă.

— Nu înțeleg ce vrei să spui.

— Am să-ți explic. Veneam de la una din întrunirile noastre cu profesorul, începe el calm.

— Ce întâlnire?

— Aia cu transcedentalii, de la care el nu lipsea niciodată, și pentru care nu era crezut.

— Ba l-am crezut.

— Cel puțin el așa mi-a spus. Și pentru ca să fie crezut, l-am sfătuit să se prefacă mort. A făcut ceea ce s-a văzut. Curios că și medicul a constatat decesul. Simulant, simulant, dar și medicul?!

— Mort, dar unde-i? se întrebă la rândul-i femeia, primind cu neîncredere spusele bărbatului.

Telefonul sună strident în încăperea ticsită de neliniștea și nedumeririle lor.

Femeia ridică receptorul tremurând.

— Alo, doamna Alexandru? se auzi o voce de bărbat.

— Da.

— Sunt medicul Popișteanu de la medicina legală. Regret că nu v-am găsit acasă. Corpul domnului Alexandru se află la noi.

— Cum?! strigă ea brusc, ca o descărcare nervoasă.

— N-ați chemat dumneavoastră salvarea? Ne-am rătăcit printre curbile astea de beton până când am găsit intrarea prin ușa din spate. Nu erați, dar am găsit trupul neînsuflețit al soțului dumneavoastră. Nu-i putem face autopsia decât în prezența sau cu aprobarea dumneavoastră. Bine că am dat de dumneavoastră, altfel ar fi trebuit să amânăm totul pe mâine. Vă rog, să rămâneți acasă. Trimit mașina să vă ia. Sărut mâinile doamnă și condoleanțele mele.

Mută, femeia se prăbușește lângă mășuța de telefon.

Tatulici se repede s-o ridice. Trup scuturat de convulsii ce-i străbăteau ființa. Ochii vitregiți de lacrimi priveau în gol, rostind fără voie neputința ce coborâse în străfundul sufletului trecut prin atâtea încercări în mai puțin de câteva ore.

Tatulici o întinse pe canapea, acoperindu-i genunchii dezgoliți cu pledul rămas la capătul canapelei. Apoi se repezi în bucătărie s-aducă un pahar cu apă.

Moartea șobolanului

Se întoarce și-i stropi fruntea încercând s-o facă să-și revină. Fără folos. Părea că nici nu respiră. Doar spasmele ușoare trădau existența unui fir de viață.

Trebuie să-i fac respirație artificială își zise Tatulici, apropiindu-și gura de buzele femeii.

Atingerea îl înfioră. Tremurul nervos al gurii femeii, se transmitea bărbatului cu o intensitate care-l surprinse șocându-l. Continuă să insuflă aer, sperând să-și alunge fiorul stârnit de senzualitatea femeii. De aceea când simți că buzele ei se transformă-ntr-un sărut, se zăpăci cu totul. Apoi se deșteptară uluiți, el de sărut, ea de leșinul lipsit de înțeles. Bui-măciți de gest se depărtară brusc.

— Nu se cuvine, murmură ea acoperindu-și buzele cu palma.

Vlăguit de senzație, Tatulici o privește năucit, fără cuvinte, încercând să se dezmeticească.

Apoi, de parcă abia atunci ar fi descoperit posibilitatea unei trăiri aparte, privi îndelung într-o muțenie desăvârșită de imobilitatea trupurilor contorsionate de spasm. Fără veste Tatulici întinse mâinile spre chipul ei, de parc-ar fi vrut să se cufunde în ochii măriți de spaimă. Trupul se supusese mâinilor cuprinse de freamăt.

Într-un târziu se ridicară tăcuți. Se îmbrăcară în grabă în aceeași tăcere înfricoșată de greutatea cuvintelor.

București, 1974

MÂNTUITORII

Pătura groasă, aspră de veșnică purtare, este trasă peste capul rotund, ca un bostan, cu ochi oblici, abia mijijiți, dintre obrajii lucioși. Mai multe brațe o fixează de jur împrejurul unui morman care se umflă, rar, sistematic.

Și nu-i nimic în imediata apropiere pe care să-ți odihnești ochii. De-atâta veșnicie, n-ai cum alunga plictisul. Pe-aici mai trebuie mișcat câte ceva. Aerul e prea îmbâcsit. Dar cum să deschizi vre-o fereastră, unde nu-s ferestre?

— Bună dimineața. Eu sunt Isus, fiul lui Dumnezeu.

— Care Dumnezeu? Eu nu cunosc nici un Dumnezeu.

— Dumnezeu mi-e tatăl, zămislitor al trupului meu și al credinței mele, zise unul, rânjind.

— Și care e credința ta? îl zădăra celălalt.

— Ar trebui să-ți spun. Eu cred în oameni, în partea bună din ei, își continuă Isus pledoaria.

— Și eu cred în ei. Mă cheamă Budha, iar frații mei cred în credința mea. Ai tăi cred?

— Nu. Ai mei nu cred. Ai mei, au vrut să le fac minuni. Și m-au răstignit pe cruce, așteptând să învii.

— Și-ai înviat? Îl sâcâi ca întotdeauna Budha.

— După cum vezi. Sunt la fel de viu ca și tine.

— Dar e o prostie. E n-am fost niciodată viu. Eu sunt pur și simplu o plăsmuire plăcută a sufletelor celor care vor să creadă în ceva. Eu sunt un vis necesar, pe când tu, te vrei ca o realitate.

— Frații mei nu cred în plăsmuiri. Tatăl meu a fost, dar nu le-a ajuns. Ei au vrut ca tatăl meu să aibă un fiu, pe care să-l poată pipăi,

Moartea șobolanului

simți și care să le facă minuni, își continuă el, ca de atâtea ori, argumentația.

— Tot îi dai cu minunile. Ce-s alea?

— Uite, de pildă eu le-am arătat oamenilor calea spre înțelegere și armonie.

— Și eu le-am arătat-o. Mai bine spus și-au găsit-o singuri, plăsmuindu-mă pe mine. Și asta nu e minune

— Ar trebui multe să-ți spun. Dumnezeu tatăl, fiind nevăzut m-a plăsmuit pe mine, ca oamenii să vadă și să creadă.

— Și cred?

— Daaa! Bine, a fost o vreme când nu prea erau ei siguri, dar eu le-am făcut minuni, adică lucruri pe care ei nu le puteau face și atunci au crezut și de atunci cred mereu. Adică știi eu ce să-ți spun? Parcă nu prea mai cred. De-aia am venit eu iar. E nevoie de mine.

— Și ai s-o faci?

— Păi, dacă-ți spun.

— Ce anume?

— Ticluiesc eu una mai mare ca ultima.

— Ticluiești pe naiba. Pur și simplu i-ai păcălit. Crezi că numai tu ai fost deosebit între oameni?

— Eu nu cred. Ei mi-au spus-o și au și crezut totodată.

— Impotență de oameni comuni, de hoardă.

— Spune-i cum vrei frate Budha, dar așa a fost.

— În primul rând încetează cu tâmpeniile astea. Eu nu ți-s frate. În al doilea rând nu te mai încrede atât în voința unei turme neputincioase de a-și găsi singură calea spre adevăr și nu mai fă pe grozavul. Eu nu pot crede că tu ai fost singurul în stare să le aduci neisprăviților ăia, calea spre fericire. Au mai fost și alții, dar tu probabil, ai fost singurul în stare să le aduci calea spre fericire. Au mai fost și alții, dar tu probabil ai fost singurul în stare să-ți prezinți marfa în ambalaje veridice. Iar turma a orăcăit la unison, în favoarea ineptiilor tale. Era și mai ușor. De aia te-au răstignit după aceea. Că doar au mai fost răstigniți și alții.

— Da, dar ei nu au înviat.

— Și tu? Parcă tu ești viu? Și te rog nu mă mai întrerupe. Nu te-a educat maică-ta?

— Te rog. Toate ca toate dar pe mama s-o lași în pace.

— Și de ce mă rog? În fond văd că nu te-a prea înghesuit cu buna creștere.

— Mama a fost și este Fecioara Maria.

Gheorghe Andrei Neagu

— Altă aiureală. Te pomenești că mai trăiește?!

— Nu!

— Și a murit virgină?

— Da. Afirm asta, cu toată tăria.

— Sărmane Isus, ești de plâns. Ori ești prost ca o căldare, ori ești bolnav. Trezește-te măi băiete. Toți ne tragem ha, ha, tot de-acolo. Și tu pari făcut la fel ca noi.

— Nu-ți permit! Nu-ți permit! Mă înțelegeți? Nu-ți permit!

Glasul lui Isus Mântuitorul devenise supărător și strident.

— Ce-i gălăgia asta, se auzi de undeva glasul lui Allah.

— Vino-ncoace fârtate, să vezi minunăție. Nepricopsitul ăsta de Isus susține că mă-sa a murit virgină.

— Și ce-i cu asta. Poate să moară cum vrea, se auzi glasul lui de departe.

— Ai dreptate bătrâne, veni din ceruri vocea lui Dumnezeu.

— Îți mulțumesc părinte, nu-și putu reține bucuria Isus, la glasul părintelui său.

Cu pași mari și legănați, abia târârându-și burdihanul, se apropia Mahomed.

— Mahomed! Mahomed! îl strigă Budha.

— Ce vrei? catadixi Mahomed să-i răspundă.

— Uite ce spune Isus, maică-sa a murit virgină.

— Se poate. Când o femeie nu mai are bărbat multă vreme, i se strâng toate alea.

— Și cu asta insinuezi că

— Ce importanță mai are? Tatăl meu Allah tocmai de aceea ne-a dat mai multe femei. Până le vine rândul, par ca la început.

— Nărodule, numai la asta ți-e gândul, pufni Budha cu ciudă.

— Nărod ești tu, cel cu o mie de fețe. Pentru că numai unul ca tine se poate sminti în așa hal încât, să nu mai țină seama de lumea carnală. În ea sălășluiește frățioare, fericirea, în ea.

— Și sufletul?!

— Tu vorbești de suflet? Cine are o mie de fețe are tot atâtea suflete și pe care din ele-l poți face fericit mai întâi? zise Allah, râzând din rărunchi.

— Ba tu ești acela.

— Fraților nu vă certați, interveni Isus.

— Ia mai du-te dracului, îi sări țâfna lui Budha, repezindu-i o palmă pe obrazul drept. Ce te bagi?

Moartea șobolanului

— Mă bag pentru că nu vreau să vă văd certându-vă.

— Dar cine se ceartă, bă Isuse, îi zise și Mahomed enervat brusc.

— Voi. Voi nelegiuitorilor, își susținu Isus punctul de vedere.

— Atunci na, ține și de la mine, și Mahomed îi trânti la rându-i o palmă răsunătoare.

Isus își cuprinse fața fierbinte, cu palmele, căutând să-și potolească usturimile. Apoi, amintindu-și de povețele tatălui său, zise:

— Taică Dumnezeule, taică Dumnezeule, că rău m-ai învățat. Ne-ghiobii ăștia sunt în stare să mă facă ferfeniță, nicidecum să-nvețe ceva. Poate că tu nu ești de acord cu ceva, dar nu mă mai las, să știi. Țștia spun că nu există minuni. Și spun că nici nu sunt viu. Și dacă nu-s viu, atunci pentru ce? Auzi tu? Pentru ce?

Se încordă apoi, ca un arc începând să lovească în toate părțile. Lovea și primea. Toți loveau. toți loveau, toți primeau. Cine pe cine ni-merea.

Ușa se deschisese brusc, lăsând să intre întâi capul, apoi corpul bărbatului îmbrăcat în pantalon și bluză albă. Gesturile și glasurile amu-țiră. Bărbatul înaintă încet, dar sigur, conștient de puterea sa.

— Drăgălașilor, vi s-a făcut dor de hamuri, cum văd. Vă liniștesc eu imediat. În paturi! În paturi am zis!

Se aplecă apoi să culeagă de jos pătura cenușie.

— Ei drăcie. Tu ce cauți? Aici erai?

Zbârlită, înfricoșată, fata țășni iute, strecurându-se spre ușă.

— Mătură, fira-i tu să fii, mătură că te-am angajat să mături, nu să faci sfinți. Sfinți aveam destui bombăni el, trântind pe masa din salon cutia cu medicamente.

Focșani, 1989

ORIFICII

Primele semne au venit fără știrea nimănui. Nici eu nu știam. Și ce dacă nu știam. Când am știut cum să fac orificiul ușii, dar n-am putut, la ce mi-a folosit? Sau când am știut, da am știut că nu trebuie. Dar am făcut? Nu. N-am făcut. Și trebuie să fac. Nici atunci când trebuia să mă joc, nici când n-a trebuit. Iar jocul a rămas fără nimic. M-a ferit? M-am ferit?

Nici o clipă n-am neglijat consecințele. Mă înfricoșează?

Da. Eram pur și simplu înspăimântat. Toate ziarele numai despre asta vorbeau. Și vecinele. Și colegii. Și toate și toți. Vorbeau, mă înspăimântau și făceau. Tăceau și făceau.

Ei, inocenții, cu ochi pofticioși și zâmbete mieroase. Te sfătuiau în șoaptă să nu faci. Dar ei? Ei nu dau sfaturi din experiența personală?

N-am știut cum să mă feresc. Acum dacă știu la ce-mi folosește. Și totul a început. Dracu poate spune de unde a început. Unii spun că în promiscuitatea vieții primitive apar primele semne. S-a dovedit a nu fi așa. Eu n-am trăit în promiscuitate. Cel puțin așa cred. Chiar dacă unii cred altceva. Așa am zis, că oriunde m-aș fi dus, nu se cuvenea. Oricum nu de acolo mi se trage.

Am citit mult. M-am documentat. Documentații sunt. Cum necum, dar sunt. Despre orificii s-au scris tratate, tomuri. Despre mine, nimic. Oricum eu însumi am devenit un tratat.

Din oriunde m-aș privi, rămân un tratat. Numai că am venit prea târziu. Prea fuseseră mulți înaintea mea. Nu mai prezentam interes. Totuși m-au studiat. Trebuiau să-mi spună ceva. Nu mă puteau lăsa la voia întâmplării. S-au documentat și alții și nimic. De unde de fapt să se documenteze, dacă nu din mine. Iar acolo era pustiu. Aici o femeie. Toate

Moartea șobolanului

fuseseră digerate. Și toate mă digeraseră. Pentru că nici una n-a știut să ia și să pună în același timp. Toate au luat. Dar de pus, nu. Nici ele n-aveau.

Acum ce să mai vorbim. S-a terminat. S-a terminat ceea ce n-am început. Pentru că ceea ce la mine s-ar fi putut numi început, a fost sfârșitul. Sfârșitul începutului. Când începi poți să nu termini. Dar eu, nu și nu. Eu am terminat începând. Alții n-au început nici cu sfârșitul. Și nu se mai vaită.

Parcă prea multă importanță-mi dau. În fond ce sunt eu.

Un purtător de orificii. Eu sunt ce sunt și simt ce simt.

De fapt nu mai simt nimic. Guturaiul m-a alarmat pentru prima dată. Și eu mereu spuneam că nu mă tem. Și nu m-am temut. Guturai și gata. Gata-s și acum. Analizele o spun clar. Cel puțin așa susțin medicii. Dar poți pune mâna-n foc? S-au mai văzut cazuri. Și-apoi totul e atât de neașteptat

Deci, atunci când îmi curgea nasul, m-am autoliniștit. Ce era să fac. Era totuși un guturai banal. Timpul a trecut și o dată cu el nimic nu-mi liniștea temerile. Ele zăceau acolo, ascunse în mine, alături de femeile mele toate. Toate câte luaseră, pentru că celelalte au rămas nevinovate. Și la fel de suave și de gingașe. Numai eu eram altul. Eu mă schimbasem. Îmi curgea nasul. Parcă numai mie. Și Dante a pățit-o. Nu el. Femeia din hanul de popas. Dar aia n-avea nas. De unde să-i curgă? Bietul de el. Abia mai târziu și-a dat seama că fericirea depinde mult de funcționarea orificiilor.

Funcționara, însă... Funcționarii trebuie lichidați. Cel puțin cuăștia mă luptam. Acum cu mine. Și lupta e crâncenă. Poate și o absurditate. Kafka ar face furori. Eu n-am să fac. Nu mai am cum. Și nici timp. Pe mine... Ce mai... Mi-a ajuns funia la par. Pașii mă duc, dar sufletul nu.

Aștept mașina, duba, să vină să mă ia. De ieri o aștept. Se pare că nu mai prididește de cărat.

Suntem mulți, se zice. Dar eu zic altceva. Birocrații își fac de cap. Iar nu funcționează un orificiu.

Social, dar tot orificiu rămâne.

Mă uit pe geam. Alt orificiu, pardon, fereastră. Bănuiesc priviri ascunse, asupra străzii. Asfaltul încins se desface cleios în bătaia soarelui. Dacă ar trece o vietate. Și chiar trece. O pisică. I s-ar prinde etichetele de smoala topită. Dar nu. Numai sufletul meu temător vede. Pisuca trece ușor fără să-i vad etichetele prinse. Nu mă mai miră nimic. Nici măcar faptul

Gheorghe Andrei Neagu

c-am putut să rabd cu nesimțire guturaiul ani în șir. Și azi îl mai port. Dar acum altele-mi sunt poverile. Deci guturaiul a fost primul semn. Al doilea a fost sângerarea. Îmi suflasem nasul după câțiva ani, mai tare ca de obicei. S-a rupt un vas de sânge. Unul mic. Un văsuleț, vâșișor, sau mă rog, ceva foarte mic. Și spart a rămas. Când m-am tăiat la deget a fost și mai rău.

Nu s-a mai vindecat. Atunci am fost la ei. Analize și iar analize. Se mirau și nu prea. Se părea a fi și eu unul din ăia. Și eram. Fără voia mea. Și mai ales fără știrea mea. Și nici măcar n-apucasem a mă bucura. Unii credeau că sunt anormal. Alții sfânt. Numai eu știam ce știam. Citeam prin ziare tot felul de bazaconii, așa le ziceam pe atunci. Dar n-au fost bazaconii, sau chiar bazaconii. Știam că se întâmplase și altora. Numai că aceștia dispăruseră pe rând. Unul câte unul. Cu niciunul n-apucasem să stau de vorbă. Venise duba și ` dispăruseră. În care orificiu nu se știe. Cei rămași nu știau nimic. Ce puteau ei să știe. Cineva le astupase orificiile. Și-apoi ce-ar mai fi putut face. Oricum nu puteau acționa. Între cei dispăruți și ei, era neantul. Nimeni nu știa nimic, toți știau tot. Că era așa, o dovedesc zvonurile.

Totdeauna era câte un zvon. Zvon că nu mai sunt cartele. Zvon că dubele nu fac rău. Zvon că-i minunat. Ce-i minunat? Minunate-s orificiile. De exemplu cel bucal. Primul herpes a apărut după ce mă îndopasem cu murături. Peste noapte am ars și m-am ars. Nu mi-a mai trecut. Vai de săracul orificiu. Azi parcă nu mai am buze. Și de atunci nici femei. Prima care a fugit a fost cea dată mie de soartă și de lege. Apoi celelalte.

A venit rândul orificiului opus. Sângeram într-una. Nici nu mai știam de unde mai aveam sânge. Azi sunt un fel de placentă. Peste tot mustesc. Nici muștele nu mă mai sâcăie. Bâzâie și se feresc. Când mă spăl, las porțiuni din mine sub jeturile de apă. Câteodată mi se înfundă cada. De atunci fac duș. Și nu mai doare.

Totul e curgere. Ca timpul, ca apa. Eu curg către un alt orificiu. Și-n curgerea mea aștept duba.

Ea mă va duce mai repede prin artera socială spre neant. Stau și o aștept. Ba nu. Nu trebuie s-o mai aștept. A venit. Aud clămpănitul porțierelor. Mi-e teamă să mă uit pe geam. Știu ce voi vedea. O pată albă pe cenușiul negricios al panglicii de asfalt. Nu mai vreau nimic. Vreau să se termine odată. Abia mi-am schimbat hainele și le și simt îmbibate. Eu nu mai sunt eu. Eu sunt. Încă mai sunt. Ceva ce nici nu mai știu cum arată a mine.

Moartea șobolanului

Dar să lăsăm asta. Se aud lipăitul pașilor. Urcă. Urcă. Urcă mereu către mine. Cum vor fi arătând. Nici nu mai sunt curios. Iată-i! Degeaba. Au măști. Nu pot să-i văd. Nici ochii nu se văd. Măinile se ascund sub mănuși cauciucate. Iar trupurile sub costume bizare. Sunt practic niște manechine mișcătoare, ce-și poartă targa ca pe o povară. O așează lângă mine. Un gest. Mă așez. Mai bine zis mă las cuprins de albeața tărgii. Sunt o pată pe alb. Atât cât mai simt. Eu și Alb. Mi-nchipui ce reprezintă eu pe atâta Alb. O pată? Nu. Un orificiu.

Cei doi mă ridică. De fapt ridică targa și-odată cu ea și pe mine, orificiul. Până jos, mă balansez aritmic și inert. Mersul lor e greoi și stângaci. Al meu era de om obosit. Mereu obosit, doborât de ani, de guturai și umori. Așa întins, cum sunt acum e mai bine. Ieșim din bloc expulzați prin ușa ca un anus imobiliar. Sau de un orificiu bucal. Ce-mi veni. Anal sau bucal. Totuna-i. Așa cum era. Fiecare ușă-nghițea și expulza. Eu eram expulzat. Îmi venise rândul. Încotro. Nu mai avea nici o importanță. Mă-nghit ușile dubei și cerul dispăre din privirea mea. Ochii îmi sunt acoperiți cu tablă. Tavan de tablă ruginită și vopsea scorojită. Doar trapa ca un orificiu-mi mai lasă o bucată de cer, ce fuge înebunită spre înapoia mea. Și trupu-mi mustește. Iar de mers mergem într-una cu viteză sporită. Nu mult. Cerul își oprește goana prin orificiul de aerisire. Ușile se deschid și sunt iar defecat cu targă cu tot, în brațele manechinelor. Apoi îngurgitat în burta unui helicotier alb. Iar alb. Alb cu cruci. Cruci roșii. Apoi m-apropii de cer. De data asta am deasupra mea un fel de hublou. Și nu-s singur. Mai sunt și alte tărgi. Pe-a mea o așteptau. Nu știam unde mă duc. Nu știau cine sunt. Îmi atârâneră doar un cartonaș strălucitor cu un număr de ordine de cearceaful tărgii. Oricum mult n-am zburat. Când să mă bucur mai mult de cer, am fost silit să mă despart.

Aterizați pe malul unei imense întinderi de apă, am fost ejectați cu grijă alături de ceilalți. Alte mâini în cauciucuri protectoare. Alte manechine umblătoare. Purtat cu grijă, balansat, am ajuns pe puntea unui vas. Și acesta alb. S-au uitat pe cartonaș, apoi la mine, apoi au scris ceva pe un notes și au eliberat o chitanță.

Birocrația a fost și de data aceasta necesară. Și nu eram singur. Erau destui. Puntea plină. Iar eu tot plin. Petele roșii se lăteau pe cearceaful, la fiecă mișcare. Huruitul motorului, huruitul sufletului meu. Și eu, neputincios să fac o mișcare. Numai vasul vibrând odată cu mine. Aceeași ființă în aceeași mișcare.

Și cerul urmărindu-ne fără orizont. Ba nu, orizontul era lustruit de

Gheorghe Andrei Neagu

vreme și de atâtea treceri. Un orizont apropiat de azur și lemn lustruit, ca un orificiu mai mare.

Să-mi ridic privirea. Greu, dar posibil. Se lărgeste orizontul? Nu mai are nici o importanță. Ba are. În zare se conturează pământul. Și nu știu de ce, dar mi-e dor de pământ. Și strig pământ. Dar strigătul moare în mine, între petele de pe cearceaful jilăvit și numerotat. Moarte ușoară orizontule. Moarte ușoară orificiule.

Pentru că asta sunt. Un orificiu al existenței umane.

Un orificiu care se închide. Și cui îi pasă? Nimănu.

Ce-i pasă vaporului? Mi se pare că se târăște prin apă ca un nepu-tincios. Apa rămâne puternică.

Vasul, o biată pată albă pe întinderea translucidă. Iar deasupra cerul. Vasul, un orificiu pe suprafața întunecată. Biata pată albă. Și țărml care se apropie. Mă doare grumazul de încordare. Renunț. Vreau să renunț. Dar nu pot. Țărml se apropie. Cât văd cu ochii numai țărml. Înalt și stâncos. Undeva zăresc o fisură. Malul abrupt pare frânt. Acolo coboară brusc, în valuri, de parcă n-ar mai fi putut suporta povara acvatică.

Numai acolo își pleacă grumazul. Și cu cât ne apropiem cu atât pare un orificiu. De parcă structura minerală s-ar fi destrămat brusc. Și cu cât ne apropiem, deslușesc fisura.

Cu cât ne apropiem. Dar a te apropia înseamnă să mergi spre un țel. Iar țelul meu... Posibil ca acesta să-mi fie țelul. Privirile mele se împrăștie nedumerite de-a lungul țărmlului. De parc-aș vrea să le ia acolo, înlăuntrul lor, fără să le micșoreze cu nimic. Dar ce-i asta? Vibrația vasului a încetat. Numai trupul meu continuă să vibreze. Nu știu ce va urma. Aștept cu înfrigurare. Înfrigurarea mă face să vibrez? Desigur. Înfrigurarea și sângerările. Trupul îmi este tot mai ușor. Odată cu scurgerea timpului, se scurge și vlaga.

Din ceea ce am zis că este orificiul malului pornesc spre noi câteva bărcuțe. Sunt ca niște virgule albe. De ce dracu totu-i alb, numai cearceaful meu nu?

Și virgulele se apropie. Devin tot mai mult niște bărci.

În ele se balansează în contratimp cu vâslele, oameni albi. Oameni în alb. Să fie albul o predestinare? Ei sunt albi eu sunt alb. Noi de fapt suntem în alb. Albi de spaimă și în alb. Ei de spaimă? Nu. Numai eu. Poate și ei. Dar eu cu siguranță. Și tremur. De parcă vibrația motoarelor vasului mi-ar fi rămas în trup. Aerul devine greu. Și grele sunt trupurile noastre. Totuși suntem ridicați de pe tărgi. Ele rămân goale. Ca niște sicrie. Mari-

Moartea șobolanului

nari costumați ne apucă cearceafurile. Vâslașii ne iau. Ne citesc etichetele. Ei n-au mănuși. Nici măști. Sunt mai oameni sau mai aproape de noi? Cred că mai aproape de noi. Suntem trași și așezați de-a lungul bărcii. Câte patru. Cearceafurile se ating. Prin trupurile noastre. Lichidul meu pătează cearceaful vecinului. El n-are scurgeri. Îi simt trupul chinându-se. Al meu e inert. Plecăm. Plescăie vâslele. Plescăie și tărgile aruncate în apă. Vasul șterge urmele? Nu. Se descarcă de păcate. Și vâslele se mișcă ritmic. Cu cât ne apropiem cu atât deschizătura de lărgeste. Un golf? Nu. O intrare în malul stâncos. Și o plajă. De la intrarea între pereții de granit aud ceva ca un murmur slab. Sunt gemete? Sau murmure? Sau invocări? Nu știu. Eu n-am început să murmur. Unul dintre noi da. E întins la picioarele mele și se roagă. Vâslașii tac și vâslesc. Golful e străjuit de maluri înalte.

Apa a săpat o plajă minusculă sau a cărat puțin nisip. Oricum zăresc ceva ce seamănă cu o plajă. Iar pe ea mii de trupuri. Unele însă în cearceafuri. Dar cele mai multe goale. Cei în cearceafuri par a nu fi de acolo. Cei goi, da. Ajungem. Vâslașii așteaptă istoviți. Câțiva se apropie. Sunt goi. Ne iau cu cearceafuri cu tot și ne trag afară din bărci. Apoi ne lasă pe nisipul sticlos. Eu rămân acolo. Sunt obosit. Și apărat de cearceaful meu umed. Privirile-mi alunecă-n sus. Pe creasta malului ard focuri dese. Nu se zăreau din cauza soarelui. Acum le văd. Sunt păzite de oameni în alb. Același alb. Numai negrul puștilor automate le face prezentă silueta. Sunt mulți. Noi și mai mulți. Stau acolo nemișcat și adorm. Cerul de deasupra mea pare un imens orificiu. Adorm `

M-a trezit vânzoleala trupurilor vecine. Trec peste mine? Nu. Doar valurile s-au apropiat. E flux. Nisipul e mai umed. Trebuie să mă ridic. Cu orice preț.

Nemișcarea și nisipul doare. Totuși trebuie. Mă ridic. Nu pot. Ba pot. Mă ridic. Coatele se-nfig dureros în nisip. Genunchii mă ustură. Cearceaful mă stânjeneste.

Rămâne întins ca o coajă pe nisipul umed. Iar eu un fluture fără aripi, ieșit dintr-o crisalidă textilă, pătată de sânge și scurgeri purulente. Și totuși mă ridic îndemnat de mișcarea celorlalți. De sus se aruncă alimente. Containere lucitoare. Alimente conservate. Străjerii le aruncă. Noi așteptăm conținerea aruncărilor. Apoi luăm ce vrem. Eu două cutii de suc. Ananas? Nu. Portocale. Se deschid ușor. Și sorb, sorb, doamne ce mai sorb.

Lichidul mă răcorește. Mă duc spre cearceaf. Nu l-a atins nimeni.

Gheorghe Andrei Neagu

Nu departe de el, un corp nemișcat. Mai încolo, spălat de apă, altul. E vânăt. În descompunere.

Mă îngrozesc. Valurile se retrag și lasă vederilor alte urme. Cândva erau ca mine. Acum nu mai sunt. Nici bărcile nu-s. Deci nu pot să plec. Atâta vreau. Să plec. Unde? Oriunde. N-am cu ce și de ce. Valurile-mi vor șterge urmele. Străjerii mă vor opri dacă mă voi cățăra.

Iar apa-i necuprinsă. Mai bine rămân. Sărutat de valurile mării. Și de necuprinsul acvatic. Să sper că voi scăpa. Din ce să scap? Am conserve? Am. Dincolo aveam? Nu. S-ar spune că-i mai bine aici. Ar fi dacă m-ar întreba cineva. Apa cu valurile ei nu mai dovedește. Unii disperați s-aruncă în valuri. Degeaba. Până la intrarea în golf obolesc și se scufundă. Iar dacă nu, au grijă automatele străjerilor. Alții rămân atârnați pe stânci. Din când în când le mai cade câte o bucată de trup. O smulg curenții de aer. Oasele cad și sună pe colțurile stâncilor. Nici păsări nu sunt. Doar pereți verticali.

Văd pe unii strângând resturile. Le adună și le dau foc. Îi urmez. Trupul mă doare mai puțin. Briza sărată și vântu-mi usucă trupul. Crustele mă ustură. Dar nu mai supurează. Vom curăța plaja. Și marea. Și totul. Vom face baie. Voi face. Ceilalți nu vor. Eu vreau. E-atâta soare... Și-atâta lumină...

Lumina veiozei mă bate-n ochi. Trupul amorțit într-o poziție ciudată mă împiedică dureros să mă mișc. Perna a alunecat undeva în zona spatelui, iar capul atârână lateral, cu fața sub bec.

Ceasul neântors s-a oprit. O oră din noapte. Cartea a căzut lângă pat deschisă. Paginile sunt îndoite. Ca mine. Pe mine, mă doare. Mă doare trupul. Când am adormit, adică nu, înainte, mă durea sufletul. De ce mă durea? Nu era o cauză anume. Una singură. Aș fi putut-o îndepărta. Acum era o ceață de cauze prin care nu mă mai dibuiam nici pe mine. Cauze pe care la începuturi le-am încoronat cu titlul de țeluri. Unele neterminate. Altele întoarse împotriva-mi. Din fiecare nu m-am ales cu nimic, dar m-am umplut de ceva. Unii dădeau vina pe regimul trecut. Totalitar. Alții pe regimul actual. Democrat? Și am avut șansa de a trece în plină putere prin amândouă. Și alții au avut-o în alte treceri. Și pe alții i-a durut. Pe fiecare, pentru ceva anume. Pe mine pentru ce mă doare? Poate că am căutat mereu ceva ce nu exista. Poate am îmbătrânit.

Becul veiozei mă bate-n ochi. Asta mă doare. Cât îi aveam închiși, nu. Acum da. Să-i închid? Nu!

Roman, 1974

SATUL

În dimineața aceea, șeful de post se sculă cu o amorțeală friguroasă în oase. Sobița de tuci se răcise de mult și-un viscol turbat bătea în geamul înghețat al clădirii. Troiene mari făceau în luna aceasta, zilele cele mai sumbre din an. Tremurând, șeful de post sări de-a dreptul în cizme, lovindu-și cu mâinile umerii să se dezmoștească. Apoi, după ce-și aprinse o țigară, ieși afară cu tusea strânsă-n gâtlej să-l cheme pe Gheorghe să-și facă treaba.

Gheorghe încă nu venise, cum se vedea după troienele nemișcate. Așa că șeful de post, luându-și mantaua începu să arunce de zor lopeți de zăpadă, când omul acela necunoscut, intră agitat și-l strigă:

— Dom șef, dom șef.

— Noroc omule, îi răspunse șeful încălzit de mișcare, privind ochii somnoroși de sub căciula mițoasă de oaie. Ce-i așa zor în dimineața aceasta, bădie?

— Păi să vedeți, m-am dus la neamuri acolo și am văzut. Adică n-am văzut.

— Ai văzut sau n-ai văzut? Vorbește lămurit!

— N-am văzut fumul ieșind de pe hornuri și m-am mirat. La nici o casă? În tot satul?

— Ei și asta înseamnă că a murit un sat? îl întrerupse șeful de post.

— Păi nu, răspunse încet și-ncurcat săteanul.

— Atunci de ce te-ai speriat așa de tare omule? De ce? Că doar nu te-a fugărit nimeni la mine din cauza fumului, să-mi spui c-a murit un sat.

— Da s-a îmtâmpat, să iertați că vă spun, zise țăranul și continuă: când am intrat în casa vărului meu stătea cu barda înfiptă în gât și ochii

Gheorghe Andrei Neagu

cât cepele, ieșiți din cap, și eu am fugit urlând din ogradă să vină vecinii. Nu s-a ivit nimeni la strigătul meu. Și atunci am intrat eu în casele lor. Erau acolo morți, fiecare pe unde apucase ceasul zilelor lor.

— Ce spui omule? Ce spui? Îți dai seama ce spui?

— Da don șef. Așa am văzut, să trăiți!

— Atunci ia lemnele astea și nu mă mai domni atâta. Spune-mi ce-ai văzut și intră în post să-mi dai amănunte.

Săteanul luă înfrigorat lemnele și porni în urma șefului de post. Intră în clădirea cu gratii la geamul înghețat de-atâta urgie cerească, apoi ieșiră împreună prin zăpada vânturată, îndreptându-se spre primărie. Funcționarii care se aflau pe acolo, porniră grăbiți prin troienele cât gardul, în urma căciunii mițoase ce-i pusese pe drumuri. Vântul sufla mai ușor, dând seme că în curând avea să-și dea duhul, slobozind văzduhul. Oamenii treceau cu schimbul în frunte, făcând cu greu pârtie. După câteva ceasuri, aproape de prânz, au ajuns în satul vecin, înghețat într-o nemișcare ciudată. Slețiți de efort au intrat în prima ogradă. S-au apropiat de ușă, așteptând să le deschidă cineva. Stătea neclintită, fără vreo urmă în zăpadă, semn că ar fi ieșit sau intrat cineva de acolo. Nămeții zăceau până aproape sub geam, neatinși de vreo lopată, fapt care le spori nelișiștea.

— Să intrăm, don șef. Să vedeți și dumneavoastră. Sunt morți. Știu eu. O știu bine! am văzut zicea săteanul cuprins de spaimă. Împinseră ușa și intrară. Printre geamurile înghețate, lumina pătrundea vag cât să se vadă întinsă pe pat, nemișcată, o femeie. Pe gât, urme de juvăț. Se spânzurase sau fusese spânzurată

— Să nu v-atingeți de nimic. Să nu mișcați ceva, zise șeful de post. Ieși încrunțat, cu pași apăsați și se îndreptă hotărât la casa de peste drum. Apoi luară casă de casă, din ce în ce mai speriați, trântind ușile după ei. Cu speranța că cineva o mai trăi, alergau prin nămeți ca nebuni.

În fiecare casă, oameni uciși, fie cu toporul, fie cu furca de fân sau de cuțit. Unii având în mâinile înghețate unealta din care-și găsiseră moartea, păreau că așteaptă în cele mai bizare poziții. Nicăieri nu erau semne de luptă. Părea că se-nțeleseră dinainte să se ucidă între ei până în cele din urmă, ba chiar poate ajutându-se ca între vecini, să-și curme zilele, unii resemnați, unii zâmbind, iar alții înghețați de spaimă.

Nici o urmă de viață n-au putut să găsească în cele peste treizeci de case ale satului cuprins de moarte. S-au îndreptat spre ultima casă. Era ceva mai retrasă, în mijlocul unei curți plină cu araci ce abia se mai

Moartea șobolanului

vedeau din zăpadă. Părea să fie biseriçuța satului.

Ușa stătea larg deschisă și o voce suspina a rugă. Înflorați, au intrat fără să scoată o vorbă. Un paracliser bătrân stătea în genunchi mormăind ceva în barbă.

— Bună ziua, moșule! răsună vocea șefului de post, stârnind liniștea din sfântul lăcaș.

— Bună ziua creștine, răspunse bătrânul pe șoptite. Ați venit, ați venit să vedeți nebunia? Că eu de mult le-am tot spus. Băgați-vă mințile-n cap; lăsați gărgăunii aiurea și nu vă mai gândiți la prostii.

— Dar ce s-a întâmplat aicea bătrâne? întrebă șeful de post.

— Păi, ce să se-ntâmpale tăicuță, ce să se-ntâmpale? Popa Năstase-i de vină. Eu de câteva ori i-am spus. Acuma a fugit păcătoșul. Când a văzut ce-a făcut, a fugit. Dar știu că n-o să scape. Chiar dacă scapă de noi, pe lumea cealaltă, tot n-o să scape.

— Popa Năstase ai spus? întrebă șeful de post mirat. El a făcut toate acestea, el?

— Da, tăicuță, el a făcut-o.

— Caporale, ia un soldat și fuga-napoi la post. Dă telefon să-l prindă pe popa Năstase. Ai înțeleș?

— N'țeleș, domn plutonier. Stoichiță, vino cu mine, zise acesta spre unul din soldați, după care plecară prin nămeții ce nu se mai sfârșeau și se îndreptară cu groază pe urmele pe care veniseră.

* * *

În dimineața aceea, orășenii păreau obosiți. Și nu numai că pareau obosiți, dar erau obosiți. Nu era ușor să faci politică în zilele acelea. Rău-făcătorii încă mai erau dibuiți prin satele din munți și n-ar fi fost exclus să fie și prin satele lor vreunul. Telefonul stătea nemișcat așezat în furcă într-o rână. De mult nu mai dăduse nimeni un telefon. Ar fi vrut să fie întrebați ce mai fac, cum o mai duc. Dar parcă putea cineva să folosească telefonul pentru așa ceva.

Telefonul zbârnâi răgușit, trezind încăperea adormită. Îl ridicară. Nu vorbea nimeni.

— Alo, alo, răspunde măi omule pentru ce sunați atâta, ca să vezi de sunt aicea! Răspunde! Pe cine cauți? Da! Da! Eu sunt. Da eu sunt. Ce? Cum? Când s-a-ntâmpalat și unde? Cine-i vinovatul? Popa! Nu? Atunci? Bine. Așteaptă să vină cineva de la noi. Sau Alo! Alo! Stați acolo. Vine

Gheorghe Andrei Neagu

imediat procuratura de-aici, de la noi. Nu vă atingeți de nimic. M-ați înțeles? Fiți cu ochii în patru și așteptați-mă. Popa unde-i? A dispărut? N-aveți nici o grijă, dăm noi de el. Să fie toată lumea prezentă, din toată comuna. Câți sunt? cinci? numai atât dintr-o comună întregă? Bine. Să fiți atenți să nu vă omoare și pe voi ca pe ăia. Cum nu i-a omorât nimeni? Ce glumă-i asta? Atunci cine-i mortul și cine-i popa? Da, da ascult. Cum s-au omorât între ei? Nu se poate. Atunci ce amestec are popa. Propagandă, propaganda asta religioasă. Aproape că nu-mi vine să cred. Și cei din comună ce-au făcut? Cum nimic Ați lăsat satul de izbeliște? Să-și facă popa de cap! N-ați avut învățător, primar? Ce să mai vorbim! Așteptați să venim acolo. Nu mișcați nimic. Așteptați! Venim imediat.

* * *

Coșmarul, în care oamenii cu limba plină de salivă cleioasă ca de melc zăceau în agonie, buzele vinete de spânzurați, îi invadea somnul păzit altădată de îngeri. I se părea că sute de ochi îl urmăreau din toate colțurile. Ochi mari, înroșiți. Și iar, îi venea în minte vorba paracliserului:

— Ce-ai făcut taică părinte? Ce-ai făcut taică părinte?

Iar el îngrozit se scula din așternutul ud, mototolit, ghemuit sub coaste și se plimba. De pe când era student la teologie, i se spunea de către unii, colegi că pune prea mult suflet în credința vieții de apoi. Câți nu-i spuneau:

— Vladimire, mai lasă viața de apoi și vină la badea Vasile să bei o glaje de brumăriu din ăla rece și tare. Și-apoi mai trecem puțin pe la măicuțe. Hai, ce zici!?

Dar el nu zicea nimic și se-ndepărta fără ca dorința să-i năpădească trupul.

Credea în viața de-apoi. Și niciodată n-ar fi putut să creadă în altceva.

— Forța nu se găsește în vin și nici în femei! obișnuia adesea să spună popa Năstase.

Iar când ajunsese în satul acela, după prima slujbă și-a dat seama cu cine avea de-a face.

— Forța nu de găsește în vin, a zis atuncea părintele dar n-a spus nimic altceva, gândindu-se că erau în bună parte însurați, iar el însuși a trebuit s-o facă pentru a primi parohia.

Și-a doua zi a venit cârciumarul zicând printre altele:

Moartea șobolanului

— Părinte. Îți dau trei clondire de vin pe zi, dacă n-ai să mai spui nimic despre vin în slujbele dumitale. De cum ai vorbit ieri despre vin, mi s-au împutinat clienții.

El s-a uitat cu ochii întredeschiși, și i-a spus:

— De ți-ai vândut sufletul iadului, te privește, păgâne, dar datoria mea este de a-i aduce păstorului oile răătăcite de turmă, pe calea cea sfântă. Și-ncurajat, povesti cu prima ocazie enoriașilor săi, modul cum hangiul îi păcălește și cum a cerut cu obrăznicie până și păstorului turmei lui Dumnezeu să-l ajute în samavolniciile sale. Drept care, după această nouă-ntâlnire, hangiul a trebuit să-și închidă prăvălia și să-și caute alt vad, iar popa să strângă fonduri pentru parohie. Și-și mai aducea aminte cu groază cum propăvăduia oamenilor aceia, credința în viața cea de pe urmă, strunindu-le pornirile.

Dar niciodată n-ar fi crezut c-ar putea s-ajungă acolo. Adică să-i vadă striviți, ștrangulați crezând în el și în viața de dincolo.

Camioneta mergea duinduind printre nămeții viscolți mai înainte. Sufoferul de la volan înjura cu fiecare zdruncinătură, zorit s-ajungă odată acolo, în satul acela trăsnit. Doar procurorul nu schița nici un gest, nici o vorbă. Părea adâncit în gânduri. Și gândurile nu-i erau de loc vesele. I se spusese de câteva ori, că are prea puțini oameni alături de el, că trebuie să aibă mai multă putere. Și-apoi mai știa că în curând avea, să-nceapă cercetarea pentru care nu era deloc pregătit. Oamenii lui erau liniștiți și resemnați.

Tocmai de aceea era supărat. Ce bine-ar fi fost dacă ar fi trimis un alt procuror în locul lui. Cu siguranță că oamenii aceia nu s-ar mai fi sinucis dacă n-ar fi fost popa. Acum orice regrete sunt târzii, își zise în gând procurorul înfuriat pe succesele demente ale unui neinsprăvit. Și nici măcar nu știu unde a dispărut sfinția sa, părintelul își mai zise procurorul zărind primele case troienite.

* * *

Ajuns în sat, părintele se repezi glonț la biserica, cu ușile larg deschise. Din naos, vocile răzbăteau până în curte. Poalele sutanei fâlfâiau ca niște aripi ale morții, pe cărarea proaspăt croită.

Abia de văzuse camioneta din curtea bisericii, când se năpusti în pridvor întrebând:

— Ce-i, ce s-a întâmplat? Cine sunteți oameni buni?

Gheorghe Andrei Neagu

— Bine-ai venit părințele! se auzi vocea procurorului. Dumnealor sunt la poliție, aდაuse rânjind fioros.

— Bine-ați venit! șopti părintele înfrigurat.

O tăcere ciudată se lăasă în biserică.

—Îmbracă-te părinte, sau ești îmbrăcat! rupse tăcerea procurorul. Vei merge cu noi pentru a lămuri această problemă, continuă el. Și iarăși tăcerea cuprinse văzduhul.

— Să mergem, rosti careva. Se îndreptară cu toții spre camionetă. În liniștea întreruptă doar de scârțâitul pașilor pe zăpadă.

S-opriă locului. De undeva s-auzeau gemete.

— Împrăștiați-vă și scotociți peste tot! zise procurorul. Eu rămân cu părintele aici, mai aდაuse, în timp ce se-ndreptau spre camionetă. Apoi, după ce s-au îndepărtat câțiva pași, părintele spuse cu glasul abia auzit:

— Și cu mine ce faceți?

— Nimic părințele, nimic. Vom completa o declarația cu tot ce ai făcut și gata.

— Dar n-am știut c-o să iasă nenorocirea asta. Niciodată n-am crezut, mai zise preotul și tăcu. Câteva ciori cocoțate pe turla bisericii stăteau nemișcate.

Deodată un militar strigă dintr-o casă.

— Domnule Procuror! Aici, veniți aici!

Din alte case se îndreptau în grabă soldați în frunte cu ofițerul.

Până și procurorul împreună cu popa se îndreptară spre locul acela.

În casa unde fuseseră chemați, un spectacol oribil se înfățișă privitorilor. Un bătrân slab, deșirat, cu pletele lipite de tâmple de sudoarea morții, ședea pe-un pat, cu o saltea de paie. În jurul lui se puteau desluși semnele unei îndelungate agonii. Nici un mort nu mai era acolo. Semn că bătrânul era singur.

— Apă! gemu bătrânul cu glasul abia auzit.

Un militar îi întinse bidonul, dar apa curgea fără a fi fost reținută de buzele rigide și-nvinețite. Bătrânul se prăbuși pe spate.

— E otrăvit! zise părintele extrem de agitat.

— Să-i dăm niște lapte, adaugă procurorul.

Dintr-o ulcică apărută de nu se știe unde, un soldat se strădui să-l facă pe bătrân să înghită câteva picături. Dar laptele se prelinse pe bărbie fără a fi înghițit. O rigiditate îi înțeșta maxilarele și-i învinețise chipul.

— Moare! Moare! Nu-l vedeți că moare!? Faceți ceva strigă preotul

Moartea șobolanului

agitându-se, fără să facă nimic.

— Să-l luăm cu noi! mai zise procurorul și săltându-l în brațe se îndreptă spre camionetă.

Tot drumul bătrânul nu scoase o vorbă. Din când în când gemea ușor, sfârșit.

Abia la marginea orașului, după ce-a încercat zadarnic să se scoale-n șezut, bătrânul s-a prăbușit ca un sac rostogolit din căruță, zicând un singur cuvânt, prelung.

— Lepra... și se stinse.

* * *

De mult nu mai văzuseră sătenii atâtea mașini trecând prin comuna lor. Camioneta care fusese cu două zile mai înainte pe acolo, nu-i speriasse, dar convoiul format din tractoare pe șenile și mașini utilitare le răsădeau sub cușme întrebări. Știau că n-aveau voie să meargă-n satul vecin și chiar de-ar fi vrut, n-ar fi putut s-ajungă acolo din cauza militarilor ce înconjuraseră locul, oprindu-i.

În vremea asta în cătunul complet izolat, din câteva mașini, se descărcau materiale și unelte. Câteva buldozere treceau dărâmând casele de la un capăt la altul, în timp ce într-o groapă plină cu var, infirmieri cu măști și mănuși scoteau morții din case și-i aruncau în ea.

Stropi de var săreau în urma fiecărui trup aruncat, primind în cuprinsul acela vâscos și alb, trupurile înțepenite. Era o masă inertă ce se supunea docilă aceluiași blestem.

Doi fotografi lucrau de zor în jurul cadavrului unui bărbat ce avea pielea frunții și gura mâncată. Lepra.

La ora prânzului un rug uriaș își întindea brațele spre cerul plumburiu, întreținut de câțiva militari. Infirmierii își aruncau uneltele în foc, stropind utilajele cu benzină.

Apoi își arseră uniformele, măștile, mănușile, dezinfectându-se pe rând. Știau că îi așteaptă o lungă izolare în carantină.

* * *

— Gata, să mergem! rosti șeful de post când rugul era aproape stins.

Părintele Năstase, îngenunchiat, cu mâinile împreunate a rugă, nu

Gheorghe Andrei Neagu

se clinti.

Ce-ai făcut taică părinte, ce-ai făcut taică părinte? Atât rostea părintele, într-una, repetând spusa paracliserului, care-i lovea sufletul ca o limbă de clopot. Nu se ruga cum crezuseră ceilalți. Nici nu părea a auzi ceva, în jur.

— Hai părinte, hai să mergem, îl bătu pe spate șeful de post. Hai, n-auzi? Trebuie să mergem.

— Eu? Cu mine vorbești? Să merg unde?

— La mașină, trebuie să plecăm.

— Eu? Dar n-am făcut nimic rău, n-am făcut nimic rău.

Apoi, se smulse din loc și o luă la fugă, într-o direcție oarecare, fără nici un sens.

— Puneți mâna pe el! ordonă șeful de post. A luat-o razna. Aduceți-l cu forța dacă nu vrea!

Infirmierii se grăbiră să-l prindă din urmă, înainte să se îndepărteze prea tare. Zbătându-se în mâinile lor, părintele murmură N-am făcut nimic rău, n-am făcut.

— Hai omule. Hai să mergem, încercau să-l potolească.

— Unde să merg? De se să merg? continua să se zbată preotul.

— Potolește-te dracului. Doamne iartă-mă, încerca să-l aducă la realitate șeful de post. E carantină, nu poți să înțelegi atâta lucru?

Trifești, 1984

ADĂPOSTUL

De cum începu sirena să urle, Leiba își lăsă mătura udă în gangul plin de hârtii, fugind să se ascundă. Cuprins de o spaimă nebună, se-aruncă prin ușa de tablă, cu găurele, în locul unde-și ținea alteori măturoiul, pe scaunul vremilor liniștite odată.

Și în curând, gangul se umplu de mulțimea îngrozită. Câțiva din cei din fața ușii, cerură omului de pe scaun să le dea și lor drumu-năuntru, dar Leiba nu le răspunse. Un zumzet din ce în ce mai apropiat de avioane se făcea auzit și în curând, primele bombe căzură la periferia orașului. De undeva, tunurile începură să latre a moarte. Din când în când, rafalele mitralierelor, instalate în centrul orașului, spărgeau liniștea adâncă din subsol. Toți își țineau răsuflarea. Bombele cădeau tot mai aproape. În pasajul înțesat, venea miros de sulf și de ars. Praf de moloz și de cenușă cădea ca o ploaie cernită peste cei ce stăteau la intrare. O bombă căzu pe magazinul de la intrarea din dreapta pasajului.

Fiare și pietre căzură peste mulțime. O altă bombă căzu în același loc, desfăcându-l. De la etajul al cincilea și până la parter, clădirea crăpă ca un harbuz, acoperind pe de-a-ntregul intrarea-n pasaj. Și-atunci Leiba auzi primele răcnete. Un miros de carne prăjită și de latrină umplu văzduhul înțesat de-njurături și de țipete. Câțiva borfași buzunăreau pe cei ce-și pierduseră cunoștința o vreme sau definitiv pe străzile orașului.

Bombele cădeau în continuare peste centrul orașului, în timp ce Leiba-și proptea ușa mai bine. Ochii de copil priveau speriați prin deschizăturile tăiate în tabla ușii, anume pentru aerisire.

O bombă căzu peste-o cisternă de pompieri. Altele cădeau din ce în ce mai aproape, în jurul pasajului. Deodată un suflu năpraznic lipi copilul atât de tare de ușă, încât sângele țâșni cu putere din pielea presată

Gheorghe Andrei Neagu

prin găuri, iar ochiul țâșni în umărul lui Leiba.

O altă bombă în centrul pasajului, sfârtecându-l. O groapă enormă de-asfalt și de carne rămase pentru o clipă deschisă, pentru ca mai apoi să se umple cu resturi de oameni și moloz hăcuit.

Leiba-și pierdu cunoștința, izbit de suflu în peretele zidului. În clipa aceea, mitraliera tăcu și ultima parte din magazin se prăbuși, astupând groapa cu totul. De printre ruine, un picior se mai zvârcolea încă, aidoma piciorului de păianjen. Și-atunci, sirena începu să urle din nou. Val, după val, vântul venea curățind în rafale strada și cerul.

Nici un geamăt nu se mai auzea din maldărul ruinelor fumegânde. Pe o bară înroșită sfârâia o bucată de carne-mbibată cu sânge. Și vântul sufla, dezgolind, dezastrul din fum.

Unul câte unul, oamenii ieșeau de prin adăposturile caselor, gesticulând. Câți or fi murit oare? Și-n vremea aceea, din cer începu să cadă o ploaie înroșită de sânge. Cele câteva salvări venite în grabă, plecară fără a ști niciodată la câți ar fi fost necesară intervenția lor.

Un curcubeu strepezit se-arată pe cerul plumburiu. Și-atunci sirena încetă.

* * *

Când se trezi, Leiba-și simți capul o cloacă și-o durere cumplită-iardea ceafa. Își duse mâna la țeastă tremurător, crezând-o ciuruită, dar se bucură când găsi doar un cucui mare cât o nucă ivit acolo pe neașteptate.

Își șterse cu grijă umărul de ochiul scurs. O picătură de sânge-nche-gat îi stânjenea mișcarea pleoapei. O îndepărtă cu degetul și se mai liniști. Se miră de liniștea adâncă, ce-l înconjura.

Privi spre ușă. Pielea copilului strivită prin găurelele de la aerisire, lăsa să se scurgă o zeamă cleioasă și roză. Leiba dădu propteaua groasă de-o parte și trase de ușă.

Când puse mâna pe tabla curbată de presiune, aceasta cedă. O fețișă strivită, în ușa deschisă, se prăbuși, în vreme ce din burta plesnită mațele sparte țâșniră. Cu ochii ieșiți din orbite, un bătrân cu barba lipită de gâtul fără cămasă, părea că dorește să între-n lăuntru. Înfricoșat Leiba dădu să-nchidă ușa. Dar, nu mai putu. Trupurile căzute-l împiedicau. Și atunci, din mișcarea aceea, căzură și alte bucăți din trupuri vecine. Și-o duhoare nebună răzbătu odată cu ele.

Moartea șobolanului

Cu o furie oarbă, începu să tragă din maldăr trup după trup, bucată după bucată și să strige. Strigătul sună înecat, fără spațiu, ca urletul hieinei sub apă. Lumea cadavrelor îl umpluse de groază.

Trase cu sete de-o mână smulgând-o din umărul unei femei. Pielea și zgârciul se-ntinseră cedând într-un plesnet surd. Un pârâit de oase-n mișcare-l făcu să se retragă spre fundul gheretei. O rostogolire, se prăbuși, mustind, gata să-l strivească.

Bucăți de moloz și nisip îl făcură să spere că undeva, acolo, mai departe, se află o ieșire. De-aceea-și opri pentru o clipă lucrul, gândind: Să duc mai întâi tot ce am tras din morman în fundul cușetei și-apoi voi vedea. Apucând de picioare trupul fetei, îl târâ pe lângă scaun până-n celălalt capăt. Apoi, bucată cu bucată, dezgoli pragul cușetei reușind să-nchidă și ușa. Se așeză apoi pe scaun, ștergându-și sudoarea de pe frunte. Simți cum setea-și făcea loc în trupul chinuit de neliniște. După ce se odihni puțin, începu să tragă din nou de cadavre, înghesuindu-le. Un aer stătut îi îngreuna respirația.

Plin de scârbă, vomă peste prag, amețit.

De sus cădeau alte sfărâmături de-asfalt și de pietre. O bârnă de fier înfipse de-a curmezișul un trup de soldat, străbătându-l. Când trase de el, aceeași rostogolire lichidă-l făcu să sară peste pragul cușetei.

Și-o nouă grămadă de carne căzu, astupându-i lucrarea. Când se uită în fundul cușetei, se-ngrozi. Pe stiva de carne și moloz era prea puțin loc pentru alte cadavre. Leiba izbucni într-un hohot prăbușindu-se. De sus dintre trupuri, o zeamă roșcată-vânăță, curgea băltind pe podea. Din când în când, ceva umflat se spârgea ca un balon cu un fâșait de ușurare, în valuri, duhnind.

Și-atunci Leiba-ncepu să-și smulgă părul din cap. Poate aceasta-i pedeapsa lui Dumnezeu, gândi disperat, urlând printre sughițuri. Apoi răgușit și istovit se-ntinse pe jos, în băltoaca aceea de carne presată, fără nici-o speranță. Respira din ce în ce mai greu. Miasme în valuri răzbăteau din morman, sufocându-l.

București, 1974

DEZERTORUL

Tancul își opri goana brusc. Nici nu ne-am dat seama de izbitură.

— Gata, zise ochitorul repezindu-se spre trapa de evacuare.

Icnind de oprirea bruscă, am prins mirosul de cordită.

— Am primit pachet băieți, le-am zis. Nu mi-a răspuns nimeni. Nu m-am mirat. Nici eu n-aș fi răspuns dacă altul din noi ar fi vorbit. Priveam năuciți nevăzând și neștiind mare lucru. Primul s-a trezit Surdu. Nu-l chema Surdu. Așa îi ziceam noi, că era surd, când ceilalți trăncăneau între răgazuri vrute și nevrute. Tu nu zici nimic? Ce?, întreba el — și noi râdeam. Întreabă-l pe Surdu, glumeam, când n-aveam răspuns la întrebări pe care dracul probabil ni le punea nouă, viermi colcăind prin tranșee, obligați să respectăm ordine. Noi nu întrebam. Noi voiam răspunsuri. Noi care la primul ordin, trebuia să sărim înainte, indiferent de întrebările și răspunsurile noastre. Pe Surdu îl chema Rapalete. Era mai deștept sau era mai prost ca noi. Dar el nu se întreba și nu răspundea. Surdu vorbise de data asta, iar șocul a fost suficient de puternic să ne scoată din inerție.

— S-ar putea să ne aștepte dobitocii. Oricum, înăuntru nu mai putem rămâne. Flăcări lungi și subțiri lingeau rezervoarele exterioare. Când totul avea să se termine.

— Ieșiți! răcni Ghinea.

Întâi se rostogoli ochitorul. Ceilalți după el. Ne striveam în cădere. Grămezi de carne ambalate în saci negri, terfeliți, ce fuseseră cândva uniforme.

Primul care s-a ridicat s-a repezit spre dreapta. Instinctiv, toți am luat-o după el. De ce? Spre dreapta, spre stânga, avea cineva să știe? Un glonte ricoșă în apropierea șenilei. Am perceput în fracțiune de se-

Moartea șobolanului

cundă un rus care trăgea de după movila de pământ. Asta după ce ne-am trântit cu toții la pământ. Nu mai trăgea nici rusul. Aștepta probabil ca și noi să afle.

Am băgat de seamă dintr-o ochire că rămăsesem în urmă. Ceilalți se rostogoleau înainte. Mereu înainte. Așa era ordinul.

Ne depășiseră infanteristii. Gloată zdrențăroasă, gonind în urma ultimelor tancuri aruncate în luptă. Fără să ne vorbim, am început să ne târâm, când pe pământ, când doi trei pași, în picioare, spre orașul din care pornisem.

Într-o margine a drumului, cadavre lipsite de dreptul creștinesc de ngropăciune. O mașină sanitară, răsturnată de-o lovitură de obuz, sfârșise chinul celor dinlăuntru. Trupurile fuseseră aruncate anapoda.

— Asta ne mai trebuia.

— Mișcă-ți turul în tăcere sergent, îi spuse el cu glas dogit de fum și de oboseală. Ochelarii îi spânzurau în jurul gâtului năclăit de sudoare neagră, legați cu o sfoară de aceeași culoare.

Andrei îl privi tăcut. Își ridică mitraliera pe umărul solid, făcându-i semn s-apuce rezerva de cartușe rămasă intactă lângă mitralieră. Împrejur numai morți scuipați de sanitara distrusă, ca niște măsele stricate dintr-o gură bătrână.

Un geamăt slab s-auzea de undeva din marginea porumbului strivit de măcel. Furișându-se printre cadavrele risipite, Călin ne făcu semn să ne apropiem. În fața lui, o femeie în uniforma crucii roșii, se chinuia să-și tragă fusta peste ceea ce mai rămăsese din explozia unei mine. Picioarele și le pierduse, dar ea tot mai credea că le are, din moment ce-și tot trăgea în jos fusta sfâșiată.

Sângele-i curgea din cioturi. Era slăbită.

— Leagă-i resturile alea, îi zise Ghinea lui Călin întinzându-i bretelele de la o mască de gaze răătăcită prin apropiere. Călin se apropie încrâncenat. Îi apucă zdrențele cu o mână, încercând să înfășoare cioturile vineții. Femeia bolborosi ceva ducându-și mâna dreaptă spre bluza umflată la piept. În mână ținea un pistol. Trase nesigur. Glonțul se-nfipse-n mormanul din stânga lui Ghinea.

Călin îi dădu o lovitură peste mână înjurând-o. Pistolul zbură lovindu-i în cădere creștetul.

— Cățea sovietică! zise Călin, apucând pistolul căzut. Femeia-și pierdu cunoștința. Îi strânse bine picioarele retezate, ridicându-se alb ca varul.

Gheorghe Andrei Neagu

— N-am crezut, n-am crezut, bolborosi, ajungându-ne din urmă.

Andrei mergea bălăbănindu-și mitraliera pe umăr, cu ușurința pe care i-o dăduse căratul găleților pe coromâzla.

Ceilalți îl urmau ca niște năluci printre cadavre, sărind din când în când peste gropi.

— Asta-i pentru reântregirea neamului băieți, zise Iuga, mecanicul nostru socialist, privind la mormanul de cadavre adunate dintr-o groapă de obuz. Aici ne-a adus Antonescu.

Andrei își făcu semnul crucii rapid, pe ascuns. Se aplecă apoi și ridică de jos o mitralieră părăsită pe care abia atunci o zărise. O privea de parcă nu mai văzuse niciodată o armă. Avea banda prinsă în interiorul închizătorului. Și, tot atât de simplu și pe negândite cum se înclinase, trase o rafală. Atât de neașteptat fusese totul, încât ceilalți încremeniră privindu-l. Primul s-a trezit Ghinea, răcnind furios:

— Termină, i-o reteză cu ciudă. Nu admitea nici o cârteală împotriva Mareșalului. Iuga tăcu. Îi era indiferent. Se hărțuiseră destul și-i era recunoscător comandantului că nu-l denunțase până atunci. Bombăneala lui fusese primită la început cu un fel de bonomie. Antonescu era doar salvatorul României, omul care pusesese ordine în țară punând la punct atât pe legionari, cât și pe ceilalți.

Treptat Iuga prinsese curaj, iar vorbele lui începeau să capete conținut. După Stalingrad, păreau să se confirme ideile socialiștilor. Tăcuți ne îndreptam prin praful de august spre Huși, sperând în câteva zile de refacere. Venirea mareșalului pe front declanșase acest atac, ca un fel de atenționare a rușilor. Mai suntem și noi pe aici, părea să spună valul atacatorilor flămânzi și sperați, aruncat pe neașteptate dincolo de Prut, într-o vreme când rușii n-apucaseră încă să-și consolideze pozițiile proaspăt cucerite.

Zăreau deja siluetele dealurilor de peste Prut. Tranșeele săpate în grabă erau ca niște răni slujind o cauză în care nimeni nu mai credea. Un suier ciudat, ca o fâlfâire, străbătu văzduhul în spatele nostru. Ne-am trântit instinctiv la pământ.

O explozie ridică pământul în valuri la câteva sute de metri în spatele nostru.

— Trag ca niște țucălari, mormăi Rapalete. Niciodată nu-i admirase pe ruși la capitolul precizie. Trăgeau îndelung mii de proiectile, sfârtecând la întâmplare pământul.

Bombardamentul rușilor își continua semănatul de-a surda, lă-

Moartea șobolanului

sându-ne să ne vedem în liniște de deplasarea noastră deloc onorabilă.

— Eu nu mai pot, zise după o vreme Iuga așezându-se brusc pe marginea unei gropi de obuz încercând să-și adune bocancul rupt de-atâta purtare. Ne-am așezat împrejurul lui, privindu-l. Nici noi nu mai puteam. Eram flămânzi, descurajați și obosiți de-atâta vânzoleală.

Ghinea își desfăcu porthartul, privind planul ce-i fusese înmânat înainte de începerea atacului. Așteptam în tăcere. Foamea ne sfârșise. Nu mai voiam nici să vorbim. Pământul continua să ne tremure sub picioare, iar zgomotul bombardamentului continua să ne facă să realizăm pentru a nu știu câta oară, prezența morții.

— Păcat că n-am controlat cabina furgonului sanitar, zise Călin jucându-se cu baioneta ciobită în vârf. Făcuse o adevărată pasiune din aceste aruncări și din cotrobăitul morților. Nu-l condamnam. Ne salvase de multe ori, fie cu o pereche de încălțări dușmane, fie cu o lovitură bine țintită.

— Gata băieți, acum suntem printre ai noștri, zise Ghinea încercând să ne trezească din amorțeală, după ce percepu în apropiere un zgomot de obuziere românești.

— Care ai noștri? Am făcut foamea în toată Basarabia, de parcă am fi fost la Stalingrad. Noi nu mai aveam ai noștri, noi suntem doar ai mareșalului, iar el nu mai este al nimănui, mormăi Iuga.

— Taci mă, și hai sus trântorilor.

Ne-am ridicat anevoie, târându-ne încălțărilor.

Pas cu pas ne îndepărtam de zgomotul luptei de artilerie.

Nici n-am știut cum am ajuns printre ai noștri. Curând am dat peste un adăpost.

La intrarea în adăpostul comandantului, stat-majoriștii ne priviră surprinși. Maiorul îl opri cu un gest pe Ghinea să raporteze.

— Știm tot. Din păcate alte tancuri nu mai am. Stai prin preajmă. Lucrurile nu par a fi așa cum ne-am fi așteptat. Nemții n-au pornit odată cu noi. Ne-am aruncat singuri în gura lupului. Cred că va trebui să ne retragem iar. Până atunci vedeți că mai e pe aici pe undeva o șeniletă blindată defectă. Poate o puneți pe picioare, ne îndemnă el întorcându-ne spatele. Am salutat. Încă am mai salutat și plecat în căutarea vehicolului, a mâncării și al unui adăpost pentru noi.

Zgomotul exploziilor ne-a luat ca din oală. Am sărit în picioare, cărându-ne trupurile prin zorii sfârșitului de august, cu o silă bolnavă. Fașolea înghițită de cu seară ne făcuse numai pocinoage. Bordeiul puțea,

Gheorghe Andrei Neagu

iar contactul cu aerul răcoros, prevestitor de toamnă era înviorător.

— Ticăloșii, răcni Ghinea amenințând cu pumnii obuzele rusești ce cădeau la fel de anapoda peste noi și peste nimeni, ca întotdeauna. Doar am semnat armistițiul, mai zise el încheindu-și tunica.

Într-adevăr, de două zile eram în dilemă. Se zvonea că mareșalul ceruse armistițiul. Plutea un zvon ciudat printre noi, iar nemții păreau să se bucure de norocul ce dăduse peste ei, lăsându-i să se refacă. Din umbră se ivi un pâlc de stat-majoriști.

— Sunteți gata? Întoarcem armele. Regele a ordonat să luptăm contra nemților.

Nu ne venea să ne credem urechilor. Asta însemna sfârșitul. Totdeauna am crezut că se va sfârși, dar nu ne-am putut închipui că s-ar fi sfârșit astfel. Ne-am repezit la șenileta pregătită cu o zi înainte. Andrei își luase mitraliera pe care o purta ca pe un trofeu, iar Rapalete cu rezervele în spinare îl urmă ca un câine credincios.

— Hai la vecini, îi spuse comandantul lui Ghinea.

Șenileta ieși nepăsătoare la zgomotul exploziilor ce ne aduseseră deșteptarea.

Nemții începuseră predarea. Ieșeau din adăposturile improvizate, sarcastici, de parcă s-ar fi bucurat că-i luăm prizonieri.

— Tare i-aș mai ciurui, mormăi Andrei ridicându-și înălțătorul mitralierei.

— Țineți leoarba-i rosti Ghinea pe șoptite.

— Da ei cum ne-au hăcuit în Crimeea, zise și Iuga aprinzându-și unul din chiștoacele cu care se aprovizionase. Ghinea nu mai zise nimic. Îl privi pe colonelul slab și smolit, cum discuta cu unul din interpreți transmitând ordine pentru încolonarea prizonierilor.

— Cum dracu se predau așa, zise Rapalete.

— Dac-ai avea cur în loc de cap te-aș înțelege. Nu știi că am trecut de partea rușilor, vorbi Iuga atotștiutor.

— Mănânci rahat. Îi faceam prizonieri pentru ca rușii să-și vadă de-ale lor. N-avem nevoie de ei în țară, mormăi Andrei băgând un cartuș pe țevă.

— Eu îți spun că am trecut de partea rușilor, insistă Rapalete.

— Pușchea pe limbă. Atunci de ce trag în noi? îl întrerupse Călin.

— Gura, zise Ghinea coborând din șeniletă să-și dezmoștească picioarele. Nemții se încolonau fără împotrivire. Obuzele rusești, cădeau în prostie spulberând țărâna, sporcând aerul. Curând, valurile de fum nă-

Moartea șobolanului

văliră peste noi, întunecând răsăritul de soare pe care-l așteptarăm cu toții.

În tranșeele golite de nemți, se înșirau trupele române. Soldații buimăciți își luau posturile în primire, fără a înțelege mare lucru. Primiseră ordinul și-l executau, așa cum făcuseră de ani și ani de zile. Și ce trupe. Câteva cătane bătrâne asigurau o brumă de liniște și calm, printre puianzii veniți să le întregească rândurile. Nemții zâmbeau privind românașii răsfirați la mare distanță unul de altul, grăbiți să se depărteze de linia frontului. Soarele se ivi pe cer, risipind norul de fum și dezgolind încă o dată priveliștea războiului.

Un huruit se auzea din depărtare.

Erau rușii.

Până atunci nu-i văzuserăm decât morți sau răniți. Acum veneau liniștiți, fără teamă, gata să lupte alături de noi, ca aliați.

Colonelul dădu ordin să ridicăm steagul regimentului pe antena șeniletei. Atât mai rămăsese din regimentul de blindate.

L-am ridicat și am privit coloana de prizonieri germani cu invidie. Pentru ei războiul se terminase. Pentru noi, mai va. Până acum, cu rușii ca inamici, o dusesem destul de bine. Nu era cine știe ce de capul lor. Erau slabi ochitori, dar mulți. Cu asta ne sufocaseră mai tot timpul. Pe când împotriva nemților n-avea să ne fie prea ușor. Le cunoșteam măiestria.

Cocoțați pe tancuri, rușii apărură la vedere în coloane lungi. Nu se grăbeau. Veneau cu prudență, așteptându-se la cine știe ce șiretlic din partea noastră. Și tare le-am mai fi ciuruit fundurile dacă am fi avut voie s-o facem.

— Care știi rusește? Întrebă unul dintre stat-majoriști.

Se găsi printre noi un basarabean blond și spelb, care fu trimis ca sol în fața lor, gata să slujească și ca interpret pe lângă ofițerul nostru, pregătit de tratative.

Rușii se apropiau cu aceeași încetineală precaută. Nimeni nu se uita la parlamentarii noștri. Curând fură acoperiți de zgomotul tancurilor ce se apropiau huruind.

— Eu zic c-ar trebui s-o ștergem, spuse Călin către Ghinea rămas stană de piatră.

— În șeniletă! ordonă acesta pe șoptite.

— Dă-i drumul, comandă Ghinea potrivindu-și binoclul spre linia de care ne îndepărtam în goană. Rușii nu-și dădeau seama ce se întâmplă

Gheorghe Andrei Neagu

cu noi. Erau interesați de ocuparea tranșelor noastre. Dădurăm steagul la iuțeață jos. Zgomotul de împușcături nu l-am auzit. În schimb l-am auzit pe Ghinea spunând:

— I-au împușcat pe ofițeri. În tranșee nu știu ce se întâmplă. Ține-o mai pe văgoaia aia, spuse el arătând spre-o vâlcea ce ducea într-o pădure spre Hârlău. Andrei își mută mitraliera spre spate. Rușii ne lăsau în pace. Probabil că nu reprezentăm mare lucru, ori ne pierduseră din vedere.

— Dac-am avea un radio, mormăi Călin pe sub mustață. Nimeni nu-l luă în seamă, deși cu toții simțeam același lucru. Am fi vrut să știm pe ce lume suntem. Nu ne-am oprit decât la Huși. Ultimii nemți părăsiseră orașul. În oraș nu se aflau decât câteva companii de pufani, pentru refacere. Așteptau să le sosească rezerva pentru sporirea efectivelor. Nici nu bănuiau ce-i așteaptă.

Ne-am oprit în dreptul unei fântâni și ne-am trezit înconjurați de câteva cătane hârșite de front, cu chipurile încruntate.

— De unde veniți mă? ne luă la întrebări un sergent major.

— De pe front, a spus Ghinea calm.

— Asta să i-o spui lu' mutu. Noi știm că e pace. Așa a spus regele. Front nu mai există.

— Regele? Care rege? nu-și putu stăpâni mirarea Andrei, coborând cu mitraliera într-o mână.

— Ori nu știți? De azi noapte regele Mihai repetă într-una: români războiul s-a sfârșit. Au trecut trei coloane cu prizonieri nemți. Mareșalul e arestat.

— Habar n-avem, recunosc Ghinea. Știm că e armistițiu de două zile, mai adăugă el.

— Ce armistițiu, e trădare, zise sergentul major scuipând furios în țărâna drumului.

— Și voi ce faceți? întrebă Andrei, ca singurul care mai avea însemnele de sergent pe umărul ce purtase și mitraliera. Pe celălalt tresele se zdrențuiseră de nu mai știai ce grad poartă.

— Așteptăm rușii, zise plin de obidă un sergent dintre pufani, sprijinit într-o carabină demontată.

Câteva explozii ne întrerupseră conversația. Ne-am repezit spre șeniletă. Un obuz căzuse peste o casă din apropiere, strivindu-i acoperișul din șindrilă, într-o ploaie de așchii. Un pârâit de mitraliere se auzea undeva la marginea orașului. Un glonte răpuse un godac ce se tot învârtise prin băltoaca de lângă fântână. Guiță prelung zvârcolindu-se câteva clipe,

Moartea șobolanului

apoi căzu.

Călin se aruncă peste el înșfăcându-l.

— Lasă-l dracului și hai, îi zise Ghinea îngrijorat peste măsură.

De parcă n-ar fi auzit, Călin nu se lăsă până când nu-l aduse lângă oblonul șeniletei. Rapatele-l ajută, cu capul vârât între umeri, de frică să nu fie recunoscut de cineva.

— Măcar cu atâta să contribuie patria română, mai zise Călin, că-țărându-se pe șenilă.

Aveam senzația că ne-am urcat într-un tren, din mers. Mai credeam, că prinsesem trenul. Zăream din fugă soldați ghemuiți, aștep-tându-și salvarea în încetarea măcelului. Zăream copaci smulși din rădăcini, zdrențe de pământ curmând nefiresc brațele cărora le dăduse viață. Abia la marginea orașului, copacii mai erau încă la locul lor și pământul era încă la locul lui, și noi îi priveam strâmb din șenileta oprită la poalele unui deal.

Seara ne-a prins în drum spre Vaslui. O liniște nefirească ne-a însoțit tot drumul, iar odată cu înserarea, a coborât ceața. Se apropia toamna, pe valea adâncă a Bârladului. Treceam ca nălucile prin sate cufundate în întuneric. Era atâta pace și liniște în jur, de parcă nici n-ar fi fost război. Ne-am oprit într-un târziu în fața unui post de poliție. Șeful de post abia se întorcea de la cârciumă. Telefonul zbârnâia cine știe de câtă vreme. Am intrat împreună.

— Fraților, e groasă, a zis el lăsând receptorul să-i cadă din mână. Rușii au intrat în Iași. Se pare că vor ajunge înaintea noastră pe aliniamentul Focșani-Galați.

— Ce tot bâigui acolo? Ce aliniament? Nu vedeți că astea-s brașoavele mareșalului? izbucni Iuga de furie.

— Te-ai zărghit cu totul, îndrăzni Andrei să-l aducă la realitate.

— Dacă vrei să rămâi să-i aștepți, n-ai decât, l-am sfătuit eu.

— Ia terminați cu prostiile. Suntem împreună de-atâția ani. Mergem până la capăt, a zis Ghinea privindu-ne cu asprime. Polițaiul ne asculta prost, neînțelegând mare lucru. Ba știa ceva. Se spunea că mareșalul ar fi fost arestat și că nemții bombardau capitala. Mai primise ordin să aresteze orice suspecti, în special germani, ce s-ar fi ivit prin comună.

— Te umflă râsul, zise plutonierul deschizându-și centironul, fără să lase din mână pușca învechită și demodată. Am întrebat de benzină. Am făcut rost doar de un butoi de petrol lampant pe care-l avea de rezervă. I-am dat toți banii șefului de post, ca om al legii ce era. Grăbiți

Gheorghe Andrei Neagu

ne-am urcat în șeniletă. Trebuia să dăm de trupe, de comandanții noștri, sau trebuia să găsim o soluție.

— Spre Vaslui, a zis Ghinea bucurându-ne auzul cu o comandă gata să ne pună în mișcare. Ne era foame, dar n-am spus nimic. Ne împiedicam de porc, îl priveam pe furis, dar nici unul nu avea curajul să propună un popas. Motorul alimentat cu petrol lampant începu să ne facă necazuri. Ne era teamă să nu ne abandoneze.

— Mi-e foame, zise Rapalete printre hurducăturile șeniletei. Nimeni nu-i răspunse.

Iuga-și ținea ochii mijii spre ceața deasă, din care farurile camuflate tăiau felii.

— E cumplit, e infernal, bolborosea el din când în când, continuând să manevreze levierul lustruit de alte mâini, în alte timpuri.

— Parc-am fi într-o pădure, presupuse Ghinea privind lateral în bezna lichidă și vâscoasă. Eram morocănoși. Toți voiam aceași lucru, să ne oprim. Dar nimeni n-avea curajul să o facă.

— Să oprim odată la mama dracului! izbucni Călin cu glas pițigăiat.

— Fie ce-o fi, spuse Ghinea bătându-l pe umăr pe Călin. Oprește!

Am coborât amorțiți și ne-am îndreptat spre ceea ce ne părușe tuturor a fi o pădure. Am încropit un foc în șanțul de dinapoia șeniletei. Călin se și apucase de măruntaiele porcului. Mai erau calde. L-am fript pe tot. Ne revenise la fiecare peste trei chile de carne bine rumenită la proțapul improvizat în noaptea fugii noastre.

— Tăceți, spuse Andrei întrerupându-ne hăpăiala. L-am văzut furișându-se dincolo de șanț, fără mitraliera de care nu se despărțise până atunci. Îngrijorat, l-am urmat cu pași mărunți, cocoșat de teamă, încercând să nu fac nici un zgomot. L-am văzut târându-se pe pământ, arătându-mi cu mâna în partea stângă. N-am văzut nimic, dar eram deja una cu pământul. În schimb, am auzit șoapte și mișcări furișate. Cunoșteau bine tehnica deplasărilor în noapte. Iar faptul că se furișau, nu ne era pe plac. Stăteam neclintit, așteptându-i. După felul cum se mișcau, era clar că nu ne simțiseră prezența. Nu știam câți ar putea fi, dar după șoapte, păreau mulți. Se apropiau, atenți, la pândă. Vorbeau românește.

— Stați pe loc! a strigat Andrei din spatele lor. Locotenentul Ghinea se ridicase la rându-i cu ceilalți din jurul focului și se apropiase cu armele în cumpănire. Noi rămăsesem culcați în spatele intrușilor.

— Cine sunteți? am întrebat vrând să le dau impresia că suntem mai mulți.

Moartea șobolanului

— Români, zise una dintre siluete.

— Apropiati-vă cu mâinile ridicate.

— Cu mâinile ridicate, că vă zbor creierele, se auzi un glas de lângă foc.

I-am văzut respectând întocmai ordinele, și abia atunci ne-am ridicat și noi. Iuga le-a luat armele, iar Ghinea a început să-i interogheze. Erau de-ai noștri. Scăpaseră de la Iași, dintr-un camion de prizonieri.

— Prizonieri? Ce prizonieri? Întrebă din nou Iuga nevenindu-i să creadă.

— Rușii ne-au luat prizonieri. Armata a patra pare că a căzut și rușii o cară-n Siberia sau o împușcă pe loc.

— Asta-i minciună, izbucni Iuga.

— Taci dracului și ascultă ce fac ai tăi, i-o reteză Andrei, coborându-și laba uriașă pe umărul scuturat de convulsii ale socialistului.

O liniște stânjenitoare se așează între noi. Ne-am așezat în jurul focului din nou, dându-le câte ceva din ce ne mai rămăsese. Pomana porcului.

* * *

Motorul mai horcăi de câteva ori apoi amuți.

— Anafura mă-sii, zise Iuga izbind cu ciudă manetele. Eram consternați. Abia trecusem de Siret și excursia se terminase. Simțeam răsuflarea rușilor în ceafă. În față necunoscutul, în spate dusmanul aliat. Și noi trebuia să executăm ordinul: Primisem un ordin. Așa se câștigă, așa mor soldații, așa se pierde, așa mor eroii. Respectând ordine. Primii sărbătoresc pe cei de pe urmă.

— De-am ajunge odată undeva, să aflăm cu cine suntem, mormăia Călin săltându-și pe umăr arma și în brațe restul de mâncare.

— N-auzi că suntem cu rușii?

— Vorbiși Rapalete, îl repezi Andrei. Rămâi de-i așteaptă. Cică au pentru noi niște decorații. Flori roșii la butoniera stângă. Sau câte-o excursie gratuită până-n marginea aia primitoare și caldă de țară a lor, în Siberia.

— Îi credeți p-ăștia, se zborși din nou Iuga.

— Nu, te credem pe tine. Vrei cu ei și fugi cu noi, continuă Andrei scăpărându-l cu privirea. Era atât de înfuriat, încât vorbele-i semănau cu rafala de mitralieră pe care-o descărcase la fel de neașteptat.

Gheorghe Andrei Neagu

Iuga se trăsesse un pas înapoi și îl privea iritat. Păreau gata să sară la bătaie. Nimeni nu zicea ceva. Toți așteptau, de parcă scandalul ăsta avea să ne dezvăluie încotro s-o apucăm.

— Eu execut ordinul, auzi? Nu vreau și nu fug. Eu execut ordinul, înțelegi? Eu sunt soldat și sunt fiu de militar țărănoiule, și-am învățat de când m-am născut că ordinul de execută

— Ești un căcănar și fiu de hahaleră. Probabil și mă-ta a executat un ordin când te-a făcut, de-ai ieșit așa de ordonat.

— Ce? Ce-ai zis? sări Iuga. umblând cu mâna după pistol. Era deja cu el în mână când Ghinea se năpusti asupra lui și-l trânti la pământ, lovindu-l în același timp peste mâna cu pistolul, care-i zbură la câțiva pași.

— Ce-aveți mă, v-ați țicnit, ce-aveți mă, nu v-ați săturat de gloanțe? Ce draci vă ciuruie mințile mă, de nu v-astâmpărați? răcnea Ghinea, burdușindu-l cu pumnii pe unde apuca, cât Iuga nu se dezmeticise încă din căzătură. Pentru ca imediat să înceapă o bătaie urâtă, fără vorbe, o bătaie al cărui rost nici unul din ei nu-l vedea.

— Despărțiți-i mă, rosti cu spaimă Călin.

— Te puse Ghinea-n locul lui? rânji Rapalete. Desparte-i tu șobolanule.

— Oi fi șobolan, da ce rod eu, rozi și tu, și încă de împrumut. Tu faci pe sfântul, da de foame văd că nu mori. Treci mai bine de pune și tu mâna odată și hai să-i despărțim.

Dar tensiunea fusese descărcată. De epuizare. N-a fost nevoie de nici un efort pentru Călin și Rapalete să-i despartă.

Stăteau acum toți jos, murdari, fără chef de vorbă.

— Hai, sus și la drum, rosti într-un răstimp Ghinea. Că altfel ne ajung ăștia din urmă și ne rezolvă ce n-am terminat noi. Hai, sus odată, nu s-aude?

— Cu ce?

— Cu picioarele de vi le-a dat ăl de sus să mergeți cu ele.

— Dă Doamne, că numa tu nu fusesesi până acu printre noi, psalmodia Călin, ridicându-se fără chef. Îl urmarăm cu toții.

Mergeam de ceasuri prin drumul prăfos și uscat, sub soare torid de amiază. Nu mai simțeam oboseala. Doar o sete mare, o sete cumplită ce avea un singur imbold. Apă. Trebuia să găsim apă.

— Poate dăm de vreun sat, încercă Ghinea să ne încurajeze. Toți gândeam același lucru.

Târziu, dădurăm peste ceea ce părea un sat. Primul lucru pe care-l

Moartea șobolanului

zărirăm; o cumpănă de fântână. Ajunși în apropiere, ne-am oprit consternați. Un morman de cadavre zăceau în juru-i. Urme proaspete de șenile arătau că locul abia fusese părăsit.

Uniforme germane și române zăceau de-a valma, unele peste altele.

— Sunt calde încă, mormăi Andrei scuipând cu silă într-o parte.

— Țștia-s rușii. Au ajuns înaintea noastră și nu prea iau prizonieri, zise Ghinea cu obidă. Ne-am apropiat de fântână privind înăuntru.

Am tras de lanțul scufundat în adânc. Curând se ivi ciutura de lemn, plină cu apă tulbure.

— E sălcie, zise, după ce-și muie gura cu lăcomie. Am băut cu toții pe nerăsuflăte. Era apa noastră românească. Nici de cadavre nu mai țineam cont. La Cotul Donului băusem din băltoace putrezite și n-am pățit nimic.

— Eu nu beau. Nu pot bea, zise Petrache, privind îngrozit când la cadavre, când la fețele noastre stropite de apă.

— Te-a învățat poliția militară să-ți ții ștaiful. Al dracu prințșor, nu-și putu stăpâni Iuga disprețul față de polițistul ce-l întâlșisem în drum. N-a zis nimic.

Cățșiva mai aveam bidoanele cu noi. Le-am umplut în grabă.

— Eu zic s-o luăm prin altă parte, sugeră Andrei. Cine știe ce-i în sat.

— S-ar putea să ai dreptate, consimți nemulțumit Ghinea.

Printr-o porumbiște necoaptă încă, dar suficient de crescută să ne acopere, ne apropiarăm de marginea unei păduri.

Un semn de-al caporalului Udrea ne-a țintuit făcându-ne una cu pământul. Era cineva în pădure. Am început să ne târâm hoțșeste spre ceea ce auzise pifanul. Cu urechile noastre zăpăcite de tanchiști. n-am fi auzit nimic. Întra-devăr, în pădure erau nemți. Ședeau în jurul unui camion și înfulecau la repezeală. Păreau destul de tulburați, și de flămânzi, dar mai ales grăbiți, din moment ce nu opriseră motorul. Poate de aceea nici nu ne auziseră.

Erau prea aproape de zgomot și prea ocupați cu desfacerea conservelor. Am înghițit în sec și-am privit la ceilalți. L-am văzut pe Andrei pregătindu-și mitraliera și am mai apucat să-l văd pe Iuga ridicându-și pistolul. Au urmat rafalele. Nemții n-au mai apucat să-și scoată armele. În liniștea ce a urmat ne-am apropiat cu prudență.

— Pentru ce-ai tras? îl întrebă Petrache pe Iuga.

Gheorghe Andrei Neagu

— N-am știut niciodată să le spun bună ziua în germană, îi răspunse acesta.

Priveam la trupurile nemișcate și nu ne venea a crede. Trăsesem în aliații noștri, pentru că noi nu primisem oficial nici un alt ordin.

— Treci la volan, ordonă locotenentul, adresându-i-se lui Iuga.

— Dar eu nu știu să conduc decât tancuri, zise acesta. Scârbit, Petrache urcă făcându-ne semn tuturor să ne grăbim. Călin abia de mai avu timp să strângă sacii cu merinde și automatele germane. Pornirăm. Ceată de fugari în propria țară.

— Un sat! țipă de sus Andrei bătând cu pumnul în cabina încinsă de soare. Locotenentul deschise ușa și se înalță pe scară, încercând să prindă din mers cu ochii lui, ceea ce văzusem noi de sus.

— Da. E-n regulă. Poate înnoptăm aici. Am oprit camionul într-un ogor de secară și-am început să evaluăm prada obținută ceva mai de vreme. Printre conserve, pesmeți, băutură și un porthart, erau o mulțime de obiecte personale.

— Ei, îți mai pare rău că ai tras? îl întrebă Iuga pe Andrei arătându-i o fotografie. Ne-am uitat cu toții. Trei ofițeri ședea sub trupul unui bărbat atârnat în ștreang, la gâtul căruia atârna o inscripție — PARTIZAN.

N-am mai spus nimic. Am aruncat poza în țărână și ne-am așternut pe înfulecat. Soldatul nu-i niciodată odihnit și niciodată sătul. De asta fiecare prilej de recuperare era folosit din plin, de teamă să nu dispară înainte de a fi gustat din el. Sigur, mai erau și alte nevoi. Era frica, erau rănilor din bocanci, era jegul, era gândul acasă, numai că acestea toate erau prezente ca-n vis. Visai că ți-e frică, când gloanțele și morții din jur îți spuneau că ești unul din ei, și uitai. Mergeai și trăgeai și tu, și aruncai cu grenade ca-ntr-un vis, în care fiecare trebuia să tragă, sau să moară. Și rănilor din bocanci se acopereau încet de cruste cu jeg și nu mai știai de ele. Și gândul de acasă se muta aici. Acum era fiecare cu casa lui, fiecare cu mama lui și mama ei de soartă.

Mâncam și mă gândeam de ce în vis nu ți-e niciodată somn.

— Șoican și Iuga. Luați armele și vă duceți în sat. Cu multă prudență. Nu vă lăsați descoperiți până nu aflați ce se întâmplă. Vă-ntoarceți cât puteți de repede. Ceilalți puteți dormi. Rămâne o santinelă de câte-o oră.

Am plecat jinduind după cei care-au rămas. Chiar și cel rămas de santinelă era mai avantajat. Se odihnea măcar. E drept că-i greu să nu dormi când ești rupt de somn. Mai bine mergi. Dar noi, eu și Iuga nu

Moartea șobolanului

mergeam. Ne furișam. Și ne era frică. E greu să pătrunzi într-un sat și să nu dai de bănuit. Dacă satul era curat, era bine. Doar eram soldați în țara noastră. Dacă dădeam peste ruși. Și dacă dădeam peste nemți? Asta-i, că nu trebuia să dăm nici peste unii, nici peste alții. Să aflăm doar cine sunt și ce fac și ce se mai spune.

Era aproape de asfințit când am ajuns la marginea satului.

— Să mai stăm aici, zise Iuga. Stăm pitiți, în porumbiște și privim. Spre seară satul se mișcă. Mai vine o vită de la câmp, mai merge unul după apă.

Uitându-mă fix de-atâta vreme, mă pomenii deodată cum mă umflă râsul.

— Ce-ai mă, rosti Iuga șoptit, dar nu blând. Ce dracu-ai văzut?

— Nimic, mă gândeam.

— Ca prostu, râzi ca prostu. Or mirosul satului ți-a adus aminte de v-un cur de muiere. Ți-o fi și poftă.

— De ce, ție ți-a murit? Îi răspunse-i numai ca să-i opresc vorba. Nu puteam să-i spun tocmai lui de ce râdeam. Râdeam de noi, doi gândaci de gunoi în misiune. Și priveam ca la cinematograful. Vedeam în sat nemți aliniați în coloane, ordonați, curați, plecând și salutând.

— Auf Wiedersehen și ruși, venind din partea cealaltă, săltând că-zăcește și strigând — Idi Suda (fraților) îmbrățișându-ne și pupându-ne.

Visam și nu era timp de visat. Iuga avea dreptate. Mai era puțin și se-nopta, iar satul părea pustiu. Doar un miros de ars plutea în văzduh, deși nu vedeam de nicăieri fumul ieșind.

— Nu-mi place, zisei.

— Hâm, da, mormăi Iuga. Hai să mergem, acceptă pregătindu-și pistolul. Ne-am apropiat de prima casă. În curte nimeni, Am ciocănit ușor în geam. Apoi mai tare. Nimeni. Am prins curaj și dând roată casei am început să batem în ușă în toată legea. Tot nimeni. Am încercat clanța. Era deschisă. Cu armele pregătite de tragere, am intrat. O farfurie spartă, căzută chiar lângă ușa de lemn, alte câteva farfurii murdare pe masa goală. Un pat cu țoale răvășite, părea abia părăsit de un trup ce în somn avusese coșmaruri. M-am apropiat de plită. Era rece. În același timp, Iuga se străduia să deschidă ușa din partea stângă a camerei. Nu era încuiată dar nici nu se putea deschide.

— O ține cineva, șopti Iuga.

M-am apropiat și am început s-o împing odată cu el.

N-o ține nimeni e ceva în dreptul ei. Vreo ușă, vreun dulap. Pe jos

Gheorghe Andrei Neagu

e lut și alunecă greu. Lasă-mă pe mine și tu stai în spate cu pistolul pregătit. Eu în genunchi, împingând cu umărul, el în picioare în spatele meu. Am reușit s-o deschid cam un sfert.

— Gata, nu pot mai mult, șoptesc și mă trag înapoi. Iuga bagă mâna dreaptă și trage orbește. Nu răspunde nimeni. Mai trage o dată. Nimic. Ne strecurăm pe rând.

— Intră tu, îi spun. Dacă-s ruși te-nțelegi tu cu ei.

Iuga scrâșni strecurându-se precaut. Era aproape întuneric. Câteva secunde nu s-a auzit nimic.

— Mă, ia vino-ncoa! îi auzii deodată vocea sugrumată. Mă strecor după el. În ușă zăcea trupul unei femei ce părea să fi fost violată. Era rece. Am trecut peste ea. Puțin mai încolo am dat și peste bărbat. Murise ținând în mână o furcă cu doi colți, din acelea folosite pentru stogurile de fân. În pragul ușii ce dădea în spatele casei, am găsit un rus străpuns cu colțul furcii în tâmplă. Am ieșit în curte. Era întuneric și liniște. Ar fi trebuit să ne întoarcem, dar nu știam destul. Atunci am auzit un zgomot. Părea geamăt sau scâncet. Venea de undeva din curte. Era ceva ce semăna a pătul sau adăpost pentru fân. Dar nu, era cotețul porcului. Când să deschid ușa o voce de copil înspăimântat m-a rugat

— Nu trage nene soldatule, te rog nu trage! Am împins ușa spunând:

— Nu-ți facem nimic. Vino, hai vino, îl îndemnam, în timp ce el se trăgea cât mai departe și se ghemuia într-un colț.

— Vino mă copilule, hai că nu-ți facem nimic, suntem de-ai tăi, români, n-auzi. Avea cam opt ani. Ghemuit și tremurând părea mai mic. Glasul tremurat de spaimă ne făcuse să-l credem mai mic.

— Ce-a fost aici? l-am întrebat când s-a potpolit din plâns.

— Tata zicea că sunt ruși. Așa zicea anafura voastră de ruși că sunteți creștini ca și noi, și mama țipa, până n-am mai auzit-o și dup-aia unu a tras în tata și-au fugit cu toții.

— Mai sunt în sat?

— Nu știu. Cred că da, la casa popii, că eu am vrut să fug, da i-am auzit acolo și mi-a fost frică și-am venit înapoi.

Nu avea rost să pornim doar noi doi. Ne-am întors, la locul unde-i lăsasem pe ceilalți. N-am luat și copilul. L-am liniștit cum și cât am putut, spunându-i să tacă, să nu plângă să nu-l audă alții, că ne întoarcem și-l luăm cu noi. Ar fi tăcut, oricare ar fi fost cei care-l sfătuiau. Înspăimântați eram și noi care știam. Cât știa el, îi ajungea să tacă. Cât știam noi, nu.

Moartea șobolanului

Așa am hotărât într-un moment în care groaza lua locul rațiunii, să-l prindem pe făptaș, să-l pedepsim.

Am pornit cu toții spre casa preotului, furișându-ne. Băiețașul plângea în curtea în care-l lăsasem să ne aștepte. Plângea, iar plânsul lui se aduna în noapte cu mersul nostru furișat.

Am năvălit brusc. Hotărâsem dinainte. Pe ei, indiferent în ce stare se aflau, să-i lovim, să-i amenințăm, să-i legăm și om vedea apoi. Nimeni n-a vorbit de ei în sensul de a-i omorî. Armele pregătite erau pentru somație, cel puțin așa hotărâsem. Poate pentru că n-am avut pe cine soma, poate că beția lor fără măsură ce-i răsturnase într-o dezordine dezgustătoare în somn, poate fata de pe pat dezgolită până la brâu și plină de sânge, ne-a făcut să ne schimbăm planul. Brusc, fără să ne vorbim, fiecare din noi a făcut același lucru. A tras, a lovit, până când toți s-au răsturnat în somnul din care n-aveau să se mai scoale. Fata era rece. Am ieșit în curte. Zgomotul ar fi putut trezi pe vreunul pus de pază. Nu era nimeni. Doar popa rezema stogul de fân din grădină. L-am atins, vrând să-l trezیم. S-a prăbușit cu zgomot surd. Era mort. În rest, nimeni.

— Ar fi bine dacă i-am stropi cu benzină și le-am da foc, propuse Iuga. Or mai trece alții pe-aici și răzbunarea îndeamnă la răzbunare. Mor iar oameni nevinovați din alte sate.

L-am privit cu uimire. Avea ochi mari sticloși și fața năclăită de sudoare. Cred că și mâinile îi erau la fel. Acum arătau cu toții la fel. Ce n-am înțeles era îndemnul lui Iuga. Era omenie, sau era poftă exacerbată de măcel. O istorie din care nu te poți opri decât nemulțumit, ca dintr-un act venal neterminat. Treceau secunde. N-am spus nimic. În fond avea dreptate. Între timp, se ivi Călin cu un bidon lunguiet de tablă, plin cu gaz.

— Ia foc greu, rosti răgușit Iuga.

— Altceva nu-i.

— Bun și ăsta. Am adunat în grabă preșuri, cuverturi, în mijlocul casei. Am turnat gazul peste ele, oprind și pentru fân și magazie. A luat foc mai repede decât ne așteptam. A urmat magazia, stogul de fân.

Ne-am întors la casa unde lăsasem copilul. Nu ne-a deranjat nimeni. Nici câinii nu lătrau. Parcă muriseră și câinii.

— O mai fi cineva în sat? Întrebă Andrei în timp ce ridica în brațe copilul.

— O fi, dar noi nu suntem de la Crucea Roșie, rosti Iuga răstit. Nu-ți ajunge ăsta mic după noi?

Gheorghe Andrei Neagu

— Vorbești de parc-ai vrea să-l lași aici.

— Ce-aș vrea eu, nu-i treaba ta.

— Gata mă, se băgă împăciuator Călin. Hai la camion, să plecăm dracului de aici.

— Porcii naibii. Neam de curve și bandiți, răbufni Rapalete. Au omorât, au violat, au băut. Se înecă și bătu din mâini ca un înecat.

— Lasă mă, rânji Iuga, că și tu ai făcut la fel.

— Ce? amuți Rapalete.

— Păi ce, noi nu-i omorâram p-ăia?

— Da ce, noi am făcut ce-au făcut ei?

— Că tu n-ai trage o dușcă dac-ai avea.

— Apoi asta-i altceva. Dar ce-au făcut ei măiculiță-doamne, neam de neamul meu n-ar face.

— Taci mă cu neamul tău, și neamul lor. Nu faci tu, face altul și te-njură apoi ei de neam și se răzbună. Nu fac ei, fac nemții, nouă sau lor și iar se-njură de neam. Ce neam vrei în război? Care neam e mai bun, când mereu în război ai în față dușmanul. Dușmanul cui, mă?

— Da ce-au avut mă porcii ăia cu popa și cu fata lui și cu oamenii din sat?

— Ce-au avut nu știu, dar știu sigur că nu popa și nu satul i-a chemat în vizită.

— Al naibii avocat au rușii aici la noi, vorbi pentru sine Andrei în brațele căruia copilul începuse să scâncească.

— Gata, se auzi comanda fermă a lui Ghinea, spre camion și la drum. Pentru siguranță mergem noaptea și ne odihnim ziua. Ocolim așezările cât putem. Cât să nu murim de foame. Doar de gloanțe.

Iuga mări pasul spre Andrei. Când ajunsese aproape de el, îi șopti răgușit de furie:

— Tu, țărănoiuile să nu te mai legi de mine, că altfel, de popă, nu de avocat o să ai nevoie.

Andrei nu-i răspunse. Era prea obosit și sătul de gălceavă.

* * *

Zgomotul de avioane ne-a trezit din somnul în care căzusem, într-o margine de pădure. Aerul stătut de peste zi, aducea acum, spre seară, înviorare. Era timpul să pornim la drum. Evitam orașele, pândeam satele de unde mai făceam rost de mâncare. Camionul se dovedise bun, mergea

Moartea șobolanului

fără a ne face probleme.

Trecusem de Mărășești fără incidente.

— Cunosc locul, zise Călin din întuneric. Suntem lângă Odobești. Mă ard tălpile să dau o raită pe la ai mei.

— Pot să-ți tot ardă, că nu pleci nicăieri, îl temperă Ghinea, lucid ca întotdeauna.

Avea autoritate locotenentul acesta subțirel și plătând la vedere.

— Oprește motorul, zise apoi către șofer. Voi n-auziți nimic?

O motocicletă cu ataș se contura din beznă. Andrei își pregăti mitraliera cu benzile de cartușe la îndemână.

Un detașament de blindate venea din urmă.

— Halt! zise unul, sărind din mers din atașul motocicletei.

— Nici un halt, răspunse Ghinea, care îi zărise uniforma în lumina cenușie a farurilor. Suntem români.

Ne-am dat jos și ne-am prezentat. Detașamentul fusese retras de Antonescu și mergea spre Buzău.

— Am crezut că sunteți nemți, zise unul din ofițeri.

— Da, că și arătăm a nemți, bombăni Călin, nemulțumit că i se spulberase ultima speranță de popas, executând în același timp câțiva pași caraghioși, ceva între mers de paradă și pași de vals, dar care aveau ca rezultat scâlâmbăiala unul clovn.

Bocancii mari, îndoiiți în sus spre vârfulurile deslipite, uniforma murdară atârând nefiresc deasupra și dedesubtul centurii, plus întunericul creau o atmosferă de circ.

— Termină dracului, îl repezi Ghinea. Arăți a om și încă viu, dacă nu cumva preferai altfel.

— Aliniați-vă în coloană, veni replica ofițerului în timp ce se urca în atașul motocicletei. Mergem spre Buzău.

Ne-am strecurat tăcuți cu camionul printre blindate, într-un șir lung, căruia pe drum i se adăugau alte coloane, spre aceeași destinație.

Tabăra, cum i se spunea locului de adunare, era la marginea orașului, într-un câmp care fusese pe rând Obor de vite și bâlci de distracții la târgul Drăgăiciei. Numai că acum, din corturi nu ieșeau saltimbanci, iar muzica lipsea cu desăvârșire. Zgomotul de luptă se auzea intermitent, din direcția de unde rușii erau așteptați să apară.

De câteva zile ne odihneam pe unde apucam, ne spălăm așisderea și așteptam ordine. Nu arătam nici mai hrăniți, nici mai curați și, mai ales, deloc liniștiți. Zvonuri aidoma celor trăite, spaima de deportări, dar mai

Gheorghe Andrei Neagu

ales nesiguranța adusă de necunoaștere, făceau ceasurile mai obositoare decât comanda de pe câmpul de luptă.

Mai grea decât așteptarea, a venit și comanda, spre Tg. Mureș.

— Din lac în puț, răbufni Andrei.

— Că no-i vrea să te trimită la nunta soră-tii acuma, rânji zeflemitor

Iuga.

— Mă, tu ori taci din gură, ori ți-o închid eu, dacă tot nu s-a terminat războiul, încheie Andrei discuția, depărtându-se cu un gest din mână aducând mai mult a lehamite decât a răutate.

* * *

Trecusem de graniță și ne apropiam de Budapesta. Traversăm sate aproape pustii, asemenea celor din țară. Dntinderi de pământ cenușiu, de pe care fusese culeasă recolta, se depărtau în ceața serilor, prevestind toamna.

Din loc în loc, vedeam femei și bătrâni istoviți, arându-și ogorul. Era tristețe și liniște în gesturile lor.

Am adormit greu. Dormeam din ce în ce mai greu și din ce în ce mai puțin. Din cauza oboselii, spuneau unii. De gânduri, presupuneau alții. Nu se putea să fi fost trimiși încoace doar așa, ca să mergem. O luptă trebuia să mai aibă loc. Una de un ceas, sau de câteva zile, sau oricum ar fi fost, o luptă. Tocmai acum, când eram mai aproape de speranță ca oricând. Tocmai acum, când fiecare credea că a scăpat.

Și din somnul acesta chinuit și fără odihnă, m-am trezit în țipetele răgușite ale unui moșneag. Nu-nțelegeam ce spune, dar îi vedeam mâinile cum se văitau, cum implorau cum cereau `

Vocea stridentă a bătrânului ce nu mai contenea, trezindu-ne pe toți.

— Ce dracu vrea ăsta, bă? Nici nu s-a luminat bine de ziuă, crucea ei de odihnă, înjură Iuga, sfârșind într-un căscat.

— Nu știu, ceva de un cal, zice ceva de-un cal, răspunse Ghinea. Și după cum dă din mâini, pare că i-a fugit calul.

— Și ce aveam noi cu asta? Ce am eu cu calul lui? spune-i să plece acasă.

— Spune-i tu dacă știi cum, că eu nu știu. Eu nu am învățat decât cum se spune vino încoace să te sărut. M-a învățat o ungueroaică odată la București.

Moartea șobolanului

Ne-am uitat cu toții la Ghinea, de parcă ar fi înebunit brusc. Ghinea făcea glume în toiul nopții. Ghinea își dezlega limba pentru altceva decât pentru ordine. Nu era a bine.

— Mă, stați așa, rosti un soldat pe care nu-l cunoșteam. Țsta zice că i s-a furat calul și că noi i l-am furat. Și țipă într-una să i-l dăm.

— Spune-i, mă să și-l caute și dacă-l găsește, să plece naibilor cu el. Nu i-a luat nimeni nici un cal. Poate s-a rătăcit. De mâncat, sigur nu l-am mâncat, îi ordonă Ghinea soldatului, cu fermitate. Acum era bine, Ghinea era iar, el. Și haideți, sus, dacă tot ne-am trezit. E timpul să plecăm.

Soldatul acela, necunoscut, vorbi ceva cu bătrânul, în limba lui. N-a reușit să-l potolească. Atunci l-a luat ușor de spate și l-a împins, în direcție opusă. Bătrânul plecă încet, pe lângă convoi, gesticulând și țipând într-una.

— Asta ne mai lipsea, că și-așa ne iubesc unгурii de ne-ar mânca, bombăni nemulțumit Iuga, în timp ce se îndrepta spre camionetă.

— Care l-ai văzut pe Andrei, întreabă brusc Rapalete. Unde naiba umblă, că nu-l văd nicăieri.

— S-o fi dus și el, ca omul, na. Lasă-l că vine el până plecăm. N-o să vrea să rămână singur aici, răspunse Iuga.

Era timpul să plecăm și Andrei nu apăruse.

— Unde naiba umblă ăsta, mă? continuă Rapalete.

— A fugit, țipă brusc Iuga, cu ochii aproape ieșiți din orbite de furie. A fugit, cu calul ăluia de-l căuta.

— Unde să fugă? îl seceră Ghinea. Unde dracu să fugă, mă?

— A dezertat, îți spun eu. Țsta are stofă de dezertor. L-am mirosit eu de mult, da' voi nu mă credeți.

— A dezertat tatu-tău poate. Terminați odată și porniți camionul. Vine el de undeva, între timp, și nu-i treaba ta să judeci dezertorii.

Iuga tăcu, privind la noi șiret și mulțumit.

Pornirăm.

Se luminase de ziuă de-a binelea. O ceață deasă împiedica vizibilitatea. Mergeam încet, dar mergeam.

— Uite-l, răcni deodată Iuga, uitați-l acolo pe dezertor. Fuge cu calul, peste câmp mai spuse, arătând cu mâna într-o direcție.

Am oprit camioneta. Zăream silueta unui om și-a unui cal mișcându-se pe câmpie.

Cât timp noi priveam omul și calul, Iuga-și pregătea automatul.

Gheorghe Andrei Neagu

Ne-am pomenit zdruncinați cu o rafală prelungă, trasă cu sete.

— Ai înnebunit, mă? se repezi Ghinea să-i smulgă automatul. Iuga nu mai trăgea. S-așezase pe banchetă, rânjind. Ai înnebunit mă, îl scutura Ghinea, în continuare. Am început să ne omorâm între noi? Ți-am spus că nu-i treaba ta, îi mai zise, trântindu-l cu toată puterea de oblon, după care își șterse mâinile pe poalele vestonului, de parcă s-ar fi murdărit.

— Hai, să vedem ce-i cu ăla, zise apoi fără vlagă.

Nu era prea departe. Dar nu mai mergea. Căzuse, peste lama plugului înfiptă jumătate în pământ. Calul zăcea alături, cu ochii sticloși, mari, deschiși, în brazda lăsată de plug. Sângele picura în țărână, în vreme ce Andrei ne zâmbea fericit că-și începuse aratul înaintea rafalei ce-l secerase pe ogor străin. Iuga rămăsese-n cutia camionului, zâmbind tâmp și șui la automatul ce-i căzuse din mâini pentru prima dată de când începuse războiul.

Focșani, 1989

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	5
ANODINĂ	7
OUL BICEFAL	11
MOARTEA ȘOBOLANULUI	17
CĂRĂBUȘI ÎNSĂNGERAȚI	22
CASA	26
UCIGAȘUL DE VISE	28
NINSORI	48
SALVATORUL	54
NELINIȘTE	61
MĂNTUITORII	66
ORIFICII	70
SATUL	77
ADĂPOSTUL	85
DEZERTORUL	88

